

ANUL XV NR. 32 (584) — 6 august 1966

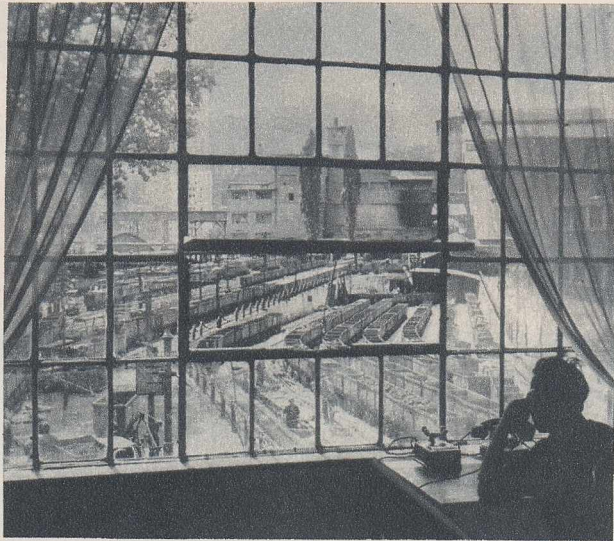
Proletari din toate țările, uniți-vă!

flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

curier

Gara vagonetilor de la Lupeni.

produse superioare din cocs

Cine nu-și reamintește despre păreri existente în trecut în legătură cu cărbunele din bazinul Văii Jiului, care era considerat inferior, utilizabil — chipurile — numai prin combustie directă, în domeniul energiei?

Asemenea păreri au fost infirmate de priceperea specialiștilor noștri care, elaborând metode de un înalt nivel tehnic, au pătruns în tainele compoziției acestui „aur negru“, punându-i calitățile multiple și complexe în slujba industriei noastre socialiste ce se dezvoltă vertiginos, în cadrul ansamblului economiei naționale.

Gamei variate de produse obținute în anii noștri din acest cărbune i se adaugă cocsul fluidizat, a cărui fabricație a început nu demult, folosit în marile furnale automatizate pentru prepararea aglomeratului de minereu de fier.

Valorificarea complexă și completă, folosirea de noi și noi metode au dat posibilitatea ca înseși reziduurile rezultate din procesul de cocsi-

ficare a cărbunelui să devină, la Hunedoara și Calan, prețioase materii prime din care în prezent se obțin numeroase produse chimice de importanță deosebită, cum sînt sulf, uleiul antracenic, naftalina, sulfajii pentru fertilizarea terenurilor agricole și multe altele ce aduc întreprinderilor producătoare un venit de peste 3 000 000 lei.

Specialiștii continuă cercetarea și valorificarea cărbunelui din Valea Jiului care, după cum se vede, prezintă o permanentă sursă de noi și noi produse. Experimentind și punind la punct variate tehnologii de prelucrare a cărbunelui, cercetătorii uzinelor Calan au realizat, printre altele, și o tehnologie originală de prelucrare a cocsului brichetat, solicitat de noul obiectiv industrial de pe plaiurile argeșene — Uzina de aluminiu de la Slatina — și care, prin calitățile sale superioare, constituie un înlocuitor perfect al cocsului din import.

recolte și arături

În multe regiuni din țară procesul de recoltare a păioaselor s-a încheiat cu succes. Despre activitatea susținută în aceste zile pe ogoarele din țară am solicitat un interviu tovarășului Ing. Nicolae Stoica, director al Direcției organizării producției de cereale și plante tehnice din Consiliul Superior al Agriculturii.

— În ce stadiu se află recoltarea cerealelor din acest an?

— În faza actuală s-a terminat recoltarea păioaselor în regiunile Dobrogea, Galați, București. La 30 iulie celelalte regiuni se aflau în fază avansată cu recoltarea sau aproape de terminare: Ploiești și Iași — 97%, Oltenia, Banat și Bacău — 85%. Regiunile din centrul și nordul țării atacă din plin: în regiunea Suceava viteza zinică de recoltare este de 5 200 ha; în perioada 20-24 iulie suvenii au strins recolta de pe 6 100 ha, iar în perioada 25-27 iulie secerișul s-a intensificat și mai mult (pentru a se evita pierderile ce ar fi putut fi cauzate de un eventual timp ploios), totalizându-se astfel 12 272 ha.

— Ce alte lucrări sînt efectuate acum pe terenurile recoltate?

— Paralel cu recoltarea și înmagazinarea cerealelor se desfășoară lucrări de executare a arăturilor. În acest scop s-au luat măsuri pentru eliberarea de paie a terenurilor și pentru realizarea arăturilor în schimburi prelungite, cu scopul de a se scurta timpul lor de execuție. O dată cu arăturile se face și pregătirea patului germinator pe suprafețele care sînt destinate însămînțării de toamnă. Concomitent se încorporează în sol îngrășăminte organice și chimice.

— În ce regiuni au avansat arăturile?

— Suprafețe mai mari au fost arate în regiunile Galați (52%), Dobrogea (35%), Iași (33%), Ploiești (28%) și București (23%). Prin aceste arături, care datorită condițiilor de climă favorabile sînt de bună calitate, se asigură mobilizarea rezervelor de hrană din sol, acumularea unei cantități cit mai mari de apă și combaterea diferiților agenți patogeni, creîndu-se astfel condiții optime recoltei anului viitor.

P. PETCU

Într-un interviu acordat recent revistei noastre („Flacăra“ nr. 28 din 9 iulie) tovarășul Ion Popescu, adjunct al ministrului industriei ușoare, ne arată că încă în cursul acestui an începe producția de piele artificială pe suport de tricot. Această recentă realizare a chimiștilor noștri este un nou sortiment de masă plastică și a fost denumit „Plastisol“. Ca aspect și mullaj, Plastisolul pare a fi o piele fină de căprioară. Această calitate, ca și altele, îi conferă largi posibilități de aplicare în industria de încălzăminte, marochinării și confecții, la tapiserii de mobilă și automobile etc. Plastisolul, rodul strădanilor unui grup de specialiști de la Uzinele chimice din Turda, este fabricat după o rețetă originală, la care s-a ajuns după îndelungate experiențe de laborator. Recentul sortiment de policlorură de vinil îmbogățește gama maselor plastice românești, care — potrivit prevederilor planului cincinal

— va cunoaște în următorii ani o largă extindere atît sub raport calitativ, cit și cantitativ. În această ordine de idei menționăm faptul că producția globală de mase plastice și rășini sintetice va crește de la 95 500 tone preconizate pentru anul acesta, la 220 000-241 400 tone în 1970. Un mare avînt va cunoaște producția de piele artificială, în categoria căreia se încadrează și Plastisolul. Din aceste mase plastice urmează a se confecționa încălzăminte ușoară, marochinării și îmbrăcăminte. Ministerul Industriei Ușoare are înscris între altele ca obiectiv de plan realizarea, din înlocuitori de piele, a 4 000 000 perechi de încălzăminte în anul 1970. Prin folosirea maselor plastice s-a calculat că în perioada 1966-1970 industria ușoară va realiza o economie de 19 000 tone piei brute importate, valorind aproximativ 60 000 000 lei valută.

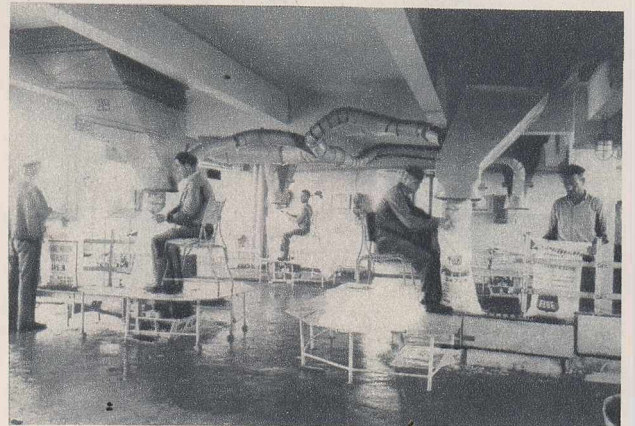
Gh. BRĂTESCU

parchet prefabricat

Panourile de parchet prefabricat nu constituie o noutate de ultimă oră. Nou este însă procedeul realizat de Trustul regional de construcții Banat pentru perfecționarea acestor prefabricate în condiții superioare de finisaj. În ce constă noua tehnologie a parchetului prefabricat? O placă fibrolemnoasă poroasă constituie suportul pe care — după ce a

fost întins un strat izolator de bitum — se aplică lamelele de parchet în formă de tablă de șah. Șlefuite cu grijă, panourile sînt montate apoi cu relativ destulă ușurință. Noul procedeu asigură nu numai un spor de calitate, ci și o substanțială creștere a productivității (de circa șase ori față de metoda veche).

a 500 000-a tonă

Combinatul de îngrășăminte cu azot Piatra-Neamț este un vîlstar relativ tînăr al industriei noastre socialiste: s-a născut în anul 1962. Recent, el a sărbătorit un eveniment marcînd maturitatea sa: s-a ambalat ultimele kilograme din cea de-a 500 000-a tonă de îngrășăminte fabricate aici. Combinatul de pe malul Bistriței

produce azotat de amoniu și uree, iar succesele dobîndite se referă nu numai la cantitatea de produse livrate ci și la calitatea lor, confirmată atît de unitățile noastre agricole cit și de firme importatoare din străinătate.

În fotografie, aspect din secția de ambalaj a combinatului.

întrecere culinară

Orașul Tirgu-Mureș este vestit în ce privește savoare și varietatea preparatelor sale culinare tradiționale. Pentru valorificarea rețetelor unor mincăruri gustoase de casă, de veche tradiție, în vederea îmbogățirii varietății listelor de meniuri în restaurantele orașului, întreprinderea de alimentație publică „Mureșul“, în colaborare cu Uniunea regională a cooperativelor de consum, a inițiat o întrecere între gospodinele din regiune.

Conform regulamentului concursului, gospodinele vor înainta rețetele celor mai bune mincăruri și prăjituri gătite de

ele în bucătăria lor proprie. Un juriu va studia și va alege, dintre rețetele adunate, pe acele care nu figurează în sortimentele de preparate ale restaurantelor din Tg. Mureș. Autoarele celor mai bune rețete vor fi, după aceea, invitate de către întreprinderea „Mureșul“ să execute preparatele propuse, în bucătăriile restaurantului „Bradul“. Mincărurile gătite vor forma din nou obiectul examenului. Cele mai bune preparate vor fi premiate.

B. B.

coperta noastră

JEAN MARAIS și ȘERBAN CANTACUZINO pe platoul de filmare a coproduției româno-franceze „Șapte bărbați și a fetișcană“.

Fotografie de S. STEINER

FLĂCĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.80.10 — int. 1744. **ABONAMENTE** la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENTE:** 3 luni — 28 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. **TIPĂRI** executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei“.

În momentul de față Direcția monumentelor istorice efectuează la Suceava lucrări de restaurare și de consolidare a vechii cetate de scaun. După cum se știe, Cetatea Sucevei, ale cărei ruine sînt vizitate de mii de turiști, a fost întemeiată de către Petru I Mușat, dezvoltată și amenajată în interior de către Alexandru cel Bun și mai ales de Ștefan cel Mare, care a înconjurat-o cu ziduri groase și cu puternice turnuri de apărare. Ea a fost distrusă în anul 1675, în timpul domniei lui Dumitrașcu Cantacuzino.

Actualele lucrări de restaurare au început în 1960, efectuându-se pînă acum o serie de consolidări la zidurile care înconjură cetatea. De asemenea, în prezent se restaurează fosta pulberărie a cetății. Lucrările de la pulberărie sînt

aproape terminate. Aici se va amenaja un muzeu al cetății, în care vor fi expuse o serie de importante vestigii ale trecutului, descoperite de-a lungul anilor între străvechile ziduri: arme, monede, inscripții, piese de ceramică, obiecte de artă etc.

Lucrările de restaurare de la Suceava se vor extinde și la unele încăperi din interior (în castelul cetății), la șanțul de apărare, la vechiul paraclis.

Concomitent cu lucrările de restaurare și consolidare a cetății s-au întreprins și săpături de cercetări arheologice; de asemenea se lucrează la restaurarea vechiului han domnesc, aflat chiar în centrul orașului Suceava. El va arăta exact așa cum era cu sute de ani în urmă.

U. F.

plantații de... beton

Un colectiv de tehnicieni și ingineri din cadrul D.S.A.P.C.-Cluj, compus din E. Streser, ing. M. Rădulescu și ing. I. Pop, au trecut la experimentarea unei noi metode menite să înlocuiască fundațiile grele, masive, pe care construcția unor blocuri precum și a unor clădiri social-culturale o cer în funcție de natura terenului în care sînt amplasate. Astfel, colectivul a conceput o instalație de foraj montată pe un autocamion basculant, care se poate deplasa cu ușurință de la un loc la altul, și cu ajutorul căreia se forează pe locul viitoarelor fundații. În gropile rezultate după forare se toarnă beton, și clasică fundație adîncă e înlocuită numai cu o bandă de beton,

care face corp comun cu piloții plantați astfel.

Pentru o mai mare rezistență a piloților, înainte de turnarea betonului se pune în fundul gropii forate un exploziv și apoi o cantitate de beton. După explozie, betonul proaspăt turnat ocupă spațiul format în adînc prin forarea pereților, luînd forma unei sfere.

Avînd în vedere rezultatele bune obținute de D.S.A.P.C.-Cluj, extinderea acestui procedeu de înlocuire a fundațiilor masive prin plantare de piloți — sarcină pentru toate întreprinderile și trusturile de construcții — va aduce însemnate economii la prețul de cost.

N. AYRIGEANU

parc zoologic la turda

Una dintre atracțiile turistice ale Turdei o constituie grădina zoologică a orașului care se adaugă la cele mai interesante creații similare din țară.

Inventarul faunistic al grădinii se prezintă în fața vizitatorilor cu câteva elemente noi: o pisică sălbatică, colorată cu una domestică, vulpi albe, argintii și roșii, ciini dingo, un pui de lup ș.a. Mindria grădinii este un cerb lopătar de o frumusețe

rară, alături de doi „contrafi” din specia cerbilor carpațini. Într-un viitor apropiat, în parcul zoologic turdean vor mai fi cazați cormorani, pelicanii creți, o antilopă și doi struți Nando.

Grădina este străbătută de o alee ce duce printre plopi și mesteceni la un „lac al pelicanilor”, peste care au fost construite opt poduri în maniera podurilor japoneze.

E. GOLUMBEANU

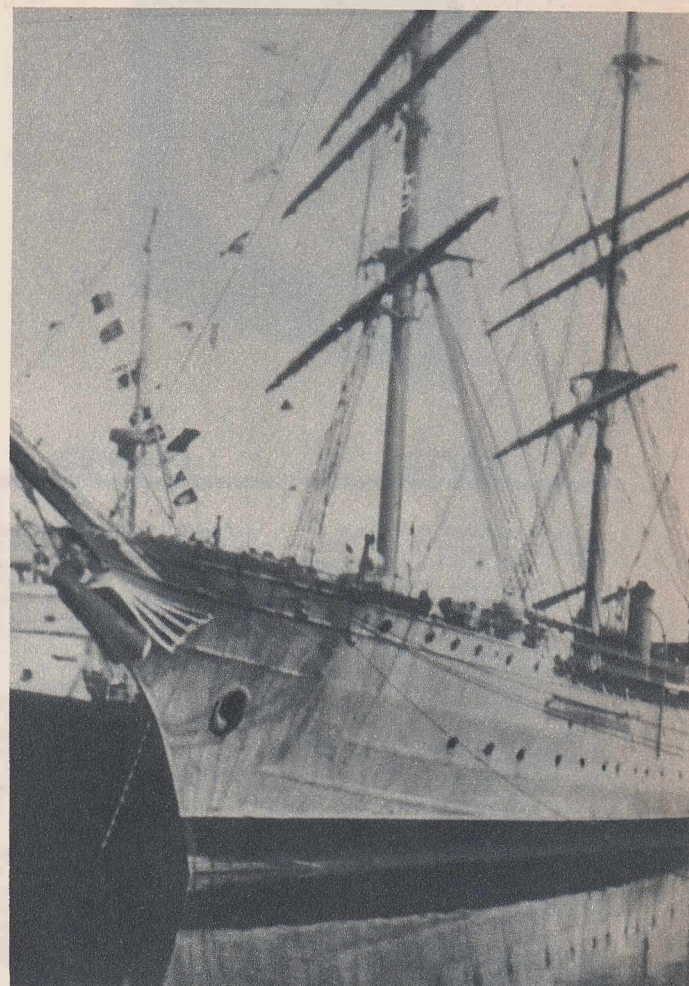
**vorbește
12 limbi**

Facultatea de limbi romanice și orientale de pe lângă Institutul de limbi străine din București și-a încheiat anul de învățămînt 1965/1966 prin recente examene ținute luna trecută. Printre absolvenții care au obținut rezultate excelente la învățătură se numără și Ruxandra Marinescu, a cărei specialitate este limba chineză. Am întilnit-o la institut în ziua cînd primea ultima notă de absolvire. Întrucît această tînără bucu-reșteancă este una dintre marile noastre poliglote — vorbește 12 limbi — i-am cerut cîteva date din biografia sa, pentru a le aduce la cunoștință cititorilor noștri. La vîrsta de 5 ani a început „profesionismul” său de poliglotă: cointersată prin... cite un pachet de ciocolată oferit de părinți pentru fiecare lecție reușită, a trecut la studiul temeinic al limbii franceze,

pe care a asimilat-o, mulțumitor, într-un an și jumătate, astfel că în 1944, cînd a intrat în școala elementară, a putut trece la a treia limbă — rusa. În 1950 își impune disciplina liber consimțită de a învăța, singură, fără profesor, o limbă nouă în fiecare an. Începe cu engleza, continuă cu germana în 1952, italiana în 1953, spaniola în 1954, norvegiana în 1955, suedeza în 1956 și daneza în 1957. Așadar în anul 1958 cunoștea zece limbi — vorbit, scris, citit. Între timp, terminase învățămîntul mediu și apoi o școală tehnică de meteorologie — cea de-a doua pasune a sa. Au urmat trei ani de recapitulări și specializări în limbile învățate, apoi, în 1961, s-a înscris la facultate, la limba chineză. În timpul anilor de studenție a învățat — tot fără profesor — japoneza, în care se specializează acum. În ultimii zece ani a fost folosită ca interpretă internațională atît în țară, cît și peste hotare.

Ion MUNTEANU

În prima duminică a lunii august poporul nostru sărbătorește „Ziua marinei”. În această zi, la Constanța, Mangalia și în toate porturile noastre fluviale de pe Dunăre, într-o atmosferă festivă, este cinstită munca bravilor noștri matoșii de pe navele flotei maritime militare și ale flotei civile.

În fotografie: bricul „Mircea”, un vas-școală pe puntea căruia sute și sute de marinari au deprins tainele frumosei lor meserii.

**Dumitru MUSTAȚĂ
Mangalia**

**„interurbanul”
în anul care vin**

PARADĂ FOLCLORICĂ — 1966. Ca în fiecare an, litoralul, Valea Prahovei, Capitala țării răsună de cîntecul popular și strigăturile jocurilor. Festivalul cîntecului, dansului și portului popular — o adevărată sărbătoare a artei de amatori — prilejuește admirabilele spectacole de frumusețe și bogăție.

Pe estradele festivalului, la Mamaia, Constanța, în cele două Eforii, la Sinaia și Predeal, în Capitala țării au evoluat mii de cîntăreși și dansatori din Argeș și Crișana, Dobrogea și Galați, Maramureș și Mureș-Autonomă Maghiară, Oltenia și Suceava, reprezentînd milionul de artiști amatori, păstrători ai unor tradiții milenare și cîntăreși ai biruințelor zilei de azi.

B. D

Pentru obținerea unei legături telefonice interurbane în „regim manual” este necesar ca un abonat să aștepte un timp care poate depăși uneori ore întregi, cu toate că deservirea unei astfel de convorbiri este asigurată de sute de telefoniste ce folosesc un utilaj amplasat pe un spațiu exagerat de mare. Comutația automată înlătură toate aceste neajunsuri, timpul de obținere a unei legături reducîndu-se la cîteva secunde. În planul cincinal se prevede ca începînd din 1967 să se treacă la automatizarea interurbană. Pentru început un număr de cîteva orașe, printre care București, Constanța cu litoralul, Brașov, Craiova, Ploiești, Timișoara, Cluj, Pitești, Bacău și Sibiu vor fi automatizate interurban, un abonat din aceste orașe putînd obține singur legătura dorită fără intermediul telefonistei. Cum se va efectua o convorbire interurbană în noile condiții? Numărul total de cifre pe care îl va „forma” cel ce solicită legătura va fi de opt. Prima cifră va fi totdeauna 9: ea face legătura cu centrala automată interurbană. Apoi va urma formarea „prefixului” care nu este altceva decît un șir de numere (de una, două sau trei cifre) utilizate după cum urmează: cifra imediat următoare după 9 va indica centrul

de comutație nodală (Craiova, Pitești, Bacău etc.), a doua cifră orașul legat de centrul nodal, iar a treia cifră, dacă este cazul, o localitate, reședință de raion, de exemplu. În sfîrșit, după efectuarea acestui „prefix” se formează numărul postului telefonic solicitat. Se pune întrebarea: cum vor fi deservite localitățile care nu sînt legate de centrul de comutație nodală? Răspunsul: ca și în prezent, prin intermediul operatoarelor de la centralele telefonice. Și încă două amănunte: dacă pînă acum durata unei asemenea convorbiri era înregistrată de o operatoare, taxarea în noul sistem se va face de contoare speciale instalate în centralele telefonice automate, în funcție de durată și de distanța localității cu care s-a vorbit. Aceste distanțe sînt împărțite în diverse zone de taxare. Și cum punerea în funcțiune a serviciilor telefonice interurbane automate este destul de aproape, Direcția P.T.T.R. a Capitalei și a regiunii București a luat toate măsurile pentru editarea unei cărți de telefoane cu numerele abonaților și „prefixe” respective, pentru toate orașele care vor intra în regim automat interurban.

C. B.

carte

Un nou debut in colectia Lucialor...

O buna editie din opera de folclorist...

Harnicul Al. Mitru este din nou prezent...

Un frumos album de Scoarte romanești...

Radu Vulpe, arheologul de anvergură...

De remarcat, la aceeași editură...

S. Mărcuș, Edmond Nicolau și Sorin Stati...

Mariana Sora publică la Editura pentru literatură...

In aceeași serie de monografii a Editurii pentru literatură...

cinema

Jurnalul unei femei in alb — dezbateri pline de sensibilitate...

Cind o actiune ce se incadrează in genul „poliștit” este populată cu eroi contemporani...

Cîinele din Baskerville. Un subiect cunoscut: cel al romanului poliștit...

Filme despre și pentru tineret: Prima deziluzie, Căsătorie de formă...

Urme in ocean (producție a studioului din Sverdlovsk).

Prima deziluzie, Căsătorie de formă, Dragostea este interzisă...

Maria-José Nat

disc

Două mari orchestre folclorice. Una mare, cu adevărat (orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii)...

Excelentă formația de muzică populară a lui Varga Lajos. Excelente și vocile celor doi interpreți...

muzică

Intre 9 și 14 august litoralul va găzdui Festivalul muzicii ușoare. Anul acesta programul este deosebit de bogat...

plastică

Galeriile din bd. N. Bălcescu: Arta decorativă din R. P. Polonă, se impune printr-o tinută gravă...

Tot in bd. N. Bălcescu, sala de expoziție cu vînzare oferă un excepțional spectacol...

lucrări de Gh. Ionescu in admirabilă cristalizare matură a forței sale picturale...

teatru

Spectacol de varietăți al Teatrului „C. Tănase” in grădina de vară „Boema” — numere muzicale și coregrafice...

Caleidoscop-circ. Monoton program de circ! Numere vechi, prăfuite, scenariu sărac...

Reintîlnire cu Raikla. Celebru actor și mim leningrădean Arkadi Raiklin — după succesul obținut la primul său turneu...

Arkadi Raiklin

Și iată... noua stagiune bate la ușă. Vă informăm despre proiectele viitorului repertoriu. Să începem cu piesele originale...

Secția in limba maghiară a Teatrului de stat din Tg.-Mureș și-a încheiat stagiunea cu turneul întreprins in raioanele Ciuc și Gheorghieni...

televiziune

Nicolae Herlea

DUMINICĂ 7 AUGUST. „Magazin... duminical” ne-a demonstrat că TV poate dispune — cînd se străduiește — de rezerve satisfăcătoare pentru alcătuirea unui program duminical plăcut și inedit...

MARTI 9 AUGUST. Filmul (impropriu denumit serial, fiind un film în serii) „Supraviețuitorii” (19.30) — Muzica ușoară pe prin plan: Festivalul „Mamaia — 1966” (20.00)

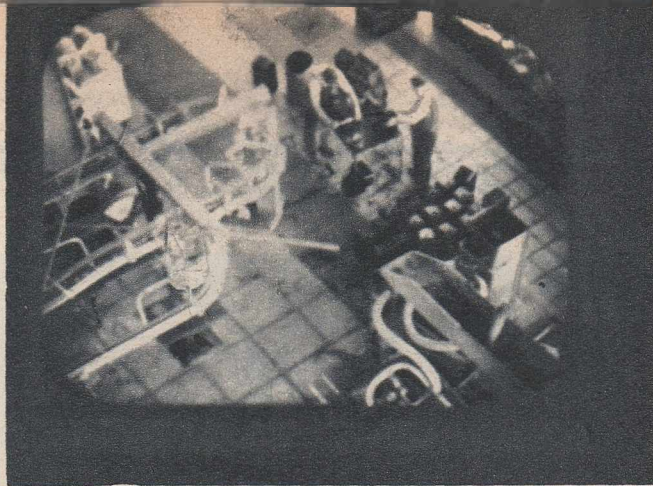
MIERCURI 10 AUGUST. Cabinetul medical TV programează o temă ultraactuală: „Balneo-fizioterapie in otocritia sănătății”, cu concursul prof. dr. Traian Dinculescu (20.00) — Cealăul in obiectivul rubricii „O invitație pentru cei care n-au vizitat încă...” (20.35) — O divertisment muzical al cărui eroi sînt Ingelore Heydt din R. D. Germană și Richard Oșanițki (20.50) — Programul zilei se încheie cu filmul „Îndrăgostitul”, o excelentă comedie franceză cu excelentul Pierre Etaix (21.20)

JOI 11 AUGUST. Clubul tineretii încercări de a întineri această rubrică, transferindu-i cadrul la Ștrandul tineretului... Să vedem (19.15) — Festivalul „Mamaia — 1966” (20.00) — Dacă emisiunea e intitulată „Muzică, soare și apă” iar protagonistul ei se numește Nicolae Herlea, ce ne mai rămîne decît s-o recomandăm cu căldură! (22.00)

VINERI 12 AUGUST. Litera C (II) a „Dicționarului de personaje” se bucură de concursul unor apreciați actori ai scenelor noastre (19.30) — Marocul, văzut de rubrica Televlog (21.15) — C solistă unanim apreciată — Connie Francis și o orchestră intrunind mai puține sufragii — Mantovani, la „Parada vedetelor” (21.45) — Maria Pietraru, Pușca Neicu, Constantin Mihăescu, Dorre Liveanu și Nicu Stănescu cîntă pentru dv. citeva romanețe (22.00)

SIMBĂTA 13 AUGUST. La rubrica „Rapsozi populari” o putem asculta pe Maria Nicu din comuna Frumoasa, raionul Zimnicea (19.15) — Actualitatea cinematografică (19.45) — Consemnăm pe plăceră că „Teleenciclopedia” se menține la același bun nivel (20.00) — La Studioul mic — „O mică cercetare” a marelui nostru poet-vestitor Mihail Sadoveanu și „Călătorului li șade bine cu drumul” de Al. Brătescu-Voinești (21.00) — Inepuizabilul „Sfîntul” (21.30)

TVI-

La Fabrica de cauciuc Jilava din București a intrat nu demult în funcțiune o secție experimentală de televiziune. Instalate în secția de ebonită, camerele de luat vederi supraveghează întreaga activitate.

De la pupitrul de comandă (în fotografia de jos) operatorul poate interveni cu promptitudine ori de câte ori pe ecranul televizorului (fotografia de sus) îi apar imagini care semnalează deficiențe în procesul de producție.

MICUL ECRAN ÎN INDUSTRIE

UN OCHI MAI SENSIBIL CA ACELA AL OMULUI.

LA COMBINATUL SIDERURGIC DE LA GALAȚI, TELEVIZIUNE INDUSTRIALĂ.

TELEVIZIUNEA RIDICĂ PRODUCTIVITATEA MUNCII ȘI CALITATEA PRODUSELOR.

Zi de zi micul ecran pătrunde în tot mai multe cămine, devenind unul din principalele mijloace de informare, culturalizare și recreare a marelui public. Dar un rol tot atât de important îi revine televiziunii în cercetarea științifică și în controlul industrial. Ca urmare a elaborării de noi tipuri de aparate de luat imagini (videocaptoare) cu sensibilitate sporită și durată îndelungată de funcționare, televiziunea și-a găsit aplicații în aproape toate domeniile de activitate.

Se știe că televiziunea în circuit închis se folosește de câțiva ani pentru transmiterea imaginilor într-o sală de operații într-un amfiteatru unde se află studenți, de asemenea pentru urmărirea și supravegherea diferitelor fenomene în procesul industrial, pentru dirijarea circulației pe aeroporturi și în marile orașe.

Ochiul fotoelectric reprezentat de camera de televiziune poate deveni mai sensibil decât ochiul omului și să distingă obiecte foarte slab iluminate sau expuse, de pildă, la raze infraroșii sau ultraviolete, invizibile ori chiar direct dăunătoare ochiului.

TVI — televiziunea industrială în circuit închis — se impune ori de câte ori observația directă este periculoasă, dificilă sau imposibilă pentru om. Căldura, fumul, radiațiile nocive nu împiedică funcționarea unor camere de televiziune. Acestea în urmă pot fi tot atât de bine plasate în dispozitivele de cercetare submarină ca și în baloane-sondă, în proiectile teleghidate sau în instalații de cercetare cosmică.

Pentru a afla precizări în ce privește tehnica și stadiul televiziunii industriale ne-am adresat domnului Vasile Chirilescu, proiectant-șef la Institutul de proiectări de uzine și instalații metalurgice (IPRO-MET), care ne-a furnizat câteva date interesante.

(Continuare în pag. 6)

TVI

DISPECERUL VEDE DE LA DISTANȚĂ

Printr-un sistem optic, imaginea unui anumit proces ce urmează a fi urmărit de la distanță este proiectată pe ecranul tubului videocaptor, fiind transformată într-un semnal de televiziune. Acest semnal este transportat la punctul de urmărire fie prin cablu (soluția cea mai simplă și mai economică), fie pe calea undelor electromagnetice. În ultimul timp, între cameră și receptor se obțin legături pînă la o distanță de 3 000 m.

În felul acesta dispecerul, așezat comod la pupitrul său într-o încăpere în care condițiile de temperatură, aer și lumină sînt incomparabile cu acelea, să zicem, de la gura unui cuptor Martin, apăsînd doar pe un simplu buton poate urmări tot ce se întîmplă la locul respectiv.

El va vedea pe micul ecran imaginile pe care camera, confecționată din materiale speciale (rezistente, în cazul luat de noi, la temperaturi extrem de ridicate), le înregistrează direct, în mod continuu sau numai atunci cînd i se comandă de la distanță. Totul se desfășoară automat.

În ultimii ani se produc camere și cabluri rezistente la cele mai grele condiții, iar aparatele de luat vederi sînt prevăzute cu proiectoare de raze infraroșii, pentru a putea fotografia în întuneric, sub apă etc.

TVI ȘI MAREA EI EFICIENȚĂ ECONOMICĂ

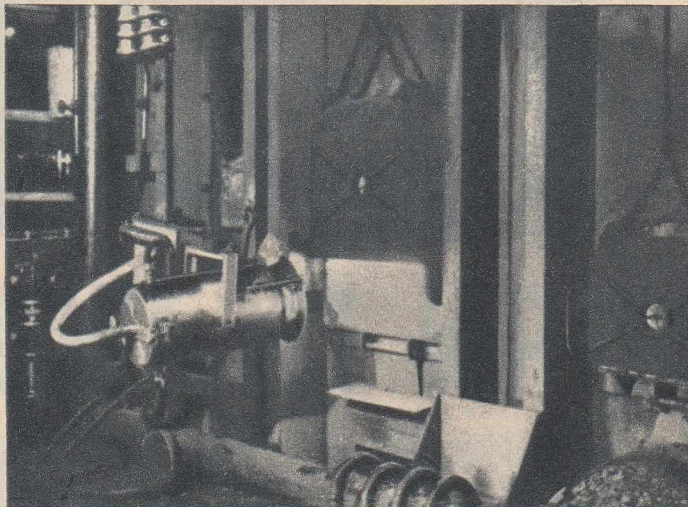
Eficiența economică a instalației de TVI este evidentă. Se reduce astfel fondul de salarii prin folosirea unui singur operator la o instalație centrală, fiecare cameră înlocuind un muncitor calificat sau un tehnician în trei schimburi.

Un alt factor de mare importanță: mărirea productivității muncii. Camerele TVI, puțin controla «conștiințios» și în amănunțime focarele, coșurile, procesul complet de turnare a oțelului etc., contribuie direct la elaborarea unor produse cu calitate superioare. Ele determină și o micșorare a rebuturilor prin posibilitatea exercitării unui control mai temeinic și mai amplu. Trebuie adăugat faptul că prin posibilitatea de informare rapidă asupra întregului ansamblu se pot lua măsuri operative și eficiente, care au ca rezultat reducerea timpilor morți ce apar în fluxul tehnologic. De asemenea, printr-un control permanent al liniilor de transport în punctele dificile, se evită unele întreruperi de durată în procesul de producție.

Firește că avantajele economice ce izvorăsc din utilizarea TVI sînt în funcție de complexitatea instalației și de importanța punctelor controlate.

Dar mai sînt și alte aspecte, nu mai puțin importante: cele legate de protecția muncii. Camerele TVI înlocuiesc oameni în locuri toxice, cu praf, umezeală, cu temperaturi ridicate sau cobo-

Operatorul supraveghează pe micul ecran (dreapta) procesele ce se desfășoară în cuptor, grație unei camere de luat vederi instalate chiar în fața cuptorului (jos).

rite, deci, în general, în medii dăunătoare organismului omenesc.

LA LAMINORUL DE TABLĂ GROASĂ DE LA GALAȚI

Pe linia aplicării în practică a îndurării conducerii partidului de a se folosi în producție metodele tehnice cele mai înaintate, Combinatul siderurgic de la Galați va fi utilat, pe lîngă calculatoarele electronice, interfon și

telex, cu mai multe instalații de TVI. Prima va intra în funcțiune la laminorul de tablă groasă și va servi la urmărirea de la distanță a procesului de producție.

Instalația de televiziune industrială a laminorului va fi compusă din 11 camere de luat vederi montate în zonele principale în care, pe o altă cale, controlul ar fi foarte greu sau chiar imposibil de exercitat din cauza temperaturilor ridicate. Imaginile captate de aceste camere apar pe nouă receptoare montate la posturile zonale respective,

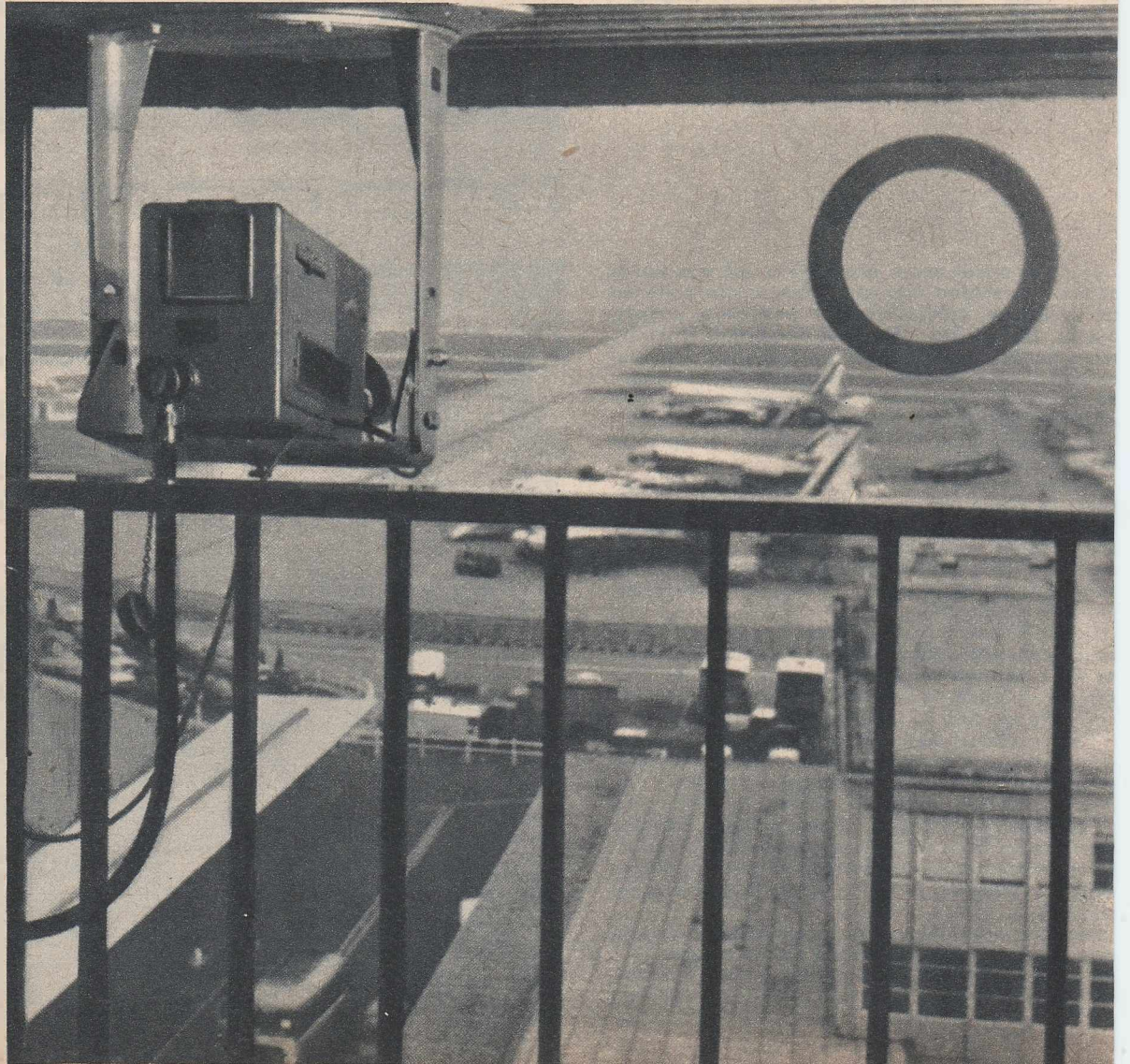
putînd fi urmărite simultan din camera de comandă prin patru receptoare.

Întregul aparataj al instalației de TVI este livrat de firma franceză «Thomson-Télé-Industrie».

SI PENTRU INDUSTRIE, TELEVIZIUNE ÎN CULORI

Din ultimele date statistice reiese că în Franta funcționează numeroase in-

Televiziunea în circuit închis va deveni de neînlocuit pe marile aeroporturi ale lumii.

stalații TVI la furnale, oțelării, laminare, la prepararea minereului, la controlul funcționării podurilor rulante, a benzilor transportoare etc.

În U.R.S.S., televiziunea industrială este mult folosită în metalurgie și siderurgie. Astfel, la Combinatul de la Magnitogorsk cu TVI se asigură controlul și supravegherea cuptoarelor Martin, precum și a cuptoarelor și laminatoarelor de tevi, tablă, sîrmă etc.

În S.U.A., TVI este larg utilizată la laminare. De pildă, în uzinele «Great Lake Steel Corporation» ea servește la supravegherea tăierii lingurilor cu foarfeca, permițînd stabilirea precisă a locului de tăiere.

În Anglia și S.U.A. cu instalații TVI se urmărește forma flăcării în furnale, precum și procesul de ardere în focar.

TVI este folosită la supravegherea urnării oțelului în S.U.A., U.R.S.S., Polonia (la Combinatul «Nowa Huta»).

Bineînțeles, mai sus n-am dat decît câteva exemple care demonstrează însă rolul din ce în ce mai însemnat pe care-l joacă TVI în numeroase ramuri industriale. Și ne aflăm abia la început! De pe acum au apărut instalații TVI în culori...

Țicu SIMION

TVI înregistrează cu conștiinciozitate dinamica transportului de minereuri într-o mină.

O colecție unică

Mineri din Anina — fotografie din anul 1865.

Două hărți care par ciudate. Figuri geometrice consemnează stadiul cercetărilor efectuate de Institutul de etnografie și folclor al Academiei. Semne oarecare, modeste, care ascund însă o susținută muncă de cercetare și pătrundere, nu mai puțin dificilă, am putea spune, decît aceea a minerilor din minele de diamante.

Aci filonul pietrelor nestemate îl constituie imensa cultură materială și spirituală a poporului. Nestematele acestea au un domeniu foarte vast de referințe: așezări și locuințe, agricultură-viticultură, păstorit, meșteșuguri-artizanat, pescuit-vînătoare, costume, cîntece, dansuri și literatură populară păstrate în machete sau pe fotografii, pe benzi de magnetofon sau pe discuri, în desene sau în documente autentice.

100 000
de înregistrări

Reprezentînd un adevărat tezaur popular, arhiva institutului este una dintre cele mai mari din lume, cunoscută și apreciată de specialiștii din toate țările globului. Ea conține aproape 100 000 de înregistrări: jocuri populare, strigături, doine, balade, poezii de dragoste, cîntece de jale, bocete — un izvor viu de informare științifică națională care atrage nu numai pe cercetătorii români, ci determină și un adevărat pelerinaj al specialiștilor din străinătate. Etnografi, folcloriști, muzicologi din toate colțurile lumii vizitează institutul pentru a cunoaște imensa bogăție a culturii noastre populare. Oaspeților străini li se organizează audii și conferințe și li se dau copii de pe materialele dorite. Casele de editură din Statele Unite, Franța, Marea Britanie și Belgia au imprimat pe discuri serii întregi de cîntece populare românești.

Pe lângă îmbogățirea permanentă a arhivei, cercetătorii institutului publică interesante studii de specialitate. Printre acestea se numără și noi descoperiri în domeniul etnografiei mediului muncitoresc.

oglinzi retrospective

Cercetătoarea Lucia Mureșanu a adunat un material prețios referitor la mișcarea muncitorească din Reșița. Documentele reflectă condițiile grele de lucru ale muncitorilor reșițeni și ale minerilor din Anina. Ei lucrau cu unelte rudimentare, fără haine de protecție, în condiții de muncă foarte istovitoare, expuși la primejdiiile accidentelor. În ciuda acestei vieți grele, muncitorimea a desfășurat o activitate culturală multilaterală. Printre altele au ieșit la iveală documente din secolul trecut despre activitatea Uniunii române de cîntări și muzică din Reșița-Montană, înființată în anul 1872. Din același an datează și documentul înființării unei asociații de lectură a muncitorilor reșițeni. Au fost descoperite și uniforme coristilor metalurgiști din anul 1905. Este interesant faptul că membrii asociației corale purtau chipiuri și insigne cu inscripții în limbile română, maghiară și germană. Motoul reuniunii reșițene de cîntece simboliza viața proprie a muncitorilor:

*Fierul cald, oțelul rece
Rupti de trudă l-am tocit.
Unul am lucrat ca zece
Pînă timpul a sosit
Să cîntăm cu voie bună
Doina noastră cea străbună.*

Activitatea corală fusese pe atunci un factor însemnat de educație a maselor de muncitori. Coriștii reșițeni aveau legături strînse cu organizațiile muncitorești din Lugoj, Brașov, București, Craiova, Iași, precum și cu compozitorii epocii, popularizînd creațiile lui Gavriil Musicescu, Ion Vidu, Gheorghe Dima, Ciprian Porumbescu, Filaret Barbu, T. Popovici și alții. Ei prezentau spectacole care, după aprecierile presei contemporane, aveau un înalt nivel artistic. În anul 1885 ansamblul coral a organizat un concert împreună cu artistul Dumitru Popovici, iar altele cu participarea Societății de teatru a artistului I.D. Ionescu. Un succes

deosebit a fost reputat la Reșița cu spectacolul operetei «Crai nou» de Ciprian Porumbescu, operetă care a figurat apoi în programele mai multor reuniuni muncitorești din Banat și Ardeal. Dintre piesele de teatru jucate de echipele muncitorilor reșițeni, documentele epocii relevă comediiile lui Vasile Alecsandri, basme și comedii populare de Iosif Vulcan, E. Biju, I. Velceanu și alți autori. «Acei voinici, cari ziua, noaptea «tocesc ferul cald, oțelul rece», au pătruns perfect în viața sufletească și modul de a simți al tărânelui de pe șes» — scria ziarul «Drapelul» în anul 1903.

oglinzi pur și simplu

Cercetătorii urmăresc atît dispariția fenomenelor etnografice vechi, cît și formarea celor noi. Descoperirile profesorului Romulus Vulcănescu în domeniul păstoritului din Mehedinți au scos la iveală forme arhaice de construcții de o vechime tipologică de peste 500 - 600 de ani. De pildă, unele stîne de piatră în formă de căciulă, sprijinite de contraforturi din pietre nelegate prin mortar, precum și stinele țuguiate, în formă conică, din lemn cu soclul de piatră, își trag originea lor din străvechile stîne ale epocii dacice. În contrast cu acestea, clădirile sociale, casele confortabile ale cooperativelor înzestrate cu lumină electrică, aparate de radio și televiziune, construcțiile zootehnice moderne etc. sînt documente etnografice culese în zilele noastre de pe toate meleagurile țării, vestind fenomene noi, cu conținut socialist. Recentele înregistrări de cîntece populare, adunate de-a lungul și de-a latul țării, din Oaș și pînă în sudul Dobrogei, reflectă prin tematica și mesajul lor viața nouă a oamenilor din cooperativele agricole de producție.

Victoria POPESCU
Fotografii
din colecția institutului

La o expoziție ce a avut loc la Viena în anul 1873 a fost expusă și locomotiva nr. 4 construită la Reșița. De la uzina care a produs-o pînă la Oravița, unde a fost imbarcată pe o navă, locomotiva a fost transportată pe o platformă trasă de boi.

pe blazonul nobilului element 79

DE LA HERODOT CITIRE...

Minele de aur din Munții Apuseni reprezintă nu numai cea mai veche și mai bogată regiune auriferă din țara noastră dar și cea mai veche din Europa.

Herodot, părintele istoriei, care a vorbit despre minele de aur din acești munți ca fiind pe vremea lui singurele din Europa, amintește și despre intrarea perșilor, sub conducerea lui Darius Histaspes, pe meleagurile țării noastre acum aproape 2500 de ani (în anul 513 î.e.n.), atras fiind aici de aurul din râul Maris (Mureș). El arată că pe țărmul acestui râu locuia poporul agatirșilor, care era «mare amator de aur și se desfăta în aur». Exploatarea minelor de aur era foarte înaintată încă pe vremea lui. Ea s-a putut ridica la o asemenea perfecțiune numai după o muncă de sute de ani. De altfel, marele istoric V. Pârvan, în «Getica» sa, indică anul 1000 î.e.n. ca început al exploatării minelor de aur din Munții Apuseni. Locuitorii coloniilor grecești de la gurile Dunării cunoșteau drumurile pe care le străbăteau agatirșii prin defileele Carpaților ca să ajungă la vestita «lină de aur» a Munților Apuseni. După agatirși, exploatarea acestor mine a fost făcută de către daci. Profesorul universitar Cserni Bela arată că dacii au exploatat minele de aur de la Roșia Montană și din comuna învecinată — Corna — cu mult succes încă cu multe sute de ani înaintea romanilor. Există dovezi că daco-geții trimiteau aurul prelucrat de ei, sub formă de podoabe, până în nordul îndepărtat al Europei, la popoarele scandinave. De asemenea, cu ocazia săpăturilor care s-au făcut în Egipt și a analizei aurului din care erau făcute unele obiecte găsite în diferite sarcofage s-a ajuns la concluzia că acest aur provenea tot din părțile Munților Apuseni.

DE LA REGELE EROU DECEBAL LA ÎMPĂRATUL TRAIAN

Aurul dacilor a constituit una dintre principalele puteri de atracție sub imboldul cărora împăratul Traian a ținut să ocupe cu orice preț Dacia. El știa că vistieria de la Sarmizegetusa conținea mari cantități de metal prețios. Și deși regele dac ascunsese aurul sub albia râului Sargeția (Streiului), totuși, prin trădarea unuia dintre sfetnicii și prietenii lui intimi, pe nume Bicile, tezaurul a căzut în mâinile romanilor. Scriitorul bizantin Iohannes Lydus, precizând că are informații directe din «Getica» scrisă de Criton (medicul împăratului Traian), arată că s-au ridicat de aici... «5 milioane de libre de aur (1 650 000 kg) și de două ori pe atîta argint (3 500 000 kg!), afară de cupe și vase de mare preț...» Istoricii moderni au supus aceste cifre unui corectiv ingenios, mai aproape de realitate, reducându-le. Astfel, se spune de către istoricul francez Carcopino că romanii ar fi găsit aici 165 000 kg aur și, după ce exploatarea aurului a fost încredințată așa-numitelor «Collegium aurariorum», numai din cele două orașe Alburnus (Maior = Roșia Montană și Minor = Abrudul) se trimiteau la Roma anual 5 000 kg aur, o cantitate enormă pentru acele vremuri, avînd în vedere faptul că exploatarea era încă primitivă. Pentru intensificarea exploatării aurului din Dacia, împăratul Traian a numit un «procurator aurariorum» la Zlatna și cite un subprocurator la Abrud și Baia de Criș. În același scop el a adus și lucrători specialiști — piruști (din Albania și Epir) și dalmațieni care au pus bazele orașului Ampelum (Zlatna).

La început aurul a fost căutat și extras numai din aluviunile nisipoase ale râurilor curgătoare și în special din Arieș (vechiul «Aurar» al romanilor) și din Crișul Alb, al cărui nume derivă de la cuvîntul

«hrusos» și care în limba greacă veche însemna aur. Pentru culegerea firicelelor sau grăunțelor de aur se folosea, din cele mai vechi timpuri, hurca (un plan înclinat, acoperit cu lînă, în care se opreau firisoarele de aur; de aici se pare că ar fi venit denumirea de «lînă de aur»); apoi lînă se spăla în «săitroc», pentru a se separa aurul. Mai târziu, acesta a fost desprins direct din stînca de obîrșie pentru a fi modelat sau turnat în tipare.

LA ROȘIA MONTANĂ...

Urmele acestor exploatări miniere se văd și astăzi, în special la vestitele «Cetății» de la Roșia Montană, de pe Muntele Cîrnicul. Din galeriile săpate la început cu dalta (arrugia) și ciocanul se scoteau din inima muntelui stîncile mari de piatră care conțineau prețiosul metal. Aceste stînci erau apoi sfărîmate, prin încălzirea și udarea lor succesivă cu apă sau oțet. Goana după aur în decursul mileniilor a făcut ca acești munți să fie săpați, ciuruți și găuriți în toate direcțiile, transformîndu-i în adevărate labirinturi. Prin surparea unor părți din galerii s-au format uriașe curți interioare, iar galeriile s-au transformat în monumentale porți și portaluri.

Dar urmele exploatărilor de aur, ale milenarelor vestigii de muncă supraomenească depusă pentru a culege firisoarele strălucitoare de metal, se văd nu numai la Roșia Montană, ci și la Baia de Arieș, la Brad și Abrud, lîngă comuna Bucium, pe Muntele Vulcoiul etc. Inscriptiile găsite pe aceste meleaguri arată că s-a desfășurat o muncă statornică și fecundă prestată în cea mai mare parte de sclavi.

Pînă la apariția șteampurilor, piatra care conținea aur era zdrobită și pisată mărunt în mojar mare și grele de fier, cu ajutorul unor «rude» groase de fier, fiecare avînd cel puțin 50 kg. După aceasta, aurul era ales din apa turnată în mojar cu ajutorul «șaitrocului», apoi se spăla într-un alt vas mare plin cu apă numit «jomp», după care se punea aurul la uscat pe niște lopățele de fier numite «tigăite»; ulterior, cîntă-

rirea aurului se făcea cu ajutorul «scafelor» și al greutateilor.

Mai târziu au apărut șteampurile, mori care sfărîmau pietrele ce conțineau aur. Ele erau puse la început în mișcare de oameni și animale, iar mai târziu (secolele XVI-XVII) de către forța apei din tăuri (lacuri artificiale), care mai pot fi văzute și astăzi la Roșia Montană și Corna. Apa, lipsind adesea, s-a căutat înlocuirea forței hidraulice prin forța mecanică. Astfel, în anul 1779 Ida Crăciun a inventat un «șteamp fără apă» (cu ajutorul căruia se zdrobeau minereurile), care era pus în funcțiune de către un singur om și care funcționa datorită unui sistem de greutate. La începutul secolului al XIX-lea, iobagul Constantin Palade a făcut o inovație: un șteamp care funcționa pe baza unor scripeți despre acest șteamp se vorbește și într-un raport oficial din 30 iulie 1827, iar vestea acestei inovații a ajuns pînă la curtea împăratului de la Viena.

Forța hidraulică și a pîrghiilor a fost înlocuită mai târziu de utilizarea explozivelor în lucrările necesare valorificării tezaurului de aur din Munții Apuseni. Despre acest lucru ne vorbește manuscrisul latin din cunoscuta lucrare «Istoria artileriei» în care Favé spunea: «Este foarte probabil că în Orient mai precis în regiunile situate între Ungaria și gurile Dunării, oamenii au învățat să utilizeze practic explozia prafului de pușcă...» Eruditul chimist transilvănean din secolul al XVIII-lea, Iohannes Fridvasky, vorbind despre Abrudul din acele timpuri spunea: «Toți valahii din acești munți îi zguduie, sfredelesc și, nemulțumiți de a găuri pămîntul și pietrele cu instrumentele lor de fier, dărimă munți utilizînd atîta praf de pușcă încît, după cum am fost martor, nu este minut pe ceas în care să nu se audă mai puternic decît în iad, trăsnetul și pocnetul produse de jur împrejur de tăria pulberii». La Roșia Montană se văd mai bine ca oriunde urmele exploatărilor miniere care constituie o icoană vie nu numai a ingeniozității modului de extragere a aurului, de și a exploatării nemiloase a sclavilor.

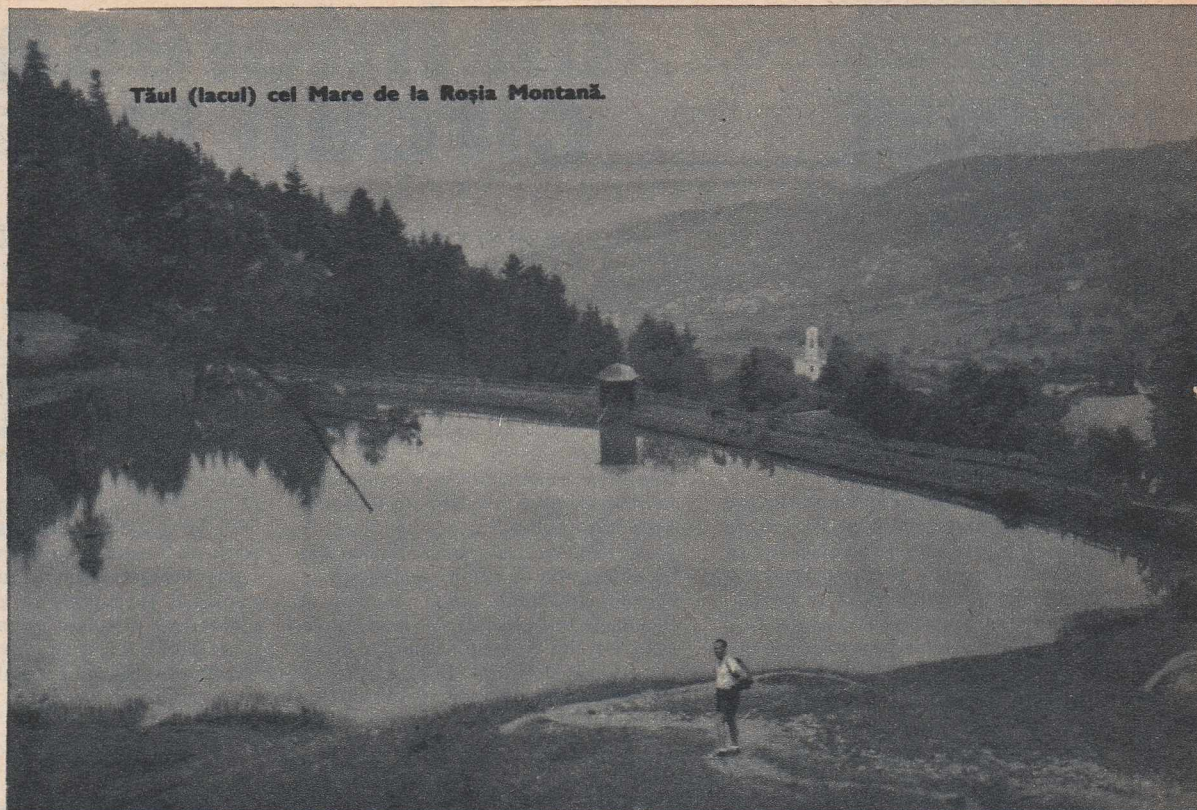
Sute și, putem spune, chiar mii de ani, roca auriferă era transportată așa cum vedem în această imagine realizată cu cîteva zeci de ani în urmă.

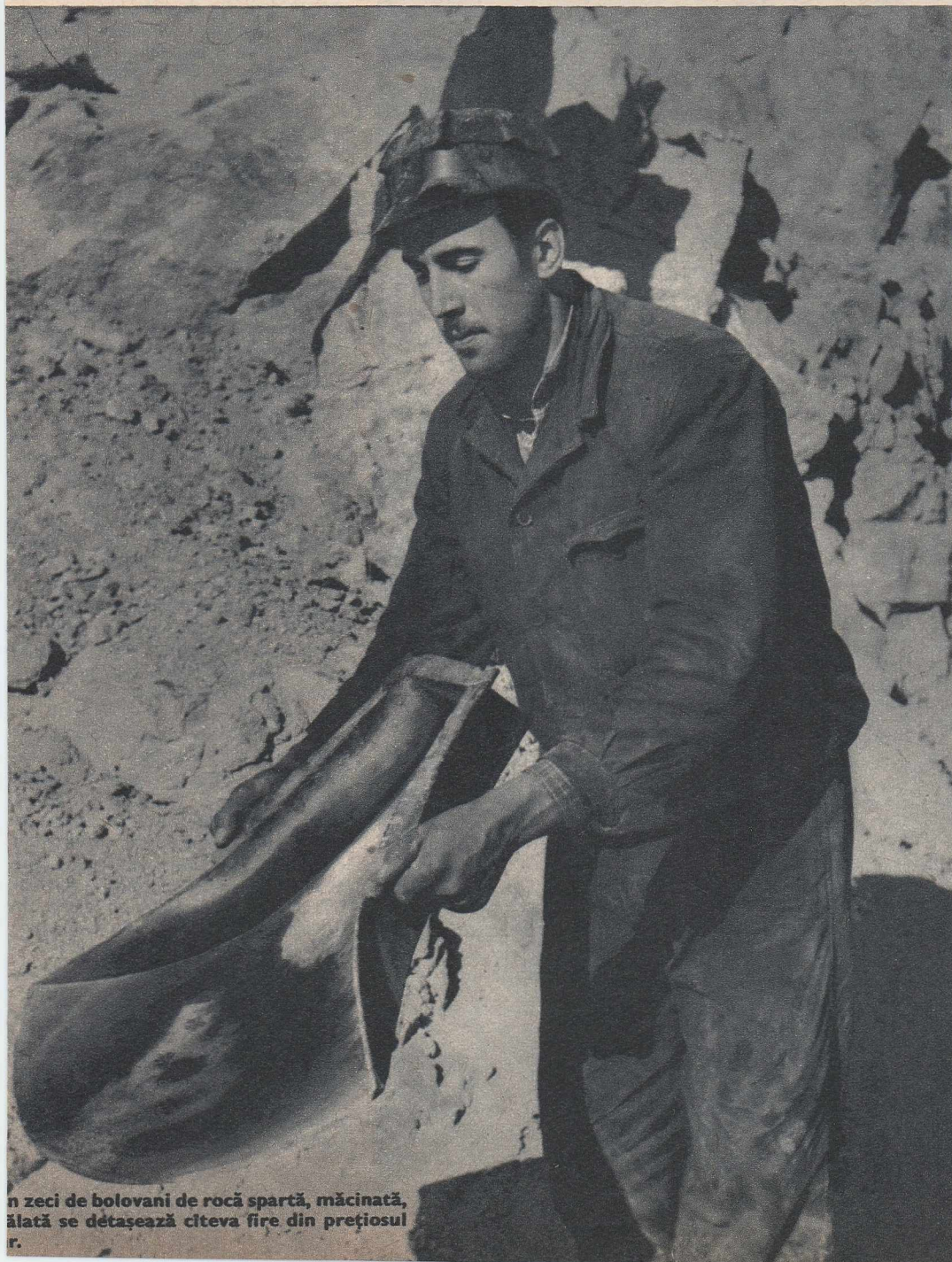

Urmele galeriilor de la Roșia Montană

Tăul (lacul) cel Mare de la Roșia Montană.

În zeci de bolovani de rocă spartă, măcinată, se detașează câteva fire din prețiosul aurifer.

ȘI LA ABRUD ...

După Roșia Montană, cele mai însemnate și productive exploatări aurifere din timpul romanilor au fost la Abrud și în împrejurimile acestuia, pe teritoriul comunei Bucium, la Frasin, Vulcoiul etc. Denumit Alburnus Minor, sau Auraria Minor, sau Auraria Daciae, mai purta și numele de Abrutus sau Abrudava. Această localitate era încă de pe timpul lui Decebal centrul activității miniere din Dacia. Aici a adus împăratul Traian în anul 106 trupele din Legiunea a XIII-a Gemina, pentru a apăra regiunea auriferă și tot aici a fost organizat acel Collegium aurariorum, sub conducerea unui magister

DUPĂ RETRAGEREA ROMANILOR.

MAI TÎRZIU ȘI AZI ...

După retragerea romanilor din Dacia, exploatarea miniere de aici au decăzut, dar fără ca ele să-și înceteze activitatea chiar și în timpul invaziilor popoarelor migratoare. Mult mai târziu, pe timpul ocupației maghiare, au fost aduși aici (în timpul lui Gheza al II-lea, 1143-1150) coloniști germani, pentru a extinde exploatarea de aur. Cu timpul, minele de aur din Apuseni și-au reluat locul de frunte în ceea ce privește producția.

Exploatarea nerățională și de jaf din vechile timpuri au fost înlocuite în timpul regimului de democrație populară prin exploatarea științifică și rațională, datorită cărora țara noastră se găsește pe locul al doilea în Europa (după U.R.S.S.) în ceea ce privește extracția aurului. Extracția metalului, care în tabelul periodic al elementelor poartă numărul 79, are astăzi un aspect modern. Minele au fost modernizate, iar condițiile de lucru ale minerilor sînt cu totul altele decît în trecut. Locul cailor orbi și al vagonetelor de lemn împinse cu umărul a fost luat de locomotivele diesel și electrice, iar locul primitivelor roabe și troci a fost luat de benzile transportoare și de crațere. Îmbolnăvirile de silicoză au fost eliminate, printre altele, și datorită introducerii perforajului umed. Au devenit obiecte de muzeu lămpile cu feștilă, jgheburile cu furci, uneltele de lucru de altădată. Azi, încărcarea minereului în vagonete și descărcarea lui se fac în mod automat. Peste tot s-au introdus măsuri de protecție, mașini și utilaje de mare randament care înlocuiesc din ce în ce mai mult eforturile fizice ale minerilor. Adevărate uzine de preparare a minereului au luat locul vechilor șteampuri la Roșia Montană, Baia de Arieș etc. Aceste uzine moderne, funicularele, laboratoarele întreprinderilor miniere, luminoasele cartiere de blocuri și locuințe, modernele cluburi cu cinematografe, săli de spectacole, biblioteci, săli de lectură, complexele comerciale și sportive etc. au completat noul peisaj al vechilor exploatări aurifere din Munții Apuseni.

I. ȚUGUI

un interesant circuit rutier

pentru turiștii din București, ploiești și țirgoviște

Invităm astăzi în excursie de sfîrșit de săptămînă pe posesorii de auto-vehicule din București, Ploiești și Țirgoviște. Itinerarul pe care îl propunem are o lungime totală de circa 300 km și oferă prilejul cunoașterii citorva localități pe nedrept lăsate pe plan secundar de turiștii rutieri.

Pentru descrierea lui vom porni din București, orașul care poate furniza cel mai mare număr de amatori pentru efectuarea acestei excursii, lăsînd la latitudinea automobilistilor și motocicliștilor din Ploiești și Țirgoviște să-și întocmească singuri programul de detaliu.

Plecînd sîmbăta după-amiază din

București vom urma pînă la Ploiești fie drumul național nr. 1 (60 km), fie varianta (D.N. 1 A.) care trece prin Buftea, Mogoșoaia și Crevedia (70 km), mai puțin cunoscută. Din Ploiești, pe drumul național nr. 1 A care părăsește orașul prin strada Văleni, vom pătrunde pe frumoasa vale a Teleajenului. Înainte de a intra printre dealurile acoperite cu livezi și sonde, după ce traversăm satul Lipănești (la km 85) ne abatem pe un drum local la stînga (2 km), traversăm satul Zamfira și facem primul popas la mănăstirea care i-a dat numele. Biserica ei (o construcție din 1855-1857) nu prezintă un interes deosebit din punct de ve-

dere arhitectonic. Pictura din interior și în special icoanele catapetesmei constituie însă o atracție care justifică în totul popasul, fiind realizate de marele nostru pictor Nicolae Grigorescu pe cînd era foarte tînăr.

Revenind la șoseaua națională ne continuăm drumul spre Vălenii de Munte (km 99) prin peisajul plăcut al văii Teleajenului, străjuită de ambele părți de dealurile subcarpatice. Aici este bine să sosim în jurul orei 18, pentru a avea timp să vizităm Casa memorială Nicolae Iorga (deschisă pînă la ora 19) și mănăstirea Vălenilor, monument din secolul al XVII-lea care păstrează elemente de arhitec-

tură originală, precum și valoroase fresce din 1737 și 1802.

Pentru înnoptare putem rămîne la Văleni (hotel) sau putem continua drumul spre Slănic, unde există două mici hoteluri. Dacă ne-am hotărît pentru a doua variantă, ne întorcem pe șoseaua pe care am venit pînă la Gura Vițioarei (km 95), de unde se desprinde spre vest noua șosea care trece peste dealul Mălaia și prin pădurea Cazacul în valea Slănicului (Văleni-Slănic 18 km, din care doar 1 km nu este încă acoperit cu asfalt).

Mica stațiune balneară Slănic-Prahova, dezvoltată în preajma mării saline deschise încă din secolul al XVII-lea, ne dă ocazia să vizităm celebrul munte de sare aflat «la zi», declarat monument al naturii, și să facem o baie în lacul sărat de la poalele lui (Baia Baicului, amenajată ca ștrand).

Duminică, către ora 10, plecăm din Slănic înapoi la Ploiești, unde putem face un popas pentru a vizita Muzeul republican al petrolului, Muzeul regional din Palatul culturii, secția de istorie din Casa Hagi Prodan sau Muzeul memorial I.L. Caragiale din Casa Dobrescu.

De la Ploiești, pe drumul național nr. 72 (modernizat), ne îndreptăm spre Țirgoviște (51 km), trecînd prin Dărmănești și I.L. Caragiale, fosta comună Haimanale, locul nașterii marelui nostru dramaturg. În apropiere de Țirgoviște (la km 31,5 pe D.N. 72) ne apare pe un deal din dreapta șoselei construcția mănăstirii Dealului. Un drum pietruit urcă în serpentine strînse panțele împădurite pînă la poarta mănăstirii și a sanatoriului vecin (circa 2 km).

Construită în anul 1500 de către voievodul Radu cel Mare, biserica mănăstirii Dealului este unul din cele mai valoroase monumente de arhitectură medievală din Țara Românească. Datorită faptului că ea a fost clădită din blocuri de piatră prinse cu scoabe metalice, a rezistat foarte bine calamităților care i-au încercat tăria de-a lungul secolelor, aducîndu-ne o elocventă mărturie a măiestriei străbunilor (se spune de altfel că aici ar fi lucrat Meșterul Manole, legendarul constructor al bisericii episcopale de la Curtea de Argeș).

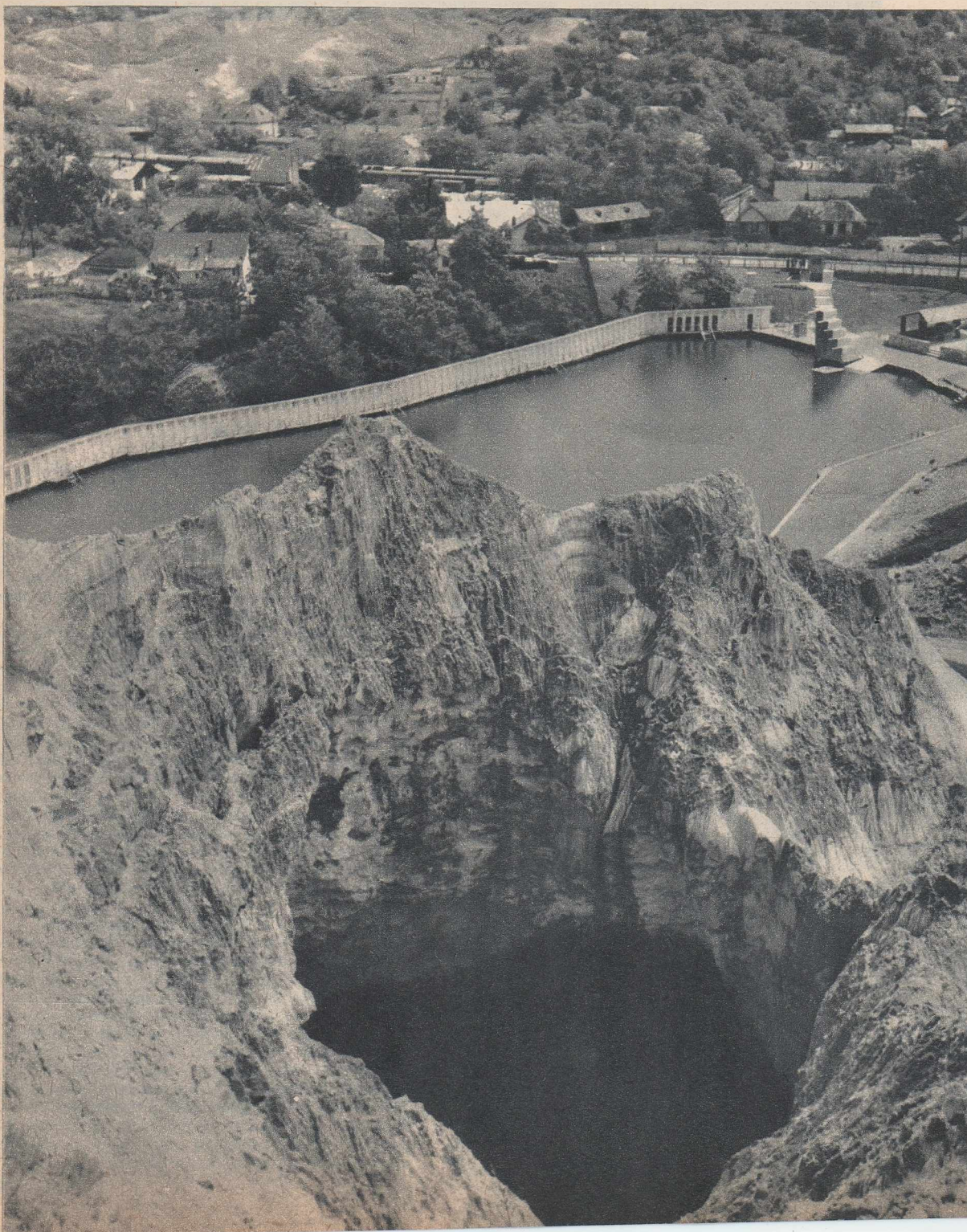
În biserica mănăstirii, folosită mult timp ca gropniță domnească, se păstrează, pe lîngă mormîntul ctitorului și ale altor voievozi (Pătrașcu cel Bun, Vladislav II, Vlăduț cel Tînăr și Radu Bădica), și mormîntul în care a fost depus capul lui Mihai Viteazul, ucis mișelește la Cîmpia Turzii.

Coborînd de la mănăstirea Dealului, intrăm imediat în Țirgoviște, vechea capitală a Țării Românești, oraș reîntinerit în ultimii ani, care păstrează numeroase monumente ale trecutului său glorios.

Aici vom vizita neapărat muzeul rațional, care ne va ajuta să cunoaștem frămîntata istorie a orașului: ruinele Curții Domnești cu turnul Chindiei și valoroasa biserică Domnească; biserica Stelea, înălțată de Vasile Lupu ca semn al împăcării cu Matei Basarab, și mitropolia (reconstruită în secolul trecut), în fața căreia se înșiră, pe «Aleea poezilor», statuile oamenilor de seamă născuți la Țirgoviște.

Prin Găești vom reveni apoi la București (102 km de la Țirgoviște), încheind astfel frumoasa și instructiva noastră excursie. Menționăm că întregul itinerar descris mai sus se desfășoară pe șosele modernizate, doar scurtele abateri spre Zamfira și mănăstirea Dealului fiind drumuri pietruite.

Slănic-Prahova. In prim plan celebrul munte de sare.

Sub cupolele rotunde ale bazarului din Buhara se adună și azi, ca și în urmă cu sute de ani, cumpărătorii...

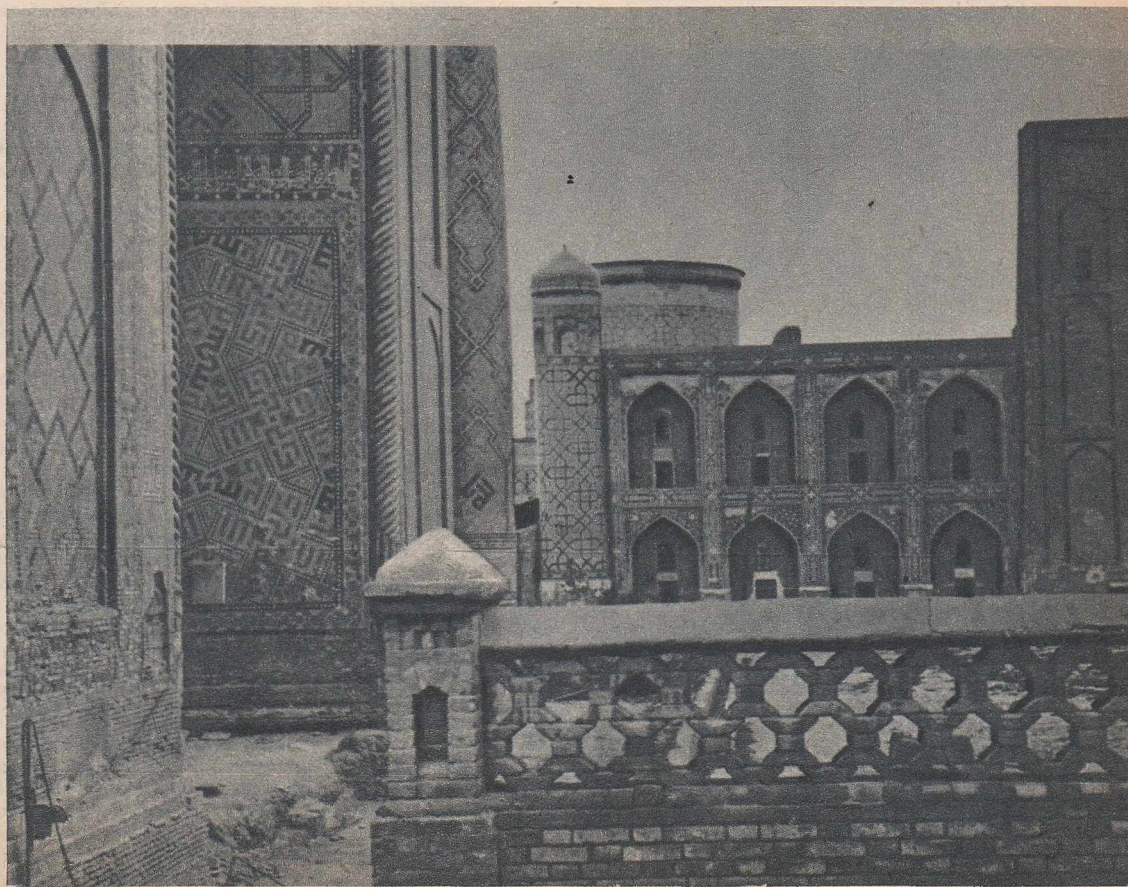
„salam aleicum“

însemnări dintr-o călătorie la buhara și samarkand

de Sanda FAUR

fotografii de I. MAFTEI

În piața Reghistan, medresele Ulugbek, Șir-Dor și Tilia-Kori impresionează de secole călătorii prin armonia formelor și a culorilor (foto stînga și jos).

Dacă ar fi fost să ne alegem singuri mijlocul de transport, am fi optat probabil pentru covorul fermecat: zburăm doar spre Buhara și Samarkand, o lume din basmele Șeherezadei, și ce ar fi putut corespunde mai deplin prejudecăților turistice în materie de culoare locală?... Dar informația noastră de acasă se dovedește puțințel eronată: la Buhara — pe care ni-l imaginaseam podit cu covoare orientale — nu s-a țesut niciodată vreun metru de covor («persanele» erau aduse aici din împrejurimi spre vânzare) și un covor care să ne transporte comod pe toți nu găseam decât la muzeul din Așhabad — un uriaș covor de 193 metri pătrați, în greutate de 860 kg dar, din păcate, încă nemotorizat. Prea departe totuși pînă în Așhabad, capitala Turkmenei sovietice, așa că ne mulțumim cu un IL-18, în care o stewardesă zîmbitoare ne oferă, ospitalieră, o gustare cu icre negre. S-ar mai fi putut folosi — dacă exoticul ne

(Continuare în pag. 12)

„salam aleicum”

ispitea atît de neîndurător — o caravană de cămile: simpaticile dromadere cunosc doar cu ochii închiși acest faimos drum asiatic al aurului și mătăsii de peste 2 000 de ani de cînd îl bat cu pasul lor molcom, răbdător. Numai că am fi consumat — pentru cei 275 km dintre Buhara și Samarkand — șase zile și jumătate «drum-cămilă» în schimbul timpului măsurat în minute, cît durează zborul IL-ului. Ne conso-lăm: vom privi prin ferestrele rotunde ale avionu-lui drumul făcut înaintea noastră de regele persan Darius în secolul al VI-lea înainte erei noastre ori cel urmat mai tîrziu de cuceritorul Alexandru Macedon, vom încerca să reconstituim de sus singerosul asediu de 12 zile prin care Genghis-han a distrus, în 1220, cetatea luminilor asiatice, minune a minunilor lumii — Buhara.

Samarkand, orașul supranumit și «Surra-man-
raa» — «cine-l vede se bucură», Buhara — «locul cu
idoli», numele acestea cu rezonanță din gazeturile
persane și cu atmosferă de superproducție cinema-
tografică ne chemau tulburător. Și ne hotărâu să
înfruntăm vitejește înălțimile. «Vitejește» e tocmai
cuvîntul potrivit: la unul din zborurile noastre peste
pămînturile Asiei centrale sovietice, un buran —
uraganul fierbinte și uscat al deșerturilor — ne incol-
tise pe neașteptate în clipa în care începuse cobo-
rîrea. O cădere spectaculoasă de 500 m într-un «gol
de aer», proiectarea în plafonul avionului a nedisci-
plinaților ce nu-și prinseseră centurile de siguranță,
cîteva fracțiuni de secundă de «imponderabilitate»
și apoi slalomul virtuosului pilot sovietic Buseinov
printre cele două sfredeluri negre ale buranului ne
cam tăiaše chefel de a zbura, deși totul se terminase
cu bine...

Zburăm deci spre Buhara, orașul din poveștile
celor 1 001 de nopți. Și totuși acest trecut e la o palmă
de timp de noi: ultimul emir de Buhara, Alim Han,
a murit în 1948 în Afganistan, la venerabila vîrstă de
86 ani, suspinînd nostalgic după cele 360 de neveste,
între 7 și 18 ani, pe care le părăsise, fugind în 1920
din haremul rezidenței sale de vară. Trecutul? Dar
noi, de aici de sus, din avion, descoperim întîi pre-
zentul: pentru Uzbekistanul sovietic, pentru Buhara,
prezentul înseamnă petrol și gaz metan, petrolul
care țîșnește singur la fața pămîntului, gazul metan

Un Nasreddin Hogeia care poate fi
întîlnit «în serie» pe străzile Samar-
kandului.

care a și ajuns printr-o conductă imensă pînă în
Urali și va ajunge în viitor pînă la Moscova. Petrol,
gaz metan și aur. Cu doi ani în urmă s-au descoperit
legendarele surse de aur ale emiratului de Buhara:
secole întregi secretul a fost păzit cu strășnicie de
cître emiri, singurii care cunoșteau locul precis al
zăcămintelor de aur. Sacii prețioși erau transportați
de caravane de cămile ai căror conducători erau
schimbați la fiecare popas și apoi uciși pentru ca
nimeni să nu poată ști de unde își aduc emirii bogă-
țiile. Orice s-ar spune, drumurile de mătase și aur
ale Asiei centrale au fost mai curînd stropite cu sînge
decît presărate cu pulbere aurie.

PE URMELE LUI NASREDDIN HOGEA

Că vrem sau nu să o recunoaștem, imaginația
noastră a suferit denaturări din cauza vecinătății
«spirituale» a coloșilor cinematografici de talia
«Corăbiilor lungi» sau a «Mongolilor». Iată, ne aflăm
de cîteva ore în plină Buhara și noi, neîncrăzători,
continuăm a ne simți pe un platou de filmare cu
decoruri fastuoase. Totul e de un pitoresc exacerbat,
totul e ireal de exotic și sîntem gata să considerăm
drept recuzită a unui scenograf superinventiv și cu-
polele din lut gălbui, rotunde, îngemănate, ale baza-
rurilor Toki Sarrafon (cupola zarafilor) ori Toki
Tilpak-furușon (cupola vînzătorilor de fesuri și
turbane), și minaretele înalte în creștetul cărora
berzele și-au făcut cuiburile cu un amuzant dar
sigur simț al decorativului urbanistic, și medresele
cu fațadele mozaicate în smălțuri de culoarea peru-
zelei și cobaltului, și mecerurile somptuoase. Învă-
țăm cuvintele repede: medrese — veche școală
superioară teologică (și o contemplăm îndelung pe
cea în care a studiat bunicul lui Nehru); mecer —
moschee. Le vom rosti de multe ori, cu răsufierea
tăiată de emoție, în fața unor capodopere arhitec-
tonice înălțate cu secole și secole în urmă de geniali
meșteri populari. La fiecare pas îl întîlnim pe Nasred-
din Hogeia, multiplicat în serie: prin mijlocul străzii,
urcați în circa unor oocili măgăruși albi, trec bătrîni
cu bărbi cărunte, ascuțite, cu ochi înguști, oblici,
ce închid în ei toată înțelepciunea Orientului, cu tur-
bane albe și caftane încinse cu tot atîtea brie cîte
văduvii au lăsat în urmă. Se feresc cu calm din cale
cînd motocicletele vijelioase ori Moskvici-urile de
ultimul tip își claxonează zgomotos apariția (fiecare
al cincilea colhoznic al bogatului «Uzbekistan roșu» —
ni se spune — are mașină proprie) și ne întîmpină
cu milenarul «Salam aleicum» cînd ne oprim în fața
lor și-i rugăm (ah, ticurile turistice!) să se lase foto-
grafiați împreună cu noi. Spre seară, acești colhoz-
nici pensionari se așază cu picioarele descălțate
și strînse turcește sub ei pe podiumurile de scîndură
acoperite cu covoare ale ceaihanalelor și beau din
boluri ceai verde, amărui și parfumat, tăcînd im-
preună ceasuri întregi. La ora aceea, în aer încep să
plutească aromele tari ale șășlicului de berbec,
perpelit în frigărui pe grătarul încins și înăbușit cu
rotocoale uriașe de ceapă, arome desigur îmbietoare
pentru mirosul localnicilor, dar mult mai puțin ispi-
țitoare pentru gusturile noastre gastronomice. Tre-
cem repede pe lingă ușile deschise ale bucătăriilor
orientale: am zărit a doua — și ultima din toată călă-
toria noastră în republicile sovietice asiatice — femeie
cu fața acoperită de o «parangea» neagră, aspră,
țesută din pînă de cal. E într-adevăr o raritate muzeis-
tică: femeile uzebe au renunțat de mult să mai
privească lumea de după zăbrelele mărunte ale
parangelelor și-și aduc în lumină chipul lor smolît,
cu sprîncenele unite — cochetărie orientală! — prin-
tr-o trăsătură groasă de penel, cu părul negru im-
pletit festiv în cele 14 sau 18 cosițe negre subțirele
(un pieptănat durează circa 40 de minute, ne lămu-
resc ele cu un oftat al cărui sens îl înțelegem perfect);
poartă în creștet tibiteici cusute cu fir de aur, iar peste
șalvari trei sferturi rochii largi din acea originală
mătase naturală uzbekă; și tot acest tradițional stil
vestimentar ne face să uităm pentru o clipă că ele
sînt țesătoare sau medici, învățătoare sau colhoz-
nice, și ne proiectează parcă din nou într-un trecut
de poveste. Un trecut de poveste? Mă rog, dacă vreți...
Din acest trecut să notăm totuși: media de vîrstă a
celor din partea locului era odinioară de 30-35 de
ani; îi secerau molimele răspîndite de cele 20 de
«hauzuri» cu apă, bazine mîzere, infestate, în care
apa de băut se amesteca cu cea o dată folosită.
Cînd mergeau, vinerea, la chemarea muezinului, de
la cetatea Ark spre Bolo-Hauz (mecetul cu pridvorul
susținut de pilaștri magnific sculptați în chiparoși
aduși pe spinările elefanților tocmai din India), emi-
rilor li se așterneau pe tot lungul drumului covoare
moi, pufoase. Dar oamenii locuiau în acele cuburi
din lut și paie, fără nici o fereastră spre stradă, case
întoarse spre ele însele, închizîndu-și viața în curțile
interioare și avînd deasupra capului iarba și scaieții
crescuți pe acoperișul, tot din lut, al casei. Pentru
a se înălța acea maiestruoasă medrese Miri Arab

sau mecerul Kalian, pentru a se broda din căramidă
arsă ajururile aceluia splendid mausoleu al lui Ismail
Samani — capodoperă a arhitecturii mondiale — s-a
adus pămînt, în burdufuri de piele, tocmai din Sa-
markand, pentru că pămîntul Buharei era sfîrșimicios
și nu ar fi înfruntat veacurile. Dar cînd vreun om de
rînd nu-i plătea emirului birul, era pedepsit cu 75 de
lovituri de cnut, care i se aplicau pînă la ultima,
chiar dacă cel pedepsit murea după a 35-a lovitură...
Precum se vede, poveștile acestea — șoptite de că-
lători în nopțile lungi de popas în caravanseraiuri —
nu erau totdeauna prea vesele.

Mausoleul lui Ismail Samani își păstrează, la vîr-

Și totuși aici, la Buhara, îți vine la fiecare pas să te
descoperi și să te apleci în fața omului. A oamenilor
A celor care, timp de peste 2 000 de ani, au crea-
și au recreat, o dată și încă o dată, acest oraș cu
vitalitate de pasăre fenix. A celor care l-au dat
în secolul X, pe Abu-Âli-Ibn-Sina, zis și Avicenna
savantul multilateral — medic, filozof, astronom
geograf — ale cărui lucrări au influențat substanția
științele naturii din Europa. A celor care, cu un seco-
mai înainte încă, îl dăduseră pe matematicianu
Horezmi din Horezm, de la al cărui nume denatura
(al Horezmi-al-goritmi) a derivat cuvîntul «logaritmi»
și care, prin cuvîntul conținut în titlul unei lucrări
(aldjabr) a dat și numele «algebrei». A oamenilo
care, azi, dau singuri bumbac cît întreaga Asi
centrală dinaintea Revoluției și a căror mătase natu-
rală este celebră în lumea întregă, ocupînd locu-
trei în producția mondială.

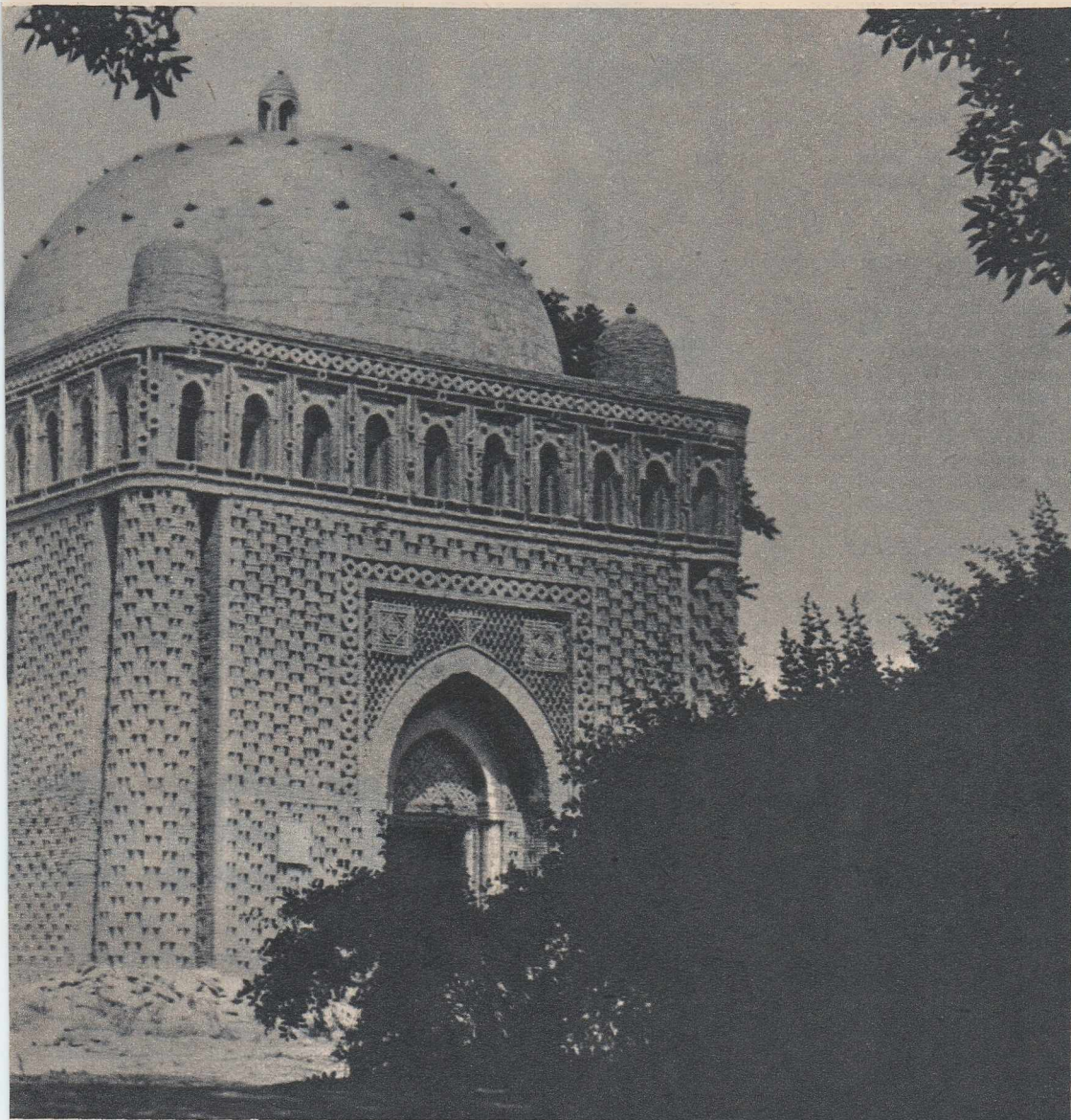
În tot acest Orient cu civilizație multiseclară da
și cu multiseclară mizerie, puterea sovietică a da
vieții oamenilor alte dimensiuni, alt curs: universită-
țile și școlile își numără azi cu zecile, cu sutele de
mii studenții și elevii, în aceeași lume în care, cu nîc
jumătate de secol în urmă, erau alfabetizați doar do-
la sută din populație. În aceste orașe de la marginea
deșertului, peșanice pirjolite de soare, veșnic insetate
oamenii sovietici au adus știința, cultura, civilizația
au adus bunăstarea economică a cărei premisă aic

e apa, binefăcătoarea apă care a transformat pustiul în oază și orașele în grădini înfloritoare...

PENTRU UN SĂRUT AL FAVORITEI BIBI-HANĪM

La Samarkand te urmărește pretutindeni — precum în castelul Kronborg din Elsinor fantoma lui Hamlet — imaginea lui Timur Lenk, Tamerlan, cum i se mai spunea. Acest senior feudal al statului Ciagatai, cu

Bibi-Hanīm — spune povestea — era una dintre nevestele lui Timur, favorita, frumoasă ca nici una alta. Cînd Timur și-a pornit expediția spre India, Bibi-Hanīm a adunat meșteri celebri din toată Asia pentru a înălța, în cinstea viteazului cuceritor, cel mai de seamă monument al tuturor timpurilor. Cinci ani, între 1399 și 1404, au lucrat meșterii la moscheea și minaretele despre care un poet al vremii, Șeref-ed-din, scria: «*Cupola ar fi fost unică, dacă cerul nu ar fi repetat-o, și unică ar fi fost arcada, dacă drumul robilor nu i-ar fi fost pereche*». Dar, înainte ca teracota smălțuită să-și termine virtuosul joc de ritmuri geometrice

1 000 ani, splendoarea trecutului.

un picior mai scurt (lenk înseamnă, de altfel, șchiop), cu o mînă paralizată, cu o stirpe blestemată (un fecior nebun, un altul arierat), a răvășit prin campaniile sale de la sfîrșitul secolului al XIV-lea întreaga Asie centrală și a supus-o, făcînd din Samarkand o capitală strălucitoare, cu medrese și meceturi monumentale. Omul acela mărunț și infirm, cu o neasemuită sete de putere, odihnește de secole sub piatra tombală din onix negru de la Gur Emir, alături de nepotul său preferat, celebrul conducător și om de știință Ulugbek; dar în Samarkandul lor mai strălucesc și azi cupolele Reghistanului — acel ansamblu de medrese policrome, cu fațadele acoperite cu plăci de majolică pictată sau mozaicuri din teracotă smălțuită —, mai străjuie și azi acel șir de mausolee ce poartă numele de Șahi-Zinda (pe ale cărui 37 de trepte, de urci, ești purificat de toate păcatele, zice legenda). În Samarkand mai afli și azi o parte din sextantul cu care, în secolul al XV-lea, Ulugbek a numărat 1 018 stele pe bolta cerească (și descoperirea acestui sextant a fost considerată de savantul arheolog Viatkin atît de importantă, încît, în 1932, înainte de a fi încetat din viață, a cerut prin testament să fie înmormîntat lîngă rămășițele observatorului astronomic al lui Ulugbek).

Și fiecare din aceste vestigii ale unei civilizații milenare își are povestea sa. Dintre care cea mai frumoasă rămîne totuși legenda moscheii Bibi-Hanīm...

pe fațade, meșterul meșterilor, artistul artiștilor, cel ce conducea construcția, a încetat să mai lucreze: se îndrăgostise de Bibi-Hanīm și acum lincezea de iubire. Un sărut al favoritei l-ar fi vindecat, dar ea refuza să i-l dea. Bibi-Hanīm i-a adus meșterului 40 de ouă, fiecare altfel colorat: «*Pe dinafară nu seamănă nici unul cu celălalt, dar înăuntru sînt toate la fel. Alegeți oricare din sclavele mele, aleasa va fi a ta*». Dar meșterul i-a pus în față două pahare, unul cu apă, celălalt cu alcool: «*Bea. La vedere seamănă, dar ai putea oare confunda conținutul lor?*» Bibi-Hanīm nu a avut în-cotro și s-a lăsat sărutată. Sărutul a fost însă atît de fierbinte încît i-a lăsat pe obraz o arsură de forma unei flori... Cînd Timur s-a întors, a fost încîntat de splendidul monument, dar furios pe sărutul luat favoritei. A poruncit atunci ca meșterul să fie ucis, dar discipolii săi l-au ascuns: «*Meșterul și-a construit aripi și a zburat*» — au zis ei. Și au fost crezuți, atît de mare era arta meșterului...

Secolele neîndurătoare, cutremurele, au transformat splendoarea mecetului Bibi-Hanīm în niște ruine romantice nu mai puțin splendide. Printre arcade și-au făcut cuiburi păsările, arborii au invadat curtea, dar moscheia Bibi-Hanīm e și azi la fel de impresionantă. Și poate nicăieri mai puternic ca aici, în fața acestor fantomatice ziduri de culoarea peruzelei și a cobaltului, nu ai conștiința dialecticii timpului, a civilizațiilor care au murit pentru a face loc altora...

„pentru noi, femeile“ (II)

știința frumuseții

Între femeia care croșetează o dantelă demodată și parașutista din genericul emisiunii duminicale e o eră. Emisiunea nu are în vedere deosebiriile dintre ele, specificul preocupărilor lor. Și bine face. Femeia profesionistă, femeia amatoare de artă nu reprezintă în lumea noastră categorii aparte, necesitînd programe cu pretenții reduse, «ad usum delphini». Pentru tot ceea ce nu are o legătură directă cu viața în interiorul căminului, egalitatea sexelor prescrie un tratament unic. Deci programele cu muzică sau știință, sport și film sînt și trebuie să fie aceleași pentru toți adulții. Precizarea poate părea de prisos. O justifică ideea — acum abandonată — de a include în emisiunile rezervate femeilor convorbiri cu reprezentante ale unor profesii, incursiuni în istoria artei (despre nuduri!) și alte asemenea rubrici cu substrat discriminatoriu.

«Pentru noi, femeile» are rostul de a fi un ghid în micul univers casnic, un îndreptar către reușita în gospodărie și totodată un curs practic de estetică a înfățișării. E de necrezut cîte pot încăpea între aceste limite.

Pentru o bună echilibrare a diverselor componente ale emisiunii, pentru o triere severă a elementelor care trebuie să aibă prioritate este necesară, în primul rînd, așa cum am mai arătat, o foarte limpede concepție unitară. Fiind solicitate sugestiile telespectatoarelor, semnatarea cronicii de față are și ea intenția de a oferi cîteva idei, dar nimic nu poate înlocui viziunea de ansamblu a autorului sau grupului de autori care trebuie să elaboreze emisiunea cu continuitate și perspectivă. Caracterul ei educativ, instructiv, exclude orice improvizare, orice colaborare întîmplătoare.

Punctul de pornire este claritatea obiectivului urmărit. Totdeauna, la condiții materiale egale, există femei mai pricepute în a-și organiza gospodăria și altele mai puțin pricepute, femei care știu să-și pună în valoare însușirile fizice și să-și atenueze și camufleze defectele și altele care nu știu. Televiziunea poate să le dea o mîna de ajutor tuturor, cu condiția ca eforturile să emane de la persoane mai competente decît cele mai competente telespectatoare.

Să începem cu un lucru mărunț: pieptănatul. În Franța, unde o vizită la coafor este comparativ mult mai costisitoare decît la noi, femeile nu obișnuiesc să-l frecventeze decît pentru a se tunde, pentru a-și schimba culoarea părului sau în ocazii excepționale. Ceea ce nu înseamnă că ar umbla ciufulite: aproape toate au o cască sau un fön, bigudiuri și mai ales îndeminarea necesară pentru a se coafa singure. Televiziunea ne-ar putea învăța cel puțin cum să folosim fileul, pieptenele, peria și lichidul fixativ, spre a conserva citi mai îndelung coafura executată de specialist. Prezentarea unor complicate «coafuri de seară» (niciodată n-am înțeles prea bine cine și unde le poartă) este de o utilitate practică minimă. Mai folositoare ar fi demonstrarea unor procedee simple de șamponare, fixare a bigudiurilor, tapat, pieptănat etc. La ce folosește colestrul? Este recomandabil să-ți vopșești părul și să faci o ondulație permanentă în aceeași zi? Cum se ascund primele fire de păr alb fără să-ți schimbi culoarea părului? Cum să se tundă tineretele fete care ar dori să aibă o pieptănătură modernă, fără a fi obligate să se coafeze? Să acceptăm, la coafor, spălarea capului întii cu săpun obișnuit și abia la urmă cu șampon? Ce e de făcut cînd firele de păr încep să se toace la vîrf?

Sînt numai cîteva dintre întrebările la care ar trebui să răspundă emisiunea «Pentru noi, femeile», atunci cînd va găsi o specialistă de talia titularii rubricii de cosmetică. Aceasta și-a înțeles atît de bine rolul în cadrul emisiunii și și-l îndeplinește cu atîta pricepere, încît singura sugesție care se poate face este: să nu se mai folosească la capitolul cosmetică prezentatoare suplinoitoare. Cosmeticiană știe și un lucru fundamental, care ar trebui să stea la baza întregii emisiuni: frumusețea înseamnă, în primul rînd, sănătate, condiție fizică, ținută. Ne recomandăm nu atît procedeele clasice ale meseriei ei, cît mișcări de gimnastică, antrenarea mușchilor feței și gîtului. Mi se pare evident că orice emisiune ar trebui să înceapă printr-o scurtă lecție de educație fizică. Exerciții cu adresă precisă și, pe lîngă așa-zisa gimnastică suedeză, mișcări pentru contracararea efectelor dăunătoare ale șederii îndelungate pe scaun, la birou, ale statului în picioare în fabrică sau în bucatărie, ale oricărei posturi defectuoase. Cîte femei cunosc rezultatele surprinzătoare care se pot obține împingînd de cîteva ori pe zi un obiect fix sau respirînd cu un anume meștesug?

Igiena frumuseții este o știință pe care puține femei o cunosc cu adevărat. Cum trebuie îngrijite picioarele pentru a putea renunța vara la ciorapi? O cameră de luat vederi plimbată pe stradă la o oră de aglomerație ar demonstra că numărul femeilor care nu-și pun această problemă este încă prea mare. În general, sfaturile sînt necesare mai cu seamă celor care cred că nu au nevoie de ele. Filmul despre binefacerile gimnasticii realizat cu cîteva vreme în urmă de studioul «Alexandru Sahia» a fost o dovadă elocventă în acest sens. Oferiți-ne și dv., tovarăși de la televiziune, puțin «cînvîrită» care să ne facă să deschidem ochii asupra propriilor noastre defecte și neglijențe și să ne speriem de ele!

Petru Stoian căzuse prizonier la începutul lui februarie. Abia sosise pe front. Era mic de statură, îndesat, cu ochi vioi, neastîmpărați și rotunzi ca niște mărgelile negre. Fusese repartizat la un batalion de cercetași unde va la Vihnie, în Tatra Mică, cu misiunea să instaleze un post înaintat în apropierea unei păduri de brazi, de unde, în condiții de bună vizibilitate, se putea urmări activitatea regimentului german. Era însoțit de o grupă restrînsă: doi soldați și o călăuză slovacă. Postul urma să se permanentizeze sau, în orice caz, să funcționeze mai mult timp. Petru Stoian își luase cu el și lucrurile personale, înghesuindu-le într-un geamantan de carton: șosete de lînă, aparatul de ras și două sticle de rom — rația pe două săptămîni ridicată de la popota regimentului. Cei doi soldați abia își terminaseră perioada de instrucție: unul era din Turda, de profesie electrician, transmisionistul grupei. Își transporta eroic aparatele de emisie și recepție. Celălalt, un oltean negricios din Rîmnic, cu urechile degerate, era leneș din cale afară, dar isteț și cu un bun-simț de orientare. Se certa tot timpul cu călăuză, arunca priviri disperate spre cer, spre copaci, spre povirnișurile netezite de zăpadă.

— Nu mergem bine, domnule sublocotenent. Pe aici putem fi văzuți de la zece kilometri depărtare.

Petru Stoian avea ordin să urmeze călăuză.

— Cine să ne vadă, Spincescule?

— Nemții, domnule sublocotenent!

Spincescu avusese dreptate: nemții îi surprinseseră pe un cîmp deschis, înainte de a fi ajuns la pădure. Erau vreo patruzeci de soldați, cu glugi albe, pe schiuri, înarmați cu arme cu lunetă. Ar fi fost stupid să se împotrivescă. La liceul militar niciodată nu i s-a pus o asemenea temă. Îi era ciudă că nu-și putea imagina ce ar fi făcut într-o asemenea situație profesorul de strategie. În timpul escortei analiză situația: nemții aveau arme cu lunetă; dacă ar fi vrut, ar fi putut să-i împuște de la distanță. Deci intenția inamicului era alta: avea nevoie de prizonieri. Desigur, pentru informații. Din partea soldaților putea fi sigur: nu știau nimic. Călăuză, nici pe ațita. Acum, cel mai important lucru era să cîștige timp. Dincolo de deal, spre stînga, acolo unde se lăsau umbrele înserării, vînătorii de munte porniseră la o încercuire a inamicului; iar în dreapta, la vreo douăzeci de kilometri, înaintaseră sovieticii. Operația începuse de câteva zile, trebuia tras de timp, trebuia rezistat.

Întreaga grupă fu escortată dincolo de întăriturile nemțești, într-un lăniș cu mai multe clădiri din lemn camuflate. Petru Stoian fu anchetat încă din noaptea aceea de un ofițer superior care știa românește.

— Vă rog să deschideți geamantanul.

Petru Stoian puse geamantanul pe masă și-l deschise. Scoase obiectele și le înșiră în fața ofițerului. Două sticle de rom, un aparat de ras, un prosop și opt perechi de șosete de lînă.

— Ce-s cu astea?

— Nimic. Sînt ale mele.

— Le-ai furat?

— Nu vă permiteți, domnule maior!

— O să ne permiteți încă mult mai multe.

Stoian îl privi drept în ochi; ar fi putut să-i povestească cum i-a pus maică-sa șosetele în geamantan, cum a încercat să-i sustragă atenția cu nimicuri, să n-o bage în seamă.

— Mamă, îmi ajung două perechi de șosete.

— Nu-ți ajung. Știi cît ești de sensibil la picioare. Și tatăl tău, înainte de a muri, m-a rugat să-l înmormîntez

cu șosete de lînă. Să nu-i fie frig.

Maiorul își lăsă privirile în pămînt, apoi începu să se plimbe prin încăperea.

— Cu ce scop ați cutreierat pădurile Trence?

— Fără scop. Ne făceam plimbarea de după-masă.

— Cu aparate de emisie-recepție?

— Da.

— Mi-am imaginat. Sînt convins că pînă mîine vă răzgîndiți! În interesul dumneavoastră! Îmi permit să vă dau un sfat: în condițiile actuale de front viața nu se poate cumpăra decît prin cuvinte.

— Pentru dumneavoastră cuvintele, bineînțeles, înseamnă trădare.

— Asta sună prea urît.

— Aș vrea să nu uitați că sînt ofițer român!

— Iar dumneavoastră să nu uitați de sfatul pe care vi l-am dat. Noapte bună!

*

Din seara aceea Stoian nu se mai întîlni cu ostașii lui și nici cu călăuză. Fu dus într-o încăpere friguroasă, de lemn, luminată slab cu un opaiț. Pe un prici stătea culcat un individ bărbos, înfășurat într-o mantie franțuzească, uzată, cu semne distincte de prizonier. Individul îl privi lung fără să-l salute. Stoian cercetă încăperea, apoi porni spre priciul celălalt, acoperit cu pături.

— Acela e al doctorului. Bărbosul vorbea franțuzește cu un accent grosolan nemțesc.

— Si eu unde dorm? — îl întrebă Stoian.

— Nu știu. Nu-s responsabil cu cazarea. Avea voce răgușită de fumător și lui Stoian tipul i se păru îngrozitor de antipatic.

Se întinse pe prici: paiul foșni sub greutate. În cameră mirosea a stătut și a lemn de brad proaspăt, rășinos.

— Nu e bine ce faci, domnule! Dacă sîntem în viață, i-o datorăm doctorului. Nu e bine să-l superi.

— De obicei eu decid ce e bine și ce nu e bine să fac.

Era convins că bărbosul fusese închis în aceeași încăpere cu el ca să-l pregătească pentru ancheta de mîine.

— Dumneata cu ce treburi pe aici?

— La fel ca și dumneata: prizonier de război.

— După mantie pari franțuz, după accent, neamț.

— Suedez, îl corectă bărbosul. Desigur, domnule, dumneata faci ce vrei, dar aș vrea să se știe că te-am avertizat că priciul pe care stai e al doctorului. Noapte bună! Se întoarse spre perete și-și trase pătura peste cap, în semn că pentru el discuția a luat sfîrșit.

Ce o fi căutînd un suedez, îmbrăcat în mantie franțuzească, în Tatra Mică? Era o întrebare la care Stoian nu găsi răspuns. E drept, era mult mai preocupat de ancheta de a doua zi decît de bărbos. Era convins că a doua zi nu va fi lichidat: nemții aveau nevoie de informații, altminteri nu l-ar fi cărat pînă aici. Dacă va reuși să supraviețuiască trei zile, s-ar putea să fie salvat. Știa că dincolo se așteptau semnalele lui. Dimineața o să fie deja îngrijorați.

Poate întreprind un atac prin surprindere. Dacă nu, atunci... El da, acest «atunci» e mai grav... Încă pe băncile liceului militar se imagina în fața plutoanelor de execuție. Cerebral trăise de atît de multe ori acest moment, încît acum nu-l mai impresiona de loc. Probabil o să-l ducă în pădure; ar fi stupid să-l împuște pe aici, printre barăcile astea împuțite.

Se trezi scuturat de umăr. Un individ înalt, osos, cu ochi albaștri, îi făcu semn să părăsească priciul.

— E al meu!

evad

povestire de Francisc MUNTEANU

Puțin buimăcit, se sculă și-și căută un colț mai uscat de lîngă perete. Nu știa sigur dacă ar fi fost bine să se certe pentru prici sau nu. Lunganul nu-i dădu nici o importanță; își netezi paturile apoi îl strigă pe bărbos:

— Larsen, ți-am adus supă caldă.

Bărbosul se sculă repede, duse gamela la gură și începu să soarbă zgomotos. Lunganul se așeză pe prici, își aprinse tacticos o țigară apoi se întoarse spre Stoian:

— Dumneata, domnule?

— Ofițer român.

— Prizonier?

— Da.

— De cînd?

— De câteva ore.

— Atunci trebuie să știi care e situația afară. Mai, ține mult războiul?

— Nu știu.

— A, da. Ești militar. Secrete de stat. Prostii, domnule! Singurul lucru interesant acum e să supraviețuiești... E mai important decît toate armele secrete, decît toate ofensivele. Azvîrli o pătură spre Stoian. Să nu răcești!...

Somnul le fu tulburat de un schimb de artilerie: câteva obuze căzuseră prin apropiere și zgîlțiseră pereții barăcii. Lunganul sări de pe prici și se repezi la fereastră:

— Ar fi stupid să murim. Stupid tocmai acum, la spartul tirgului! Cîți ani ai, ofițerule?

— Douăzeci și trei.

— Cam pe la vîrsta asta am terminat medicina. La Varșovia. Visam să ajung un mare chirurg.

— Ești, spuse plictisit bărbosul. Hai să ne culcăm.

— Nu sînt. Sînt un mare escroc.

Bărbosul îl privi mirat:

— Iar ești sentimental? Știi că nu-ți stă bine... Cum se simte colonelul?

— Dă-l dracului. E în perioada de crize. I-au ieșit iar niște bube pe corp.

— Atunci poate iar faci rost de cafea.

— Numai la burtă te gîndești!...

Stoian încercă să ghicească dedesubturile discuției, dar fără succes.

Bărbosului îi pieri somnul. Își răsuci tacticos o țigară de grosimea degetului arătător. Și-o aprinse și mai tacticos, ca pe o luminare. Privi fumul cenușiu ce se rostogolea spre tavan.

— La ce să mă gîndesc? La moarte?..

Știi foarte bine cum aș vrea să mor. Înecat în apă sărată de mare. Acolo nu putrezești ca în pămînt. Și de viermi mi-e scîrbă... În orice caz, cred că cel mai frumos lucru din lume e să mori dimineața devreme... Tu ce zici?...

— Să te duci dracului!

Nu se mai trăgeau decît focuri răzlețe, de tatonare. Nemții încetaseră bombardarea chiar mai de mult; acum, din curte nu se mai auzeau decît voci scurte și metalice, hîrîitul unui gramofon cu plăci foarte uzate.

area

Ilustrație de Maria-Magdalena VASILIU

— Ninge, mai spuse lunganul și se întoarse la prici. Bine că nu îngheață.

*

Dimineața la cinci veni o sentinelă după doctor.

— Hai repede, polonezule, te cheamă colonelul. I-e rău. Nu m-ar mira să ordone să vă împuște!

Doctorul se îmbracă în grabă și porni după sentinelă. Bărbosul se repezi la ușă și strigă după el:

— Nu uita de cafea!

Și Stoian uită de somn. Îl întrebă pe bărbos:

— Colonelul e comandantul taberei?...

— Ești inteligent, ofițerule! Cine să fie, dacă nu comandantul?

— Și de ce se tratează cu un medic străin? Are încredere într-un prizonier de război?

— Are, pentru că prizonierul e un mare specialist.

— Și un colonel german nu găsește un specialist german?

— În boli tropicale, mai greu. Și nu unul care să stea tot timpul la dispoziția lui. Asta e norocul nostru. Altminteri eram demult la trei coți sub pământ.

— Bineînțeles, polonezul minte că e specialist în boli tropicale...

— Polonezul nu minte niciodată. A profestat în Africa. Acolo a și căzut

prizonier. La Tobruk.

— Și cum a ajuns aici?

— Întrebi prea multe, ofițerule. Dormi!

Cînd doctorul s-a întors, aducînd o gamelă cu cafea fierbinte, Stoian a fost chemat la interogatoriu. L-a luat în primire un căpitan ajutat de un tălmaci. Căpitanul, ofițer de carieră, și-a dat seama imediat, după primele răspunsuri, că efectuează o muncă inutilă. Continuă însă interogatoriul, să nu se spună că nu-și face datoria. Era un om indeseat, cu ochelari, și cu păr galben, de culoarea nisipului. Se vedea după mânuși că-i transpirau miinile și, după vestonul boțit, că dormise îmbrăcat. Era ras proaspăt și mirosea a spirit medicinal.

— Îți dai seama, domnule sublocotenent, că prizonierii muți devin muți pentru totdeauna?

— Îmi dau seama.

— Perfect. Conduceți-l înapoi în baracă.

În drum spre baracă, Stoian cercetă adăposturile. Totul era făcut de mîntuială, în grabă. Noaptea ninsese mult, dar nu s-au găsit oameni care să curețe zăpada. Potecile nu erau bătătorite decît în fața clădirii comandantului. Polonezul îi păstrase puțină cafea.

— Ei, ce-ai făcut, ofițerule?

— Nimic.

— Asta nu e bine. Dacă pină acum

nu ți-au adus pat, înseamnă că n-ai să stai mult cu noi. A mai fost aici un prizonier de război acum două săptămîni. Un rus. E înmormîntat sub fe-reastră.

— A avut noroc, îl invidie bărbosul. Murise dis-de-dimineață. Abia răsărise soarele. Așa-i, doctore?...

Stoian se revoltă de indiferența celor doi. Se răsti la ei:

— Voi cum de n-ați murit pină acum?

Polonezul se miră de tonul ridicat al lui Stoian, vru să țipe și el, pe urmă se răzgîndi și răspunse calm, cu voce tăragănată:

— Asta mă întreb și eu. Și zău că am avut ocazii destule. Pe vremea studenției era să mă înec în Vistula, pe urmă am scăpat o mare ocazie la Alexandria, imediat după ce m-am înrolat în armata a 8-a a lui Montgomery. Am stat o după-masă întreagă îngropat în nisip sub o ploaie de șrapnele de toate calibrele. Mi-au crăpat buzele și o săptămînă după aceea am scuipat sînge. Șanse am mai avut și în timpul marșului spre Tobruk. Singurul lucru plăcut în această promenadă a fost umbra unui tanc; păcat că gonea prea repede. Pentru a nu pierde umbra, făceam maraton în fiecare zi. Știi ce echipament are un soldat englez?... Îți mărturisesc cinstit: cînd am căzut prizonier am crezut că l-am prins pe Dumnezeu de picior. Pină la Alger am călătorit cu mașina. E drept că era închisă și ne simțeam sub coviltir ca într-o baie de aburi. Apă nu primeam decît din două în două zile.

Făcu o pauză ca să-și aprindă o țigară sau ca să-și adune amintirile. Nimeni nu cutează să spargă liniștea. Stoian îl privi cu respect, și-i păru rău că țipase la el. Polonezul se întinse pe prici, privind, cu ochii pierduți în gol, tavanul. În cele din urmă continuă, sărînd peste evenimente și timp.

— N-aș fi crezut ca tocmai în Germania să dea norocul peste mine. Am fost numai în lagăre de elită. Știi ce înseamnă lagăr de elită, ofițerule?

— Nu știu.

— Lagăre deschise pentru contra-tele Crucii Roșii internaționale. La Frankfurt pe Main primeam țigări și de două ori pe săptămînă ciocolată. Ciocolată elvețiană: Suchard. Norocul personificat însă e colonelul. Cine știe unde eram dacă nu m-ar fi scos și nu m-ar fi purtat după el!

În dimineața aceea Stoian află și povestea bărbosului. Era suedez, avea cincizeci de ani și două neveste: una în Suedia, la Bornholm, și a doua, o mulătră cu trei copii, pe coasta Mării Java, la Madura. Larsen era marinar, și la începutul războiului, spre ghi-nionul lui, se angajase ca timonier pe un vas francez: Cherbourg. Fusese luat prizonier chiar de pe vas și dus la Aachen, apoi la Frankfurt pe Main. Acolo l-a cunoscut pe polonez și acesta l-a cerut asistent. De felul lui, Larsen era un om tăcut: îi părea rău că nu avea ac să poată coase. Cînd povestea, avea haz.

— Să-ți spun și ție, ofițerule, cum am cunoscut-o pe Luana, nevasta mea din Madura. Era o serbare cîmpească și Luana vindea scoici. Scoici mici, de toate felurile: răsucite, plate, unele cu dințișori ca o perie. Luana vindea scoici și cărți poștale colorate și era grasă. Rîdea tot timpul sau mi se părea mie că ride. Avea dinți ascuțiți la fel ca și scoicile. Auzi, ofițerule?

— Aud.

— Vindea și flori, interveni polonezul.

— Da, vindea și flori, continuă Larsen. Flori multe, colorate, albe, verzi, galbene și unele pstruiate cu pete violete. Luana le cunoștea pe toate, le știa după nume, deși aveau nume caraghioase, unele numai din două litere. Cum spuneam, Luana vindea

scoici, cărți poștale colorate și flori. Eu eram beat. Acolo, la Madura, nopțile sînt fierbinți și Luana era și mai fierbinte. Ne-am căsătorit într-o noapte de-asta fierbinte. Nu cu acte. Numai după legea ei. I-am dat înapoi toate scoicile și cărțile poștale colorate pe care i le cumpărasem și Luana a rîs cu dinții ei mici și ascuțiți ca dinții scoicilor. Dacă nu m-aș fi imbarcat pe Cherbourg eram și acum acolo. Dar mi-ar fi părut rău să nu te cunosc, doctore. M-am obișnuit cu tine.

— Ai început să vorbești prostii, moșule.

A doua zi colonelul îl chemă pe Stoian în biroul său.

— Dacă nu răspunzi la întrebările care ți se pun, vei fi împușcat.

— Chiar dacă răspund, tot voi fi împușcat.

— Nu. Aducînd servicii Wehrmacht-ului, voi interveni să fii trimis într-un lagăr de prizonieri. Alege!

Colonelul stătea crăcănît peste un scaun dulgherit din lemn crud și avea vestonul descheiat. Răsuflea greoi, des, ca un om bolnav de bronhii. Fața îi era pămîntie, iar ochii încercănați de nesomn. Se vedea de la o poștă că era suferind. Se mișca greoi, totdeauna din tot corpul, ca și cum ar fi fost înțepenit. Stoian nu văzuse niciodată un ofițer german atît de șleampăt. Colonelul nu numai că se afla cu vestonul și cămașa descheiate, dar n-avea nici cizme în picioare. Își exercita funcțiunile de comandant numai în șosetele de lînă croșetate de mama sublocotenentului român. Cînd Stoian descoperi șosetele lui în picioarele colonelului, vru să se repeadă la el, dar se răzgîndi la timp. Sentinela stătea lîngă ușă cu arma încărcată.

— Îți dau cinci minute de gîndire.

Stoian se uită drept în ochii colonelului și nu clipi multă vreme. Își aduse aminte de maică-sa, de casa de pe malul bălții, de grădina alungită pierdută în ape. Maică-sa, deși nu vedea bine, croșeta toată ziua. Se așeza lîngă fereastra din camera mare, asta ca să nu fie nevoită să aprindă lampa, și înșira pe andrelele de aluminiu ochiurile din lînă răsucită tot de ea. Uneori Stoian o surprindea dormitînd.

— De ce nu te culci, mamă?

— Da' nu mi-e somn, Puile... Am stat doar așa, mă gîndeam la tata.

Tatăl lui Stoian fusese pescar: se întorcea totdeauna seara tîrziu de pe baltă și-i era frig la picioare. Umezeala de ani îi pătrunsesse adînc în oase; primăvara și toamna stătea ghemuit lîngă cuptor, numai că nu gemea de durere.

— Tu faci școală, Puile, pe tine nu te las pe baltă. Balta e vicleană, te pîtrunde, cu anii. Nici nu-ți dai seama cînd te cucerește.

Mama îi croșeta șosete de lînă, groase, dar tata se întorcea cu ele acasă ude leoarcă. Le agăța de cuptor să se usuce, să nu le vadă mama. Noaptea, în odaie mirosea a lînă arsă.

— Ce faci, domnule sublocotenent?

— Mă gîndesc, domnule colonel.

Se gîndea, într-adevăr. Își aduse aminte că maică-sa, la plecare, nu s-a gîndit nici o clipă că s-ar putea să nu se mai întoarcă acasă. Era numai îngrijorată să nu răcească la picioare.

— Au trecut cinci minute. Cîți ostași sînt la Vihnie?

— Nu știu!

— Probabil că nu-ți dai seama ce se va întîmpla cu dumneata! Duceți-l în baracă, ordonă colonelul. Ai răgaz pină mîine dimineață. Dacă nu te răzgîndești, vei fi împușcat!... Chiar și așa am fost prea indulgenți cu dumneata.

(Continuare în nr. viitor)

șantier
cinematografic

„Șapte bărbați și o fetișcană“

(coproducție româno-franceză)

Mărturisesc că gazetarul ce stă câteva zile pe platourile unui film de «capă și spadă» se simte puțin cuprins de gânduri răutăcioase; o galopadă fantastică, care în sală te ține cu sufletul la gură, dar aici se face pe bucățele, te îndeamnă să dai la iveală toate micile secrete de lucru, smulgând astfel, cu fiecă cuvânt din reportaj, o fărîmă din măreție; cutare scenă de maximă încordare, în care vedeta feminină cade în prăpastie, îți strecoară ideea de a spune cititorului: rămîne între noi, nu tremura degeaba pentru soarta ei, să știi că alunecarea a fost făcută de altcineva, de o dublură, o fată curajoasă; și, în plus era foarte bine susținută prin niște odgoane ce nu se văd etc., etc.

Desigur, toate acestea sînt ispite de moment; a le da ascultare numai de dragul umorului sau curiozității pe care le împrăștie înseamnă, de fapt, a trece cu vederea peste ceea ce este într-adevăr vrednic de comunicat, peste seriozitate și pasiune, peste considerabilele eforturi nu numai artistice, ci și fizice și de voință, pe care o întregă echipă de lucru le cheltuie de dimineață pînă seara. Cînd va sosi vremea, vom judeca filmul după sfintele criterii artistice ale genului și atunci vom uita că o simplă coborîre într-o vale s-a «tras» de cinci ori, că n-a fost prea plăcut pentru actori să stea în apa rece a Someșului minute întregi ori că niște poștișe pierdute de Jean Marais în timpul unei alergări i-au cerut machiozei cîteva ore de muncă pentru a potrivi altele, de culoarea părului actorului. Deocamdată, încordarea și agitația specifice muncii pe platou acoperă totul: și greutatea inerente, și micile neazuri ce se ivesc pe drumul de la scenariu la ecran; cu atît mai mult cu cît între acestea două se află un film de aventuri care se pare că are ambiția nu numai de a cuceri prin spectaculosul vitejiei, ci și de a puncta ironic — cum declara regizorul Bernard Borderie — o

anumită înțelegere a războiului, văzut uneori ca în înscenările de operetă.

Scenariul și modul cum se desfășoară filmările lasă să se înțeleagă ușoara duelare cu ideea măreției absolute a războiului, de aceea multe din faptele de bravură pe care le vom vedea pe ecran ne vor stîrni nu numai bătăi de inimă, ci și rîsul. Dar mai bine să dăm cuvîntul înșiși interpreților acestei aventuri eroi-comice, aflați cu două săptămîni în urmă în localitatea Tureni de lîngă Cheile Turzii.

CINE SÎNT CEI ȘAPTE

Mărturisindu-și o timiditate greu de înțeles pentru noi, Jean Marais, oaspetele de seamă al acestor zile de film, actorul ce a înnobilit cu personalitatea sa fiecare rol adus pe ecran, poartă discuția pe căi din cele mai neașteptate, fiind — după cum spune domnia-sa — împotriva interviurilor scortoase, ce nu-ți dau voie să te miști în voie. Așa se face că în numai cîteva secunde uîți că îți vorbește o vedetă de prima mină, în fața ta rămînînd

doar actorul de o aleasă ținută intelectuală, prietenos și sincer în amabilitate și de la care afli o mie și unul de lucruri: de ce nu se mai vorbește de Madeleine Sologne, partenera sa din neuitatul «l'Éternel Retour», cît de greu s-a luptat cu valurile în Ruy Blas în scena căutării florii albastre, de ce rolul cel mai drag rămîne cel din «Frumoasa și bestia». Încerc totuși în cele din urmă o întrebare clasic gazetărească:

— Am observat în ultimele dumneavoastră filme o detașare ironică de aventură ca atare, o neluare a ei în serios; credeți că este o condiție obligatorie a filmului modern ce atacă genul bățaios?

— Dorința de a fi neapărat moderni naște și ea pericolul șablonului, al rețetei. Nu cred că se poate vorbi de o «condiție obligatorie», egală peste tot, ci de o anume alcătuire diferențiată a tonului, a atmosferei unui film, în funcție de epocă, de unele adevăruri istorice, de particularități temperamentale. Luciditatea, umorul omului modern sînt solicitate pe căi diferite de un

O fetișcană: Marilú Tolo.

◀ Întîlnire profesională lîngă țeava unui tun: regizorii Bernard Borderie (dreapta) și Pitt Popescu

Pauzele sînt pentru odihnă, dar și pentru discuții între prieteni.

secvență cu macha meril

— Cea mai mare slăbiciune a mea este lăcomia. Îmi place enorm să mănânc.

Trebuie să recunoaștem că o asemenea mărturisire poate fi rar auzită din gura vedetelor. Și totuși tinăra și noua stea a filmului francez Macha Meril nu s-a sfiit să mi-o spună, transformând astfel ceea ce în lumea ecranului trece drept un păcat capital într-o nevinovată alintare.

Cu o asemenea marcă de sinceritate a începutului, replicile interviului n-au întîrziat să schițeze profilul artistic interesant al interlocutoarei.

— Debutul?

— În urmă cu șapte ani...

— Ceea ce în vîrste comparabile înseamnă...?

— La mai puțin de 18.

— Cel mai îndrăgît rol?

— *Une femme mariée* (filmul, realizat de regizorul Jean-Luc Godard anul trecut, a stîrnit aprinse discuții în Franța).

Dar nu numai acesta, pe care-l socotesc cel mai important. Mi-a fost foarte drag rolul din *Adorable menteuse* (un film de Philippe Le Roy și Bernard Noël).

— Partiturile preferate?

— Comediile — de aici și marea mea admirație pentru

acrită americană Shirley McLaine, pe care o consider o virtuoză a genului.

— Ultima creație?

— Am terminat înainte de a pleca la Karlovy Vary turnările la *The Defector*, o intrigă de spionaj industrial în care-l am ca partener pe actorul american Montgomery Clift. Filmul a fost făcut în 15 zile.

— Proiecte?

— Două. O romantică poveste de dragoste — *Au pas coupé* — în regia lui Guy Gilis și *L'horizon*, semnată de Jacques Ronfio. Voi începe lucrul la 1 august și sper ca pînă în toamnă să le fi terminat.

— Studii?

— Cursurile de perfecționare cu Jean Vilar și Gérard Philipe. Acesta din urmă a fost, cred eu, cea mai mare pierdere care a lovit în ultimul deceniu tînăra generație a artiștilor francezi. Gérard Philipe, care era mai vîrstnic cu un deceniu decît generația mea, avînd însușirile deprinse din tradițiile teatrului și filmului francez, se simțea — și te făcea să o simți — extrem de apropiat de tineretul care făcea primii pași pe scenă sau pe platou. Era pentru noi toți: Gérard. Și asta spune tot.

— Regizorul preferat?

— Mereu cei mai noi; asta nu înseamnă că nu-i stimez și-i apreciez pe toți cei buni, fără diferență de vîrstă. Dar mă simt legată de colegii mei din noile promoții (viitoarele două filme au ca regizori doi dintre aceștia) și, desigur, în primul rînd de Godard și nu mai puțin de Resnais, deși n-am lucrat încă cu el.

— Curentul artistic preferat?

— Tot ce e modern, contemporan, în cea mai bună accepție a noțiunii și fără a exclude lirismul.

— Ce știi despre România?

— Mai multe decît bănuiești. Buna mea prietenă Marina Vlady și alți cunoscători ai României mi-au descris-o atît de frumos, încît sînt nerăbdătoare s-o pot vedea cît mai curînd.

Ceea ce Macha Meril a scris și în autograful pentru cititorii noștri.

Cristian POPIȘTEANU

P.S. Regizorul francez Jean Paul Rappeneau, care a primit premiul special al Festivalului de la Karlovy Vary 1966 pentru filmul *Viața la castel*, și actorul Philippe Noiret (unul din interpreții acestui film și care a apărut între altele în *Căpitanul Fracasse*, *Zazie dans le métro*, *Tot aurul din lume*) au ținut să transmită publicului român câteva cuvinte de salut.

Le alăturăm mesajul.

Je souhaite vivement que
"La Vie de chateau" soit bientôt
projeté en Roumanie, car les
Roumains ont, comme les
Français, le sens de l'humour
et des nuances — et c'est pourquoi
j'espère qu'ils aimeront mon film...
avec toute mon amitié
à la revue FLACARA
Jean Paul Rappeneau

Pour les lecteurs de la
revue Flacara le cardinal
et chateaux salut d'un
acteur français qui espère
vivement connaître leur beau
pays
Philippe Noiret

◀ Șapte bărbați (de la dreapta la stînga): Serge Ayala, Florin Piersic, Jean Marais, Sidney Chaplin, Șerban Cantacuzino, Jean Lorin Florescu, Guy Bedos.

film ca Stanislas sau Gentlemanul din Cocody, să spunem, și acesta pe care-l facem acum. În primele există ceea ce numim «detașare ironică», eroii ne sînt contemporani, ei nu caută bravura cu orice preț. Altfel stau lucrurile cu personajele ce trăiesc adevăratul eroism în luptă (cum ar fi Spartacus, bunăoară), și altfel cu eroii de felul lui Dorgeval (cel interpretat acum) pe care filmul ni-l înfățișează căuștînd în război nu eroismul, ci aventura ușoară. Pericolul îi face eroi, dar acest pericol poate fi și o armată austriacă, și o fată care se distrează pe seama lor. De aici se naște comicul, nu dintr-o dezeroizare forțată, ci din surprinderea unei situații, un auriu spirit, cu ochii noștri de acum.

... Cu cizmele pline de apă, actorul Sidney Chaplin (fiul lui Charlot), tovarășul de arme și de harță al lui Jean Marais, susține ideea, argumentînd că, cel puțin în ceea ce-l privește, greutatea căreia trebuie să-i facă față tot timpul în film este de a menține un anumit echilibru între comic și vitejie, grija fiind aceea de a nu aluneca în șarjă, de a nu face ridicole răfuielile personale dintre Duprat și Dorgeval.

...Știu că este de-a dreptul «o cruzime» să smulgi un actor dintr-un grup de admiratori ce ascultă întîmplări cu Harap-Alb și calul lui ori să-l întrerupi pe altul ce improvizează un solo vocal pentru «Simfonia albastră» care tocmai se transmitea la radio. Dar, cum se spune în filmul

acesta, «à la guerre comme à la guerre»; înterviurile-fulger se pot lua oricînd. Așadar:

— Ce înseamnă pentru dv. filmul acesta, Florin Piersic?

— Françoillon nu-mi aduce ceva cu totul nou, mă poartă pe drumuri pe care le-am mai bătut, dar cred că fiecare rolșor poate fi o lecție pentru un actor. Personajul meu nu este de loc un erou grozav, este cam fanfaron, lăudăros, spune mereu că se pricepe la toate meseriile din lume, deși n-o prea dovedește, se mai și sperie din cînd în cînd; îmi este însă simpatic și mă străduiesc să-l înfățișez ca atare. Încercarea cea mare a noastră, a actorilor români, mi se pare însă că este aceea de a fi parteneri așa cum se cuvine ai unui artist ca Jean Marais, strălucit interpret al filmelor de acest gen; o spun sincer și nu cu lipsă de modestie, așa cum s-a înțeles altădată, că eforturile noastre țintesc spre crearea farmecului pe care trebuie să-l aibă grupul celor 7: încercăm să fim viteji cînd trebuie și stîngaci unde trebuie.

...Guy Bedos (interpretul lui Latouche), un talentat tînăr actor de comedie (din păcate filmele sale nu sînt cunoscute la noi), este încîntat că are prilejul să filmeze cîteva luni în decor natural (de un an și jumătate lucrează la un spectacol muzical în calitate de autor și interpret). Dar nu numai atît:

— Pentru mine, ca actor de comedie, este cît se poate de interesant să extrag risul dintr-o situație periculoasă. Cît despre felul cum fac față acesteia, ați văzut: nu prea am antrenamentul necesar unui interpret «de capă și spadă» și, de altfel, în film îmi vine mereu în ajutor Dorgeval, o dată chiar mă prinde de pe

marginea unei prăpăștii. Mi-a plăcut totdeauna să joc roluri diferite, contrare felului meu de a fi, de aceea accept chiar și partitura unui bilbiuț...

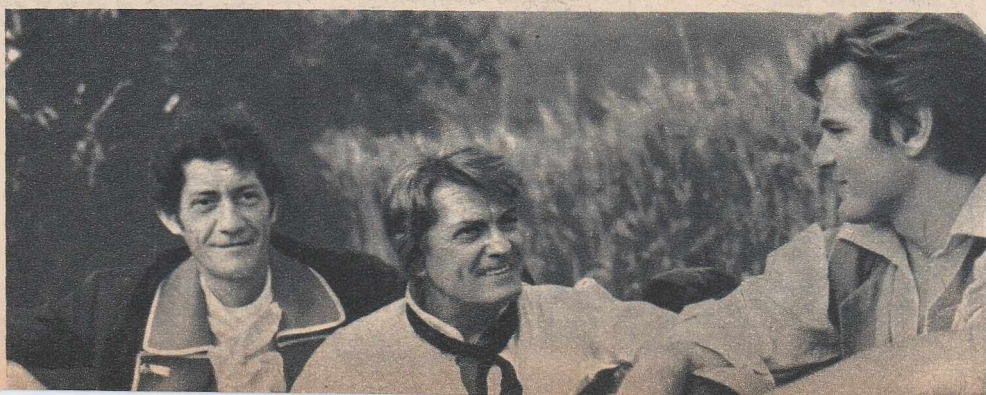
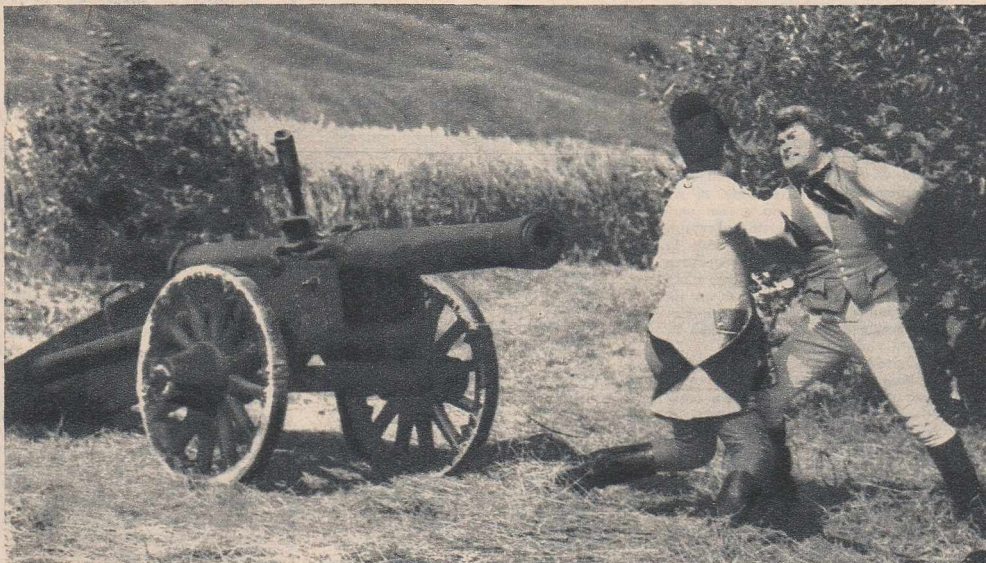
— ...sau a unui care în război își vede mai departe de micile lui pasiuni, fie că ele se numesc și hoții — intervine în discuție fiul lui Jean Marais, Serge Ayala, aflat la primul său film (de la tatăl său am aflat că este un pasionat cîntăreț de muzică ușoară, are deja cîteva discuri cu melodii de un romantism grav).

Grupul celor șapte este întregit de încă două prezențe semnificative: nobilul Pastagnac ce-și poartă trufia pe cîmpul de luptă (interpretat de Jean Lorin Florescu) și toboșarul Silvio (Șerban Cantacuzino), puștiul candid azvîrlit în război și care ia totul în serios; și exercițiul la tobă (face antrenamente din proprie inițiativă), și atențiile înșelătoare ale fetelor.

...De fapt, filmul ar fi trebuit să se numească «O feteșcană și șapte bărbați», cea care leagă și dezleagă o bună parte din firele întîmplărilor palpitate fiind Carlotta, o tînără contesă italiană ce «se plictisește» în plin război și încearcă să se distreze cum poate, punînd în pericol vitejile unor ofițeri francezi. Este un rol destul de greu, cu treceri de la zburdălnicie și cochetărie la neașteptate gesturi mature, îndrăznețe. Marișu Tolo îi face față cu spontaneitate și umor. Vom scrie însă cu un alt prilej despre această acrită italiană, de 22 de ani, în plină ascensiune, «una din certitudinile anului cinematografic 1966», cum o numea nu demult revista «Life».

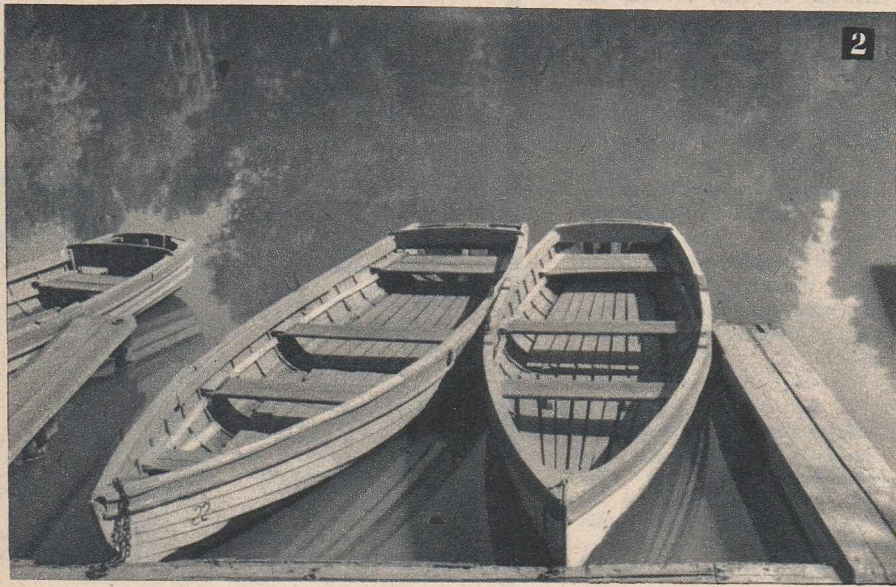
Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

Un pumn de temut, cel al lui Jean Marais.

1

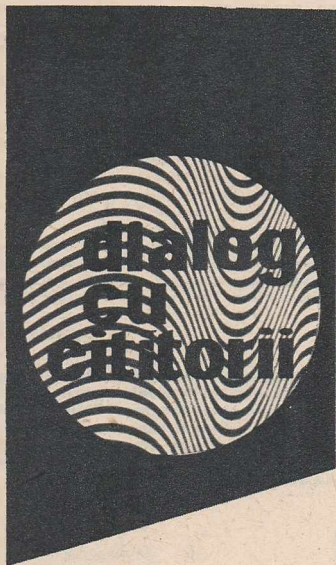
2

3

cititorii fotografiază

- 1 Arșiță — de Victor Voicu Vedea, Sibiu.
- 2 Așteptare — de Ion Cruceană, Pitești.
- 3 Valul — de ing. I. Iliescu, Constanța.

cîteva sugestii și ... o mică eroare

Tov. Nicu Gh. Rusu din Todirești, raionul Pașcani, ne sugerează să mărim spațiul acordat dialogului cu cititorii. Am dori și noi, tovarășe Rusu, dar deocamdată nu ne stă în putință. Celelalte dorințe exprimate în scrisoarea dv. au fost sau vor fi împlinite (continuarea ciclului din istoria spionajului, despre muzica ușoară, portretul artistului dv. preferat etc.). De asemenea, vom mai scrie și despre «meteoritul tungus», pe măsură ce știința va stabili noi date precise cu privire la explozia de acum 58 de ani.

În aceeași scrisoare corespondentul nostru ne sesizează asupra unei greșeli ce ne-a scăpat: în două împrejurări ne-am adresat unuia și aceluiași corespondent al nostru pe două adrese diferite: o dată la Moldova Veche, a doua oară la Moldova Nouă. Este clar că e vorba de o greșală a noastră: cititorul căruia i-am răspuns domiciliază în comuna Moldova Veche, raionul Moldova Nouă. Vă mulțumim.

În ce privește propunerea de a organiza o consfătuire cu cititorii la Pașcani, nu vă promitem că o

vom putea face atât de curînd. Sînt multe alte localități în care avem de îndeplinit promisiuni mai vechi.

muzica ușoară — tendințe și vedete

Sîntem solicitați de către cititorii noștri să publicăm unele portrete de artiști și soliști de muzică ușoară pe copertă. Din păcate ne este imposibil să satisfacem toate cererile ce ne sosesc pe această linie: ne-ar trebui... 24 de coperte pe săptămîină. De aceea, mai triem și noi. La fel și în ce privește prezentările unor cîntăreți de muzică ușoară. De altfel, în numărul viitor veți citi, probabil, prima parte a documentarului despre vedete și tendințe în muzica ușoară internațională. Cu acest prilej vom vorbi și despre cîntărețul dv. preferat, Elvis Presley, care însă — chiar dacă vă dezamăgim, trebuie să v-o spunem — este socotit, în momentul de față, unul dintre idoli ai căror glorie a apus.

Curiozități publicăm și vom mai publica: la rubricile «Cititorii întreabă», «Cadran internațional».

«Carnet automobilistic», «Sport» ș.a. La restul întrebărilor puse de corespondența noastră vom răspunde în cadrul rubricii «Cititorii întreabă».

vedetele de film — nu numai pe copertă

Cititorul nostru Ionel Codrin din Brad ne spune, de la începutul scrisorii sale, că nu este împotriva publicării portretelor de artiști pe copertă, dar că ar vrea să citească mai mult despre vedetele filmului — în special despre cele străine care ne-au vizitat și ne vor mai vizita — în interiorul revistei.

Ne pare rău că nu-i putem promite că vom veni în prea mare măsură în împlinirea dorinței d-sale: spațiul nostru este și așa redus în raport cu multitudinea de probleme de care trebuie să ne ocupăm, așa că nu ne putem permite să acordăm cinematografului mai mult spațiu decît li dăm în prezent. Or, în paginile rezervate filmului trebuie să spunem și să arătăm atât de multe, încît nu ne mai rămîne loc pentru prezentări mai ample decît cele ce le dăm în cadrul rubricii «Profil».

Cititorul nostru ne mai propune să dăm și coperte avînd ca temă prezentarea unor exemplare interesante din fauna și flora țării noastre. Am mai făcut-o și o vom mai face, din cînd în cînd. La fel însă ca majoritatea cititorilor, considerăm că cele mai plăcute și mai cerute coperte sînt totuși acelea care prezintă chipuri de oameni.

La întrebările puse de corespondentul nostru vom răspunde în cadrul rubricii «Cititorii întreabă» dintr-un număr viitor.

cei patru evangheliști au fost trei ...

Cititorul Dionisie Petcu din București ne scrie cu vervă și umor despre o greșală care s-a strecurat pe anvelopa discului ECE-0215, cuprinzînd imprimarea a două cvintete instrumentale celebre (de Mozart și Beethoven), anvelopă anunțînd un cvintet pentru... patru instrumente (pian, oboi, clarinet și fagot), cornul pierzîndu-se pe drum.

lată deci că, împotriva voinței lor, tovarășii de la Electrecord au creat o variantă modernă a cunoscutei expresii populare «cei patru evangheliști au fost trei: Luca și Matei». Sau poate că s-au gîndit totuși la nu mai puțin celebra expresie a unui politician burghez, expresie care a făcut epocă la vremea sa: «Ambele trei chestii»...

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Vasile Coșman, muncitor, orașul Gheorghiu-Dej, str. Cașin 1, ap. 37: teme diverse; Ioan Fircea, tehnician, Reșița, str. Poiana Golului 11: teme diverse; George Grigoras, tehnician chimist, Brăila, str. Plevnei 149: teme diverse, chimie; Clement Bostan, muncitor, orașul Gheorghiu-Dej, Aleea Viorelelor, bl. tineretului, camera 82: muzică, ilustrate, Catherina Dușitrescu, studentă, București, Dudești 115: teme diverse, cinema, ilustrate; Maria Spătaru, tehniciană veterinară, com. Cudalbi, reg. Galați: teme diverse, ilustrate; Elena Stoica, elevă, Drăgășani, reg. Argeș, str. Lenin 26: teme diverse, cinema, ilustrate; Victoria Bratu, elevă, București, rn. N. Bălcescu, Șos. Olteniței 69, bl. B3, sc. A, et. 4, ap. 20: literatură, istorie, ilustrate; Gh. Vasile, asistent medical, Pitești, str. Magheru 8: teme diverse, ilustrate; Oprea Mihnea Merry, elev, București, rn. 30 Decembrie, cin. C.A. Rosetti 10: filatelie, cinema, ilustrate; Mircea Băcanu, inginer, București, rn. N. Bălcescu, str. Sf. Ecaterina 10: teme diverse, filatelie, ilustrate; Ecaterina Boboc, învățătoare, com. Valea Sării, rn. Focșani: teme diverse, ilustrate; Ion I. Lupu, tehnician, com. Bertea, rn. Teleajen: literatură, cinema, ilustrate; Aurica Leptîher, elevă, Brăila, str. Sevastopol 151: teme diverse; Elena Kisseleff, elevă, Tulcea, str. Concordia 15: ilustrate; Adriana Cristea, elevă, Ploiești, str. Vintileanca 21: teme diverse; Ileana Alexe, soră medicală, Pitești, str. Teilor, bl. B, gars. 2: teme diverse, ilustrate; Mariana Lincz, laborantă, 18 ani, Deva, str. Coșbuc 11: ilustrate; Benone Tofan, controlor tehnic, Roman, str. Sucedava 212: teme diverse; Liliana Apostol, elevă, Brăila, cart. 1 Mai, str. Ion Vodă 14: teme diverse, ilustrate; Daria Penea, contabilă, Moldova Nouă, str. N. Bălcescu 49, reg. Banat: ilustrate; Constantin

Gemen, student, București 39, str. Matei Voievod 77: teme diverse, ilustrate; Dumitru Armulescu, muncitor, Oțelul Roșu, str. Ștefan cel Mare, bl. 4 gară, ap. 24: teme diverse; Mariana Diaconu, lăcătuș mecanic, orașul Gheorghiu-Dej, Aleea Primăverii, bl. 5, ap. 3 T.C.R.: teme diverse; Nelu Stoica, operator mecanic, orașul Gheorghiu-Dej, bd. Republicii 27, ap. 3: teme diverse, ilustrate; Virgil Florescu, student, 26 ani, Timișoara, str. Olănescu 18: teme diverse, ilustrate; Radu Maxim, student, Iași, str. Decebal 4, bl. B1, sc. B, et. 3, ap. 16: teme diverse; Lidia Farc, elevă, sat Săud, com. Buntești, rn. Beiuș, reg. Crișana: muzică, ilustrate.

turnu-măgurele: de ce?

«Nu puteți bănui cîtă satisfacție ai atunci cînd un lucru se îndreaptă în urma unei acțiuni la care lei parte cit de cit» — ne scrie R. Simionescu din Tr. Magurele, referindu-se la anchetele «Ce faceți după ora 3?» și «V-ați gîndit la tineret?» publicate în revista noastră. Din păcate, reamarcă corespondentul nostru, efectul anchetelor amintite este doar acela că au reușit «să dreagă cite ceia pe ici, pe colo».

În continuare, scrisoarea conține cîteva observații relate la modul interogativ pe care le publicăm în atenția forurilor tutelare interesate. «Locurile frumoase din apropierea orașului — oștroave, păduri, Dunărea, vestigiile trecutului — nu pot fi vizitate. De ce? O.N.T. «Carpați» nu are încă o agenție la Tr. Magurele. De ce?»

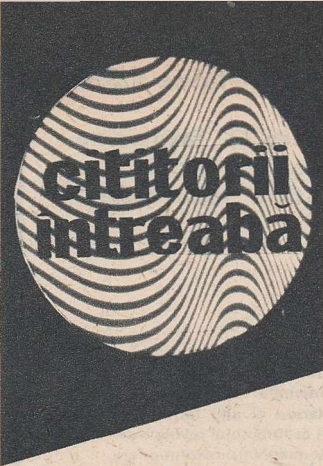
«Un început de local gen «café-tabac» înființat cu un an în urmă a fost lichidat, deși era neîncăptător...»

«Unde se pot duce în timpul liber tinerii chimiști și constructori de pe șantiere? De ce să lăsăm tineretului pradă circumsolilor?...»

Într-adevăr: De ce?

în cîteva rînduri

Maria Mureșan — Turda. E foarte posibil ca motivul principal pentru care nu vi s-au transmis melodiile solicitate să fie cel pe care chiar dv. îl presupuneți. Rămîne deci să reveniți. Prietenei dv. co-

de la clepsidră la cronometru

«Aș dori să aflu pe scurt istoria ceasornicului».

Ioan ROMAN, Gura Barza

Răspunde ILIE DOBRESU, directorul Muzeului tehnic «Prof. ing. Dumitru Leonida».

«Ceasornicele» începuturilor anticității au fost niște simpli stâlpi verticali — la egipteni, obeliscurile — lungimea și direcția umbrei acestora furnizând omului indicații asupra timpului zilei.

O dată cu lărgirea cunoștințelor astronomice s-a îmbunătățit și acest sistem, construindu-se «ceasornicele de soare», prevăzute cu cadrane orizontale, care dădeau o mai mare exactitate. Ca descoperitor este considerat Berossus din Chaldea, care a trăit în jurul anului 600 î.e.n. În acea perioadă s-au construit pe lângă «ceasornice de soare» fixe, de dimensiuni mari, și altele portative, de buzunar. Cum ele nu se puteau folosi decât ziua când soarele era pe cer, s-a simțit nevoia a se cunoaște orele și în timpul nopții, în care scop s-au inventat ceasornicele de nisip și cele de apă, denumite clepsidre, care au jucat un rol important în măsurarea timpului.

Acest fel de ceasornice erau cunoscute la toate popoarele civilizate din antichitate, dar cel care le-a adus însemnate perfecționări, pentru a le face cât mai exacte, este Ktesibios din Alexandria, în secolul al doilea î.e.n.

Mult mai târziu apar ceasornicele cu un dispozitiv de roți puse în mișcare de o greutate. Inventatorul nu se cunosc în mod sigur; unii îl socotesc astfel pe un oarecare Pacificus, care a trăit în prima jumătate a secolului al IX-lea, alții pe călugărul Gerbert care mai târziu, în jurul anului 1000, a ajuns papa Silvestru al II-lea.

Primele date asupra acestui fel de ceasornic provin din secolul al XIII-lea, când el capătă o răspîndire foarte mare.

În veacul următor își face apariția ceasornicele cu resort; la acestea greutatea a fost înlocuită cu un resort, care prin destinderea lui pune în mișcare mecanismul. Se pare că inventatorul a fost Peter Henlem, un lăcătuș din Nürnberg. El construieste niște ceasornice de buzunar în formă de ouă, din care cauză au fost numite «ouă de Nürnberg». Acestea nu aveau decât un singur arătător pentru ore, minutele nefiind indicate.

În fine, în anul 1657 savantul olandez Christian Huygens inventează ceasornicul cu pendulă, iar mai târziu, în 1761, englezul Harrison realizează cronometrul, folosit pe atunci îndeobște în navigație.

interes pentru culturism. În majoritatea cazurilor, probabil că mirajul unei voinici trupești rapid obținute îi îndeamnă să ceară lămuriri. Aci se simte influența numeroaselor anunțuri publicitare din revistele occidentale, în care diverse «școli de culturism» (adesea firme lucrative) promic — cu sfaturi contra plată — o grăbnică înfrumusețare fizică.

Faptul că fostul campion olimpic și mondial de haltere Tommy Kono a practicat fervent culturismul poate fi o încurajare, fără a constitui totuși un model.

De aci însă și pînă la a nega cu totul culturismul (cum se încearcă în unele materiale recente, foarte asemănătoare, apărute în «Flacăra» și în «Viața studentescă») este o cale lungă. Chiar dacă acceptăm sentința potrivit căreia culturismul este unilateral (dezvoltînd doar masa musculară și forța) avem temeiuri să respingem global culturismul? Fostul atlet și prețutatul antrenor sovietic Nikolai Ozolin are dreptate susținînd că e mai bine pentru tineri să facă sistematic exerciții de dezvoltare a mușchilor (după prescripțiile culturismului) decît să nu practice de loc nici gimnastica, nici sportul. Asemenea exerciții nu le pot dăuna cu nimic. Sintem, firește, obligați să adăugăm — pentru a risipi orice false iluzii — un corectiv: independent de mijloacele folosite, nu oricine poate deveni un Hercule sau un Adonis. Pentru aceasta se cere și o anumită constituție.

Culturismul se bazează pe un program de exerciții, cu folosirea halterelor și a unor aparate ajutătoare. În mișcarea culturistă modernă se fac încercări de a contracara unilateralitatea, urmărindu-se dezvoltarea fizică multilaterală. În prospecte recente se recomandă exerciții complementare pentru educarea rezistenței și a rapidității mișcărilor, alergările, schiul, înotul. De asemenea se atrage atenția asupra consolidării sistemului cardiovascular și respirator.

În aceste condiții, sotiim că este exagerat a pune culturismul în poziție antagonică față de cultura fizică, în loc să-l considerăm un element de sprijin (cunoscînd însă toate limitele sale și ținînd seama de ele) pe drumul spre desăvîrșirea fizică. Dacă nu pentru altceva, măcar pentru a cinsti memoria celor care (de la francezul Triat la danezul Müller) au încercat încă în secolul trecut — la începuturile educației fizice organizate — să croiască tineretului, cu slabele lor cunoștințe de atunci, căi spre frumusețea fizică, spre sănătate în ultimă instanță.

pe scurt

Mircea Ghiță, Craiova. 1) Ion Neculce (1672-1745), vestit cronicar moldovean, a ocupat diferite demnități sub Dimitrie Cantemir și Grigore al II-lea Ghica (spătar, hatman al Moldovei, vornic al Țării de Sus). A scris «Letopisețul Țării Moldovii de la Dabija-Vodă pînă la Ioan-Vodă Mavrocordat», în care relatează evenimentele petrecute între 1661 și 1743. Letopisețul e precedat de o culegere de 42 legende istorice, sub titlul «O samă de cuvinte». Opera lui Neculce — primul monument literar românesc care se ridică la nivelul creațiilor artistice — afirmă originea noastră latină și denunță neajunsurile orinduirii feudale românești și îndeosebi lăcomia cotorpitorilor otomani și a domnilor fanarioți, luptele dintre boieri pentru interese meschine etc. Limba lui Neculce este plină de farmec. Opera cronicarului a inspirat numeroși scriitori. 2) Desigur că cicliști (velocediști) au existat în țara noastră și înainte de 1894. Acest an marchează însă o dată importantă în istoria ciclismului românesc: construirea primului velodrom bucurestean. (Vă recomandăm cu privire la aceasta să citiți articolul «Velodromul de lemn, de pămînt...» de beton...» apărut în «Flacăra» nr. 18 din 30 aprilie a.c.) În ce privește istoria mondială a ciclismului, trebuie să consemnăm anul 1855, cînd s-a inventat pedala, care, de fapt, a transformat așa-numitele «celerifere» și «dreziene», în velocedipe. Au urmat diferite etape în perfecționarea acestui vehicul, dintre care cea mai importantă trebuie să fie considerată adaptarea roților cu cauciucuri pneumatice (în anul 1889). Abia după aceasta ciclismul devine cu adevărat un sport, în prezent acceptat și la Jocurile Olimpice. 3) Despre culturism am scris de mai multe ori și vom mai scrie. Vă amintim articolele «Mitul mușchului» (nr. 52 din 1965, pag. 23) și «Cultură fizică sau culturism?» (nr. 21 din 1966, pag. 19). Totodată, publicăm în numărul de față un nou articol.

Filip Vulcanovici — Stana-gară, rn. Huedin. 1) La fel ca și concursurile de frumusețe feminină, nici concursurile de frumusețe (sau de forță) masculină nu au un caracter universal și oficial. Ele sînt organizate pe plan local, din interese comerciale de cele mai multe ori, grupuri concurente organizînd adesea în aceeași țară concursuri simultane sau succesive care încearcă să se anuleze unul pe altul. Dacă însă vreți într-adevăr să știți cine sînt cei mai buni atleți sau cei mai puternici oameni din lume trebuie să vă interesați nu de câștigătorii concursurilor așa-zise «Mister Universum», ci de câștigătorii probelor la Jocurile Olimpice și la diferite campionate mondiale — îndeosebi la probele atletice și la concursurile și meciurile de lupte, haltere și box. 2) Despre legendele ciclopilor vom publica un articol special.

V. SILVIAN

municați-i că avem în vedere publicarea unei coperte cu actorul ei preferat.

Maria Singeorgean — Lipova. Sinteți a treia cititoare din Lipova care ne sesizează asupra lipsurilor privind aprovizionarea cu unele articole în centrul dv. raional. Despre ele am informat forurile răspunzătoare și așteptăm. Emisiunea «Dialog la distanță» va continua cu disputarea fazelor următoare. Trebuie să aveți însă răbdare. Aveți instructivă dreptate în privința faptului că în ultima vreme am scris prea puțin despre activitatea cooperativelor agricole de producție.

Doina Alexandrescu — Ploiești. Despre actorul englez — și nu american — Roger Moore am scris în nr. 14, cînd i-am publicat și fotografia pe copertă. Medicilor la care vă referiți vă recomandăm a le scrie pe adresa «Editurii medicale», str. A. Briand 7, București.

Mariana Kerestes — București. De acord cu dv. Florin Piersic e un actor cu o multiplicitate și rodnică activitate scenică și cinematografică. Fapt pentru care vom mai publica, probabil, fotografia sa pe copertă.

O. S. — Birlad. Pentru a vă putea acorda sprijinul solicitat este necesar să ne comunicați numele și adresa dv.

Ileana C. — Huși. E vorba nu de un actor, ci de un student; scrieți-i deci pe adresa Institutului de artă teatrală și cinematografică «I.L. Caragiale», bd. Schitu Măgureanu 1, București.

Cornelia Valea — com. Musariu, Brad. 1) Aprecierile dv. deosebit de călduroase ne-au produs o reală bucurie. 2) Orașul Brad a fost luat în evidență pentru rubrica «Orașele patriei». 3) În privința cîntărețului dv. preferat, nu vreau să vă faceți iluzii: nu intenționăm să-i publicăm fotografia pe copertă. 4) Nu ne-ați scris dacă sfaturile noastre v-au fost de vreun folos.

Stefan Ilina — com. Ilia. 1) Istoricul Timișoarei va fi înfățișat în cadrul rubricii «Orașele patriei». 2) Ne bucură aprecierile dv. la adresa conținutului și aspectului grafic al revistei. 3) La reclame nu vom renunța. Ne vom strădui însă ca ele să satisfacă gustul pentru frumos și util al cititorilor.

Arfire Ionită — Galați. Firește că rubrica «Orașele patriei» nu va fi abandonată. Sînt doar atitea localități al căror istoric merită să fie cunoscut. Ne pare rău, dar deocamdată tirajul revistei nu poate fi mărit nici măcar în mod special pentru orașul dv.

Nelu Păducel — Tg. Jiu. Regretăm neșpus, dar redacția noastră nu posedă alte adrese în afara celor publicate la rubrica «Cititorii către cititorii».

cîrlova—un precursor al generației de la '48

«Prin ce s-a afirmat Vasile Cîrlova în literatura română?»

Mihai D. IOAN
com. Aninoasa-Săteni, rn. Tirgoviște

Răspunde prof. univ. AL. PIRU, doctor docent în știința filologică.

Poetul Vasile Cîrlova s-a născut în anul 1809 (la Tirgoviște sau la Buzău — localitatea este încă controversată), tatăl său, vel medelnicerul Ionțiță Cîrlova, fiind ispravnic de Buzău, urmaș al episcopului Luca, mitropolit al Ungrovlahiei. Mamă i-a fost Sevastița Lăcusteanu din Lăcusteni Doljului. Poetul a copilărit la Tirgoviște, învățînd bine grecește și franțuzește, încit putea să scrie și să facă traduceri din aceste limbi. A început să scrie poezii originale pe la 17-18 ani, a tîlmăcit un act din Zaira lui Voltaire și în întregime Hero și Leandru de Musaios, lăsînd chiar

schita unui roman. În 1830 a intrat în militia națională cu gradul de sublocotenent de cavalerie, iar după un an, pe cînd se afla în lagăru de la Craiova, s-a îmbolnăvit de dizenterie și în septembrie 1831 a murit, fiind înmormîntat în cimitirul bisericii Madonna Dudu. Trăind numai 22 de ani, Vasile Cîrlova nu a avut vreme pentru o operă de proporții. Ne-au rămas de la el numai cinci poezii publicate în *Curierul românesc* al lui Eliade: *Ruinurile Tirgoviștei* (20 martie 1830), *Păstorul intristat* (8 mai 1830), *Inserare* (29 iunie 1830), *Rugăciune* (4 septembrie 1830) și *Odă ostiilor române* (10 octombrie 1830). Sub înfrîngerea poeziei preromantice, îndeosebi a lui Lamartine, Cîrlova se afirmă ca un poet de reală sensibilitate, insuflețit de idealuri generoase, de un curat patriotism, care fac din el un precursor al generației de la 1848, întîiul nostru poet modern, elogiat ca atare de lăncu Văcărescu, Eliade și N. Bălcescu.

ciad—un lac „inconstant”

«In ce constă așa-zisa anomalie a lacului Ciad?»

Ilie MINCOFF, Petrla

Răspunde conf. univ. VASILE CUCU.

Ciad este unul din marile lacuri de pe continentul african. Suprafața lui este indicată în limitele 10 000-22.000 km p, avînd o lățime de 70-90 km, lungimea de circa 200 km, iar adîncimea de 4-7 m.

Lacul este alimentat de riul Chari, care își adună apele din regiunile sudice ale Africii centrale, riul Jedserman, din sud-vest, și Komadon-gon-Joobe, din vest.

Din înseși datele privitoare la dimensiuni se observă o inconstanță a lacului Ciad. Mult timp, din această cauză, s-a crezut că lacul este pe cale de dispariție progresivă, argumentîndu-se această presupunere prin accentuarea regimului desertic din centrul Africii. În realitate inconstanța lacului Ciad

rezultă din oscilațiile periodice locale ale regimului de precipitații și evaporare. Lacul Ciad este supus unui regim puternic de evaporare, caracteristic mai ales lunilor iunie și iulie. În schimb, la sfîrșitul sezonului ploios de vară lacul înregistrează un nivel de creștere maxim. În afară de oscilațiile sezoniere climatice, nivelul apei lacului Ciad este influențat puternic de debitul schimbător al riului Chari. Trebuie avut de asemenea în vedere că lacului Ciad îi este caracteristică scurgerea subterană neperiodică — scurgere ce alimentează pînza freatică din regiunile înconjurătoare.

Toate aceste elemente imprimă un caracter inconstant dimensiunilor lacului Ciad.

În regiunile de vărsare a riurilor, apa lacului este dulce, iar în vest, sărată.

În lac trăiesc așa-numitele vaci de mare sau lamantine, iar pe țărmurile și pe apele lui, multe păsări ca: pelicani, ibiși, biclani, berze, găște, rațe și altele.

din nou despre culturism . . .

Cititorii Gh. Tomuleț din Roman, Dinu Florea din Sibiu, Mircea Ghiță din Craiova și Nicu Moraru din Mangalia doresc să afle noi păreri cu privire la culturism.

Răspunde VICTOR BĂNCIULESCU, ziarist sportiv.

Idealul frumuseții fizice este, firește, în stare să înflăcăreze mintea oricărui tînar.

Mușchi reliefați, alură atletică, forță și suplețe își dorește fiecare adolescent. Toate acestea se pot obține prin practicarea sistematică a exercițiilor fizice, a gimnasticii și a sporturilor, în cadrul complexului pe care-l numim astăzi cultură fizică. La îndemîna tineretului nostru stau suficiente mijloace organizate pentru satisfacerea năzuinței spre armonie fizică, putere și sănătate.

Mulți cititori tineri ai revistei manifestă

- Centru regional al regiunii Mureș-Autonomă Maghiară.
- Coordonate geografice: 46°33' latitudine nordică și 24°34' longitudine estică.
- Numărul locuitorilor (fără suburbane): 75 450 (la 1 iulie 1964).

tîrgu-mureș*)

Tîrgu-Mureș se află situat pe malul râului Mureș, apă de care se leagă atîtea creații folclorice și tot atîtea evenimente istorice. Orașul a fost încă din cele mai vechi timpuri leagăn a numeroase așezări omenești. Cercetările arheologice din ultimii ani atestă urme ale culturii comunei primitive, începînd cu uneltele de piatră și lut ce caracterizează cultura Criș și continuînd cu arme de bronz și fier, precum și urme ale civilizației romane, reprezentate aici prin unele fortificații și resturi materiale ale centrului de olărie de la Cristești. De asemenea, deseale așezări omenești ulterioare stăpînirii romane constituie argumente ale continuității populației daco-romane pe teritoriul orașului Tîrgu-Mureș.

În secolele X-XIII orașul avea o destul de mare importanță prin faptul că juca rolul de tîrg pentru cereale și vite. Numele de tîrg i-a fost dat de diferiți negustori. Românii l-au numit Tîrgu-Mureș, germanii Neumarkt (Tîrgul Nou), grecii Agropolis (tîrgul cerealelor), iar unghurii Marosvásarhely (local tîrgului de pe Mureș).

În plin ev mediu orașul se bucura de drepturi de autoadministrare și exercita stăpînirea sa pe nouă sate din împrejurimi, fiind cel mai important centru economic, politic, militar și cultural de pe valea superioară a Mureșului.

Începînd din secolul al XVI-lea, de orașul Tîrgu-Mureș se leagă mari evenimente din istoria României. Orașul l-a găzduit pe Petru Rareș, domnul Moldovei, care venise să intervină în luptele dintre Ferdinand și Ioan Zapolya (1538), apoi pe Mihai Viteazul, care a primit un mare sprijin din partea populației locale, fapt pentru care a acordat orașului o serie de privilegii, și ca semn de recunoștință pentru românii din oraș le construiește o biserică ortodoxă (1600).

În anul 1616 principele Transilvaniei, Gabriel Bethlen, acordă la rîndul său orașului o serie de privilegii, precum și cunoscutul blazon alcătuit din patru elemente: o mină de cavaler, o spadă, un cap de urs și o inimă străpunsă. Tot de istoria orașului se leagă activitatea lui Samuil Micu (1745 - 1806), Gheorghe Șincai (1754 - 1816), Petru Maior (1761 - 1821), reprezentanți ai Școlii ardelenice, care prin ideile lor au contribuit la argumentarea, din punct de vedere filologic și istoric, a continuității populației daco-romane pe teritoriul României. În orașul Tîrgu-Mureș se zămislesc încă din

martie 1848 ideile revoluției ce urma să se desfășoare în lunile următoare. Aici, Avram Iancu, Alexandru Papiu Ilarion și alții formulau ideea adunării de la Bjai, a programului revoluționar și a colaborării cu forțele maghiare revoluționare.

Concomitent cu marile evenimente politice orașul se remarcă și prin activitatea sa culturală. Aici au trăit și au creat profesorul Farkas Bolyai (1775-1856) și fiul său, matematician de renume mondial Janos Bolyai, care a creat geometria neeuclidiană. Tot de orașul Tîrgu-Mureș se leagă frumoase tradiții culturale; în urma revoluției din 1848 iau naștere noi școli, precum și Conservatorul de muzică creat în anul 1908.

În anii revoluției populare orașul Tîrgu-Mureș a cunoscut o dezvoltare fără precedent, înregistrînd realizări însemnate în toate sectoarele vieții sociale. Au fost create întreprinderi moderne: fabrica de mobilă «23 August», întreprinderea de utilaje pentru industria ușoară, Fabrica de zahăr, fabrica de confecții «Mureșul», Metalotehnica, Fabrica de piele și mînuși, Combinatul de îngreșăminte azotoase și multe altele.

În domeniul învățămîntului în orașul Tîrgu-Mureș se desfășoară o intensă activitate prin institutele de învățămînt superior create în anii puterii populare. Institutul medico-farmaceutic, cel de teatru și Institutul pedagogic de 3 ani, liceele teoretice și de specialitate, școlile tehnice și profesionale sînt frecventate anual de peste 22 000 elevi și 2 400 studenți. De asemenea, tot o creație a regimului nostru sînt Teatrul de stat, Filarmonica de stat și Ansamblul de cîntece și jocuri, instituții culturale care contribuie la dezvoltarea și cultivarea gustului pentru frumos al oamenilor muncii din orașul Tîrgu-Mureș.

În afară de toate acestea, la Tg. Mureș mai găsim un foarte interesant muzeu de istorie, un muzeu regional de artă, o bibliotecă regională, Biblioteca documentară Teleki, Biblioteca Academiei și bibliotecile institutelor de învățămînt superior.

Prof. Traian DUȘA
secretar al Comitetului pentru cultură și artă al orașului Tîrgu-Mureș

*) Istoricul orașului Tîrgu-Mureș ne-a fost cerut de cîntorul Petre Suciu-Teodorescu din aceeași localitate.

FALS TRATAT DE PSIHLOGIE (II)

în carusel

Un reputat psiholog — nu-mi amintesc bine care: Henri Piéron sau Will Cannon, poate amîndoi, poate un al treilea — afirma că pe un om îl poți cunoaște mai bine decît în orice altă ocazie după felul în care se distrează. De altfel și fără concursul unei somități în materie de psihic, și cu cîteva milenii doar înaintea acestora, înțelepciunea populară a descoperit acest adevăr.

Eram cu Florin (șase ani) la modestul «Luna Park» de la Floreasca, unde cărăbuși metalici multicolori, evoluînd într-un soi de carusel electric, întruchipează, în imaginațiile preadolescente, bolzi de curse lansate într-o vertiginoasă întrecere.

În sentimentele pe care le încercam eu însumi, ca și în cele citite pe chipurile altor pasageri maturi ai «cărăbușilor» (printre care recunoscusem un apreciat și competent contabil-șef al unei întreprinderi și un inginer avînd la activul său numeroase construcții), urmăream evoluția atitudinii față de joc, de la surful condescendent la îndemnul de nestăpînită voinție:

— Țineți dreapta!

— Atenție, viraj periculos!

În această lume de părinți care retrăiau, la adăpostul unui alibi fragil («am venit să-l distrez pe ăsta mic»), jocurile copilăriei, două personaje făceau notă discordantă.

Primul dintre cei doi eroi stătea la volan, solemn, asemenea unui consul roman în lectică, și protesta vehement, ca la o gravă

atingere a propriului prestigiu, de cîte ori, fără voie sau intenționat, vreunul dintre concurenții minori izbea carapacea de broască testoasă a mașinii în care se afla.

Al doilea personaj supraveghea evoluția propriei odrasle de după gardul înconjurător al miniaturalului motodrom. Prin semne recepționate rapid de către băiat — dovadă a unui îndelungat antrenament — abilitățile îndrumătorului îl indica în ce fel să înșele vigilența controlorului și să mai facă un tur fără plată. Cînd manevra a fost surprinsă, a intervenit direct «sotto voce», pre-extendînd un imaginar defect al vehiculului în care îi voia descendentul.

Un cunoscut, urmărindu-mi privirile (îmi terminasem «cursa» și stăteam pe o bancă urmărind caruselul), m-a întrebat:

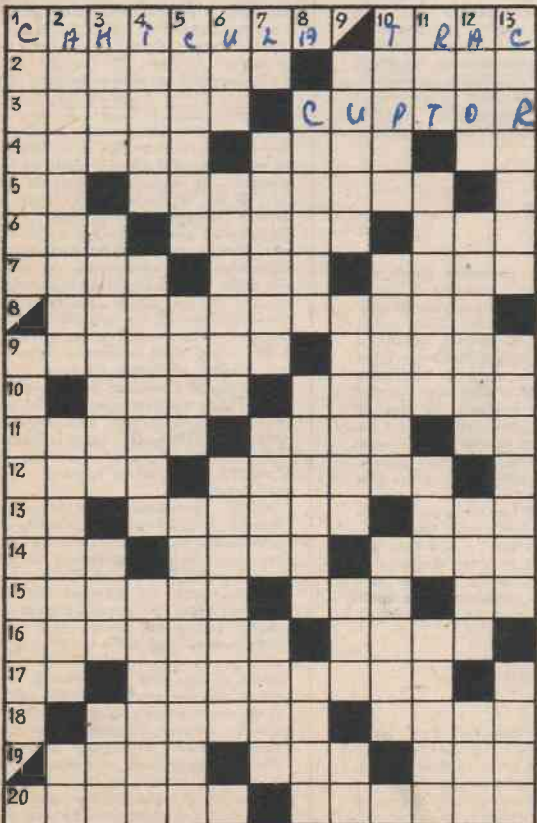
— Îi cunoști?

— Nu! Dar îi depling pe subalternii primului erou; în ceea ce îl privește pe al doilea, nu cred că ar rezista prea multă vreme tentației unui câștig nelegal, bineînțeles dacă i s-ar părea că are acoperire.

— Doar n-ai să propui acum ca cineva să-și aleagă colaboratorii după felul în care el însuși reacționează în carusel!

— Ar fi o propunere utopică! Deși, sînd strîmb și judecînd drept, un asemenea «test» ar putea sugera concluzii interesante chiar și unui psiholog amator.

Mircea HERIVAN

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

estivală

ORIZONTAL: 1) Căldură mare — Emoție scenică. 2) Plini de căldură (fig.) — La nudiști (fem.). 3) Produc sîntei între corpuri dure — Luna cea mai călduroasă (pop.). 4) Constanța, Mangalia — A forța — Elena Bratu. 5) Notă muzicală — Obosită. 6) Curge prin Sighet — Lună de vară — Chitanță de mină. 7) Puil caprei (fem.) — Crustaceu — Parte a unui cuptor înalt (pl.). 8) Călduri. 9) Începe cu călduri — Pasionate. 10) A zvînta — Un punct de maximă intensitate. 11) Grad... de rudenie — Instrument muzical — Vocală dublă. 12) Păsări de apă (pl.) — Parte a capului. 13) Bold — Animale acvatice din mările calde — Mobilă. 14) Lichior din fructele unor anumiți palmieri — Salarii — Element de compunere referitor la foc. 15) Privitor la căldură — Lac în India — Sere! 16) Mediu care nu permite trecerea căldurii prin el — Lulea. 17) Soarele vechilor egipteni — Tub din sticlă specială rezistent la căldură, închis la un capăt, folosit în laborator. 18) Despăcare — Cișmigiu. 19) Masă de atelier — Aici — Diminutiv feminin. 20) Flăcări — Pictor român, elev al lui Tactarescu.

VERTICAL: 1) Unitate de măsură a căldurii (pl.) — Cărămidă rezistentă la temperaturi înalte. 2) I s-au aprins călcitele (fem.) — Paletă folosită la tenis — Negăție. 3) Vapor — Corespunzător — Posedă — Un

pahar de bere. 4) Păsări asemănătoare cu berzele, care trăiesc în țările calde — Mixture — Pește de riu. 5) Pomi ale căror fructe se coc la începutul verii — Liniște — Maiestruși (fig.). 6) Pasăre răpitoare — Suport metalic mobil în formă de cupolă — Produce electricitate și căldură. 7) Căli! — Căldura soarelui — Pulbere — Grații. 8) Cetățenească — Plantă spinosă — Fridgeider rustic. 9) Plantă comestibilă — Săteni — Nădușeli (fig.) — Eu (arh.). 10) Muier de căldura — Vorbă — Mașină de gătit. 11) Livadă (reg.) — Înferbîntat (fig.) —

Prefix pentru peste, deasupra — Fizician francez, inventatorul cazanului cu aburi prevăzută cu supapă de siguranță. 12) Plantă medicinală — Poet latin, autorul «Ponticelor» — Prăjită peste măsură — Diviziuni de timp. 13) Combustibil cu mare putere calorică — Cea mai călduroasă zonă de pe pămînt — Unitate de măsură a temperaturii.

Florin EREMIA

Cuvinte mai puțin cunoscute: IZA, CUVE, CHA, NAL, RAT.

dezlegarea jocului „CUTU, CUȚU”,

apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) TRECĂTORI — MIC. 2) R — CARAGIALE — E. 3) IN — VEGA — RĂCAR. 4) NEC — TARI — CERB. 5) T — RU — DİRĂ — ȚIE. 6) ODESSA — IMA — PR. 7) RANIT — ZGARDĂ. 8) I — VERS — AG — R — S. 9) PUR — CATELUSI. 10) SORICAR — LIMAN. 11) TAS — ORARI — ETA. 12) ANTONIME — STEI. 13) NT — ISTA — ME — NA. 14) CETATE — SEMNE. 15) URARE — IATAC — P. 16) IR — LONDON — LA. 17) S — COADA — CALUP. 18) ASALT — RAU — APU. 19) POTAIIE — GRĂTAR. 20) AMARITI — IRINA.

despre niște crainici și un vechi privilegiu

Nu pentru prima oară vom semnala astăzi că noțiuni, fapte, realități actuale poartă denumiri vechi de două milenii sau chiar de mai mult. Analizând cuvintele de azi, filologul se întilnește cu aspecte variate ale vieții și mentalității din antichitate.

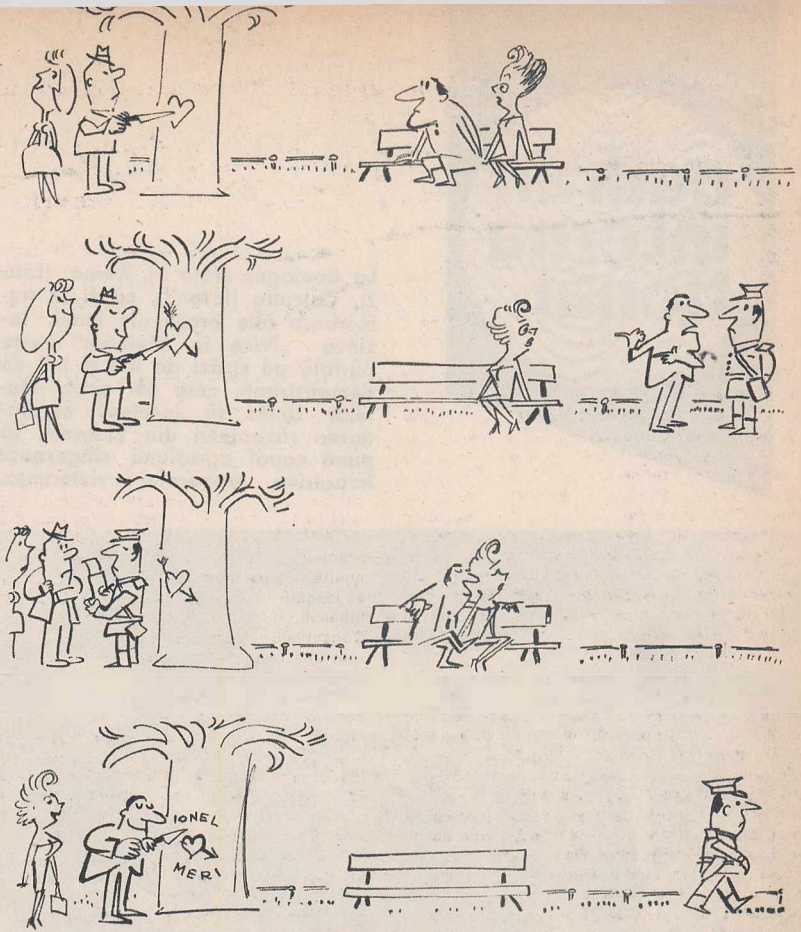
În diverse ocazii, orașele vechi erau străbătute de crainici care comunicau veștile importante. La licitații, rolul lor e de asemenea binecunoscut. Crainicii antichității se numeau în latină *praecones*, un cuvânt care nu ne-ar interesa dacă n-am cunoaște un descendent al său, verbul românesc *a preconiza*. Primul înțeles — cunoscut încă din latină — a fost acela de a aduce la cunoștința generală prin intermediul unor *praecones*. Utilizările actuale dovedesc că *a preconiza* înseamnă «a propune, a proiecta», comunicarea propunerilor nefăcându-se însă pe calea demodată a

strigărilor în piețel

I se atribuie lui Servius Tullius, unul din regii Romei, împărțirea cetățenilor, în raport cu averea lor, în mai multe clase numite *centurii*. Participarea la vot se făcea pe centurii iar cuvântul latin care însemna «a chema (cetățenii) să voteze» era *rogare*. Toate aceste informații sînt necesare pentru a explica termenul românesc *prerogativă* (= drept deosebit acordat unei persoane, privilegiu). Se numea în latinește *praerogativa* centuria care vota cea dintîi; structura cuvîntului e clară: *prae* (= înainte) + *rogativa* (= care votează).

Se vede de aici că primul privilegiu de care amintește istoricul cuvîntului *prerogativă* avea un caracter electoral: dreptul unor cetățeni de a vota înaintea celorlalți.

Sorin STATI

Fără cuvinte...

COLȚUL GOSPODINEI

o idee și diverse posibilități de realizare

În insulele Antile, unde ananasul și bananul sînt la ei acasă, se prepară adesea un dulce prezentat ca în desenul alăturat. Ideea aceasta de prezentare, decorativă și de mare efect, se poate ușor adapta și la posibilitățile noastre.

SALATĂ

Într-o zi deosebită sau chiar într-una obișnuită și dv. puteți încerca să prezentați în acest fel o salată, pe care o veți acoperi cu maioneză.

Vă sugerăm să îmbrăcați în puțin aspic interiorul unei forme de budincă. După ce s-a închegat, căpțușiți forma cu un strat de maioneză bine legată. Golul din mijloc, umpleți-l cu o gustoasă salată rusească din legume de sezon, în care puteți adăuga și bucățele de friptură rece, suncă sau rasol de pasăre tăiate mărunț.

Răsturnați totul pe un platou mare, rotund, și înconju-rați cu rondelle tăiate din două, trei roșii mari. Deasupra fiecărei felii de roșie puneți în picioare un castravete mic, curățat de coajă. În chip de «flăcări» ale acestor «luminări» puteți folosi fie ridichi roșii, fie cite un sfert sau cite o optime dintr-o roșie mică.

UN TORT CU LUMINĂRI ORIGINALE

Cu prilejul unei zile festive veți avea un succes deosebit

prezentînd un tort executat în aceeași manieră.

Preparați tortul dv. preferat și așezați-l în mijlocul unui platurou mare.

Pentru «luminările» care îl vor înconjura pregătiți separat un amestec din: 250 g migdale sau nuci prăjite și măcinate, 250 g zahăr, 150 g ciocolată rasă sau cacao, o ceșcuță de rom, 3 gălbenușuri răcoapte date prin sită și frecate cu un gălbenuș crud. Frământați totul bine împreună și cu mîna udă formați suluri egale subțiate la un capăt.

Dintr-un albuș și 60 g zahăr faceți puțină compoziție de bezele, bine legată, și glasați luminările de ciocolată. Ca să rămîna frumos glasate, folosiți-vă de o andrea subțire, cu care le veți străpunge, după care le veți cufunda și scoate din beza și le veți așeza pe un postament, care poate fi făcut dintr-o felie rotundă de pandispan sau dintr-un biscuit rotund. Pentru a imagina flacăra luminării folosiți jeleuri roșii (fixați-le cu o scobitoare). Luminările acestea de ciocolată și postamentul lor vor fi un al doilea fel de dulce pe care îl veți servi.

Pentru variație pregătiți tortul dintr-o compoziție în care să nu intre nici ciocolată, nici nuci (tort de lămîie, de portocale, moca etc.).

Pentru efect de culoare e bine ca tortul să fie îmbrăcat

într-o glazură închisă: cafea, zahăr ars și chiar ciocolată (dar numai glazura).

ȘARLOTĂ SAU BAVAROIS

În sezonul cînd se găsesc banane și la noi, cu o șarlotă sau un bavarois de vanilie, cu două portocale cojite, tăiate rondelle și stropite cu rom, citeva banane și tot acitea migdale întregi puteți realiza întocmai rețeta originală din insulele Antile.

BAVAROIS DE VANILIE

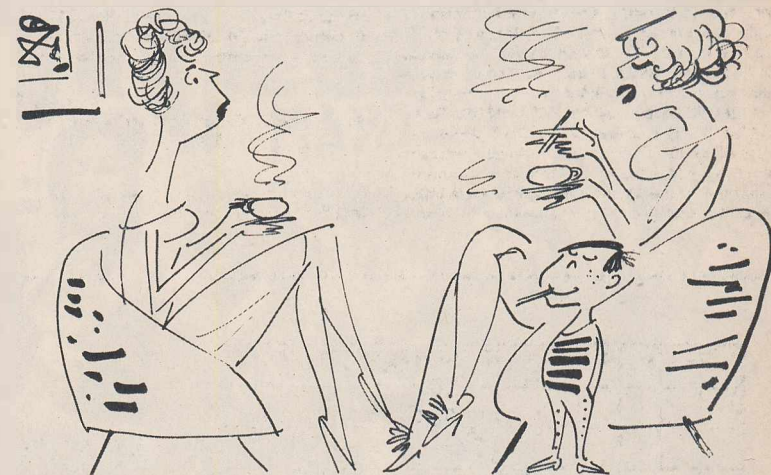
6 ouă întregi, 200 g zahăr, 6 foi de gelatină spălate și muiate în apă și un bacon de vanilie se pun în jumătate litru lapte, se bat puțin, apoi se pun pe foc, mestecîndu-se într-ună pînă ce compoziția începe să fiarbă. Focul trebuie să fie mic, pentru ca amestecul să nu se taie. Cînd crema glasează lîngura, se ia de pe foc, se vîntură ca să se răcorească și se amestecă cu 350 g frișcă. Se toarnă în formă udată cu apă sau unsă cu ulei de migdale și se dă la gheață.

După două ore se poate răsturna.

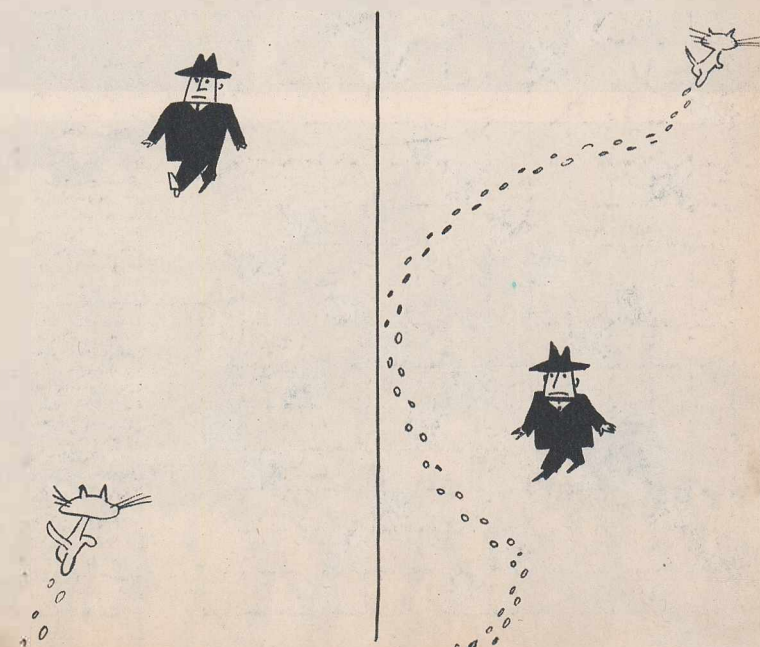
Olimpia ȘTEFĂNESCU

umor

de Nell COBAR

— Cum, îl lași să fumeze?
— Oh... numai țigări cu filtru!...

Pisica superstițioasă.

La Boulogne (foto 1), Roma (foto 2), Calcutta (foto 3), ca și în numeroase alte orașe ale lumii, lozinca „Pace în Vietnam” este purtată pe străzi de mii și mii de demonstrați, care cer astfel Statelor Unite să înceteze escaladarea războiului din Vietnam, să pună capăt agresiunii sîngeroase împotriva poporului vietnamez.

1

2

3

12 fete din trung thanh

Trecem pe lângă un lan de orez, proaspăt lucrat. Brazdele sînt adînci și drepte.

„Vețești fetele din satul nostru?” — ne întreabă gazda noastră, în timp ce ne plimbăm prin satul Trung Thanh. Întrebarea își are tîlcul ei.

La această mică cooperativă agricolă, ca în multe altele din R. D. Vietnam, nu prea întîlnești bărbați, deoarece ei lucrează pe șantiere de construcții, în fabrici sau își apără, cu arma în mînă, țara. Toate muncile de acasă le fac femeile.

Oamenilor din Trung Thanh le place să vorbească îndeosebi de o brigadă de muncă formată din 12 tinere fete. Ele s-au relevat în cadrul unei echipe de prim-ajutor în timpul raidurilor aeriene le puteai vedea peste tot, în ciuda bombardamentelor sălbătice ale avioanelor dușmane. Cînd nu aveau loc lupte, cereau unităților Armatei Populare, staționate prin împrejurimi, să le dea să transporte muniții, să camufleze tunurile antiaeriene sau să pregătească cite ceva pentru soldați.

Toate sînt încă foarte tinere; Lan, șefa brigăzii, nu are decît 20 de ani, iar altele sînt încă eleve la școala din sat. La o vîrstă atît de fragedă, ele își aduc o contribuție prețioasă la această confruntare directă cu agresorii americani.

(După revista „Vietnam“)

Lan, șefa brigăzii celor 12.

un american neliniștit

În lumea bizară a „citadelei mirajului le celoid” — Hollywood — Robert Vaughn este o figură aparte. În momentul le față unul dintre cei mai cotați actori ai eleviziunii americane, el joacă, pentru al treilea an la rînd, rolul principal din seria de filme TV „Omul de la U.N.C.L.E.”. Vaughn are la activul său și citeva pelicule pentru ecranul mare, iar în prezent joacă în „Întîmplare la Venetia”, o producție „Metro-Goldwin-Mayer”.

Spre deosebire de multe dintre celelalte vedete, Robert Vaughn este punctual, calm, modest îmbrăcat și cu o viață personală care nu oferă nici un subiect de scandal vinătorilor de „întîmități senzaționale” de la revistele specializate în acest gen de reportaje. În plus, este licențiat în filozofie și se pregătește să-și ia titlul de doctor al Universității din California de sud cu o teză despre „Psihologia actorului”.

Dar ceea ce îl face pe magnatul Hollywoodului să clatine nedumeriți din cap, ori de cîte ori numele lui este adus în discuție, nu e nici una din trăsăturile de mai sus. Lucrul cel mai surprinzător pentru ei este faptul că Vaughn este preocupat de probleme politice și, mai ales, că felul în care le abordează nu corespunde imaginii prefabricate a „starului”. Membru al partidului democratic, ba chiar președinte al unuia dintre cele mai importante comitete ale sale din statul California, Vaughn se pronunță categoric împotriva liniei politice adoptate de acest partid.

Principalul obiect al criticilor lui este intervenția militară a Statelor Unite în

Vietnam. Vaughn ia cuvîntul la numeroase întruniri publice organizate de cei care preconizează retragerea imediată a trupelor americane din această țară. La consultările electorale „primare”, care s-au ținut acum citva timp pentru desemnarea candidaților democrați în alegerile din noiembrie pentru Congres, talentatul actor și-a neglijat chiar munca în studio pentru a duce o intensă campanie în favoarea „oamenilor păcii”.

Amenințările mai mult sau mai puțin voalate care i-au fost adresate în legătură cu viitorul carierei sale nu l-au făcut nici o impresie. El a declarat ziaristilor că, înainte de a se situa pe această poziție, a studiat cu atenție, vreme de aproape un an, datele referitoare la agresiunea din Vietnam, ajungînd la concluzia că e „un act barbar, nejustificat și înjositor pentru S.U.A.”. Vaughn socotește că nu-și face decît datoria alăturîndu-se miilor de concetățeni ai săi care cer să se pună cit mai repede capăt acestei pagini rușinoase din istoria țării lor.

„Vremea americanilor liniștiți a trecut, arăta el de curînd. A sosit vremea să ne exprimăm fătîș neliniștile”.

Robert Vaughn

N. AURELIU

metamorfoze

Ca personaj politic, generalul Barrientos, proaspătul președinte al Boliviei, s-a făcut cunoscut prin legăturile sale cu marele capital autohton și nord-american și prin folosirea forței armate pentru menținerea „ordinii” publice — dar mai ales prin discursurile sale. Ambiția lui Barrientos de a folosi tribuna pentru acapararea puterii s-a afirmat pe față în toamna anului 1964. În perioada aceea au avut loc mari manifestații antigovernamentale. Politică președintelui Estenssoro se discreditase în fața maselor care se ridicau pentru revendicări economice și sociale. Atunci a intrat pe scenă generalul Barrientos, pozînd în exponent al nemulțumirilor populare. Acțiunea lui a avut efectul unei lovituri de teatru. Deși făcea parte din cercul politicienilor din apropierea lui Estenssoro, care-l numise și vicepreședinte al țării, Barrientos s-a dezis de el în mod spectaculos, declarînd că „este solidar cu cei care

s-au ridicat la luptă”. După lovitura de teatru a urmat... lovitura de stat, înfăptuită de o junță militară, care l-a numit pe Barrientos președinte.

Intr-o serie de „mesaje către națiune”, Barrientos a declarat că junța va pregăti țara pentru un „regim democratic”. Ca urmare, Juan Lechin, conducătorul sindicatului minerilor, a fost înlăturat din viața publică și exilat, iar partidele politice care cereau consultări electorale au fost supuse unor presiuni și represalii. La două luni după lovitură de stat, Barrientos rectifică discursul său despre democrație, afirmînd că „forțele armate nu sînt infeudate nici unui partid politic”... Mesajele și cuvîntările generalului s-au caracterizat printr-o reacție în lanț a „rectificărilor”. Chiar în prima zi a noului guvernării, la 6 noiembrie 1964, junta decretăază abolirea constituției din 1961 cu mențiunea că naționalizarea minelor și alte cuceriri ale revoluției din

1952, înscrise în această constituție, vor fi respectate. Dar peste foarte puțin timp, generalul Barrientos declara că „interesele națiunii” cer reorganizarea minelor cu „sprijinul” capitalului străin. „Reorganizarea” — efectuată după criteriile fixate de monopolul nord-american — a însemnat concedieri masive și scăderea salariilor. Greva de protest a minerilor (mai 1965) a fost înăbușată în sînge de unități ale forțelor armate. Rectificare radicală a unuia din mesaje în care Barrientos anunșase un regim „bine structurat și just din punct de vedere social”. Dar structura reală a regimului a fost recunoscută, într-un fel, chiar de juntă, prin numirea comandantului șef al armatei, generalul Ovando, în funcția de copreședinte. În această perioadă de intensificare a dictaturii militare, Barrientos reia în discursu-

rile sale tema „democrației”. Motivul a devenit cunoscut la 1 ianuarie, cînd Barrientos a demisionat din postul de copreședinte al juntei anunșind că va candida la alegerile prezidențiale. În regia bine-cunoscută a guvernărilor militare latino-americane alegerile de la 3 iulie 1966 au fost cîștigate de Barrientos. Dar în realitate — așa cum se subliniază într-un editorial din *Le Monde* — totul s-a redus la o simplă „pasare a puterii”, la o manevră de „legalizare a loviturii de stat din 1964”. Observație întemeiată, căci, în timp ce discursurile lui Barrientos suferă o permanentă metamorfoză, regimul din Bolivia rămîne neschimbat: dictatură militară.

Eugen POP

ruhrul se frămîntă

Titluri ca: „Regiunea Ruhrului se frămîntă”, „Ce vom deveni?” — sînt zilele acestea extrem de frecvente în ziarele și revistele vest-germane. Ele atestă neliniștea și încordarea care apasă asupra regiunii renano-westfalice din R.F.G. în urma crizei persistente a cărbunelui ce ia aspecte tot mai dramatice.

„Moartea minelor — arăta recent revista *Neue Illustrierte* — nu mai este de mult o problemă care privește orașe izolate; ea este o rană deschisă pe trupul întregului Ruhr. Din 1957, cînd a început criza minieră, 31 de mine au fost închise iar alte 16 au cerut autorizația de a-și înceta activitatea. Mai mult, Ruhrul se teme că anul acesta vor înceta lucrul 20 de puțuri. Ceea ce înseamnă o primejdie pentru 50 000 de mineri”. La rîndul lui, ziarul *Süddeutsche Zeitung* constată: „Din 450 000 de mineri cîți erau în 1956 în bazinul Ruhr, 200 000 au trebuit să-și caute de lucru în alte ramuri industriale”. Dar ziarul nu spune și cîți au găsit de lucru. Căci minerii, mai ales cei trecuți de prima tinerețe, sînt suferinzi de diverse afecțiuni și de cele mai multe ori găsesc porțile închise cînd vor să se recalifice. De aceea, Ruhrul e dezamăgit, îngrijorat și își exprimă nemulțumirea în forme tot mai categorice: vot masiv împotriva candidaților partidelor guvernamentale la recente alegeri pentru Landtagul renano-westfalic, refuzuri repetate de a cobori la locul de muncă, cereri hotărîte de a nu arunca greul crizei din desfacerea cărbunilor pe umerii muncitorilor.

Dar nu numai minerii din Ruhr sînt îngrijorați. Căci închiderea minelor are repercusiuni dureroase asupra multor sfere de activitate și poate duce la reacții în lanț greu de prevăzut în amploarea lor. „Viitorul «Orașului cu o mie de focuri»

Demonstrație a minerilor din Oberhausen.

— a declarat, de pildă, în această ordine de idei primarul din Gelsenkirchen — este sumbru. Închiderea minelor Dahlbusch și Graf Bismarck îi lovește nu numai pe cei 9 000 de mineri care lucrează în ele. Ea are grave consecințe asupra a 60 000 de oameni: membri ai familiilor minerilor, comercianți, restauratori, întreprinderi de aprovizionare. Patru cartiere trăiesc de pe urma celor trei puțuri ale minei Graf Bismarck: Erie, Schalke-Nord, Bismarck și Resser-Mark”.

D. H.

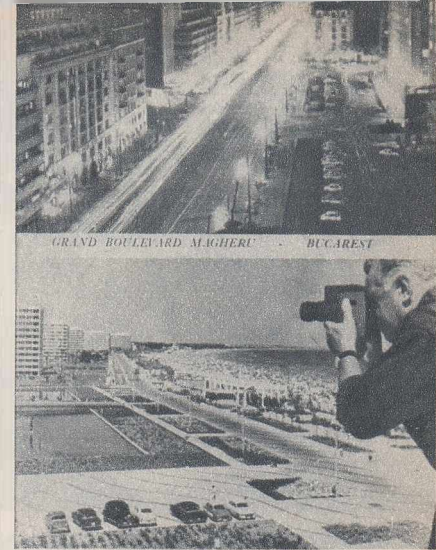
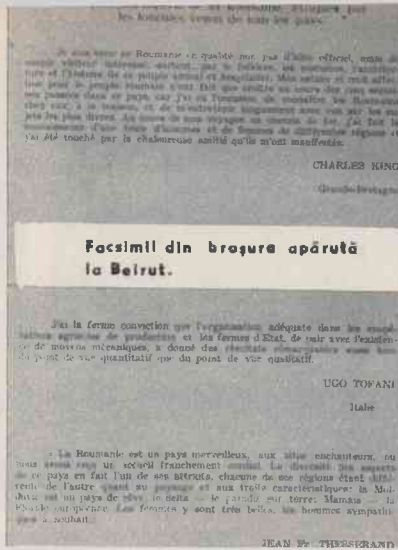
nedreptățitul guardi

Un mic panou de lemn pictat reprezentînd Piața San Marco din Veneția a fost vîndut cu puțin timp în urmă la o licitație la Palais Galliera din Paris cu 198 000 de franci. Chiar dacă prețul la care a fost licitat tabloul nu este fabulos, suma aceasta rămîne printre cele mai ridicate care s-au plătit în Europa pentru un tablou în ultima vreme. Tabloul, de dimensiuni reduse (24x32,5), este una dintre cele mai celebre lucrări ale pictorului italian Francesco Guardi (1712-1793), neînțeles pictor peisagist al orașului de pe laguna

adriatică. Veneția, cu mirificele sale căi de apă, cu frumusețea ei fabuloasă care a inspirat atîția artiști, și găsește în Guardi un pictor plin de fantezie. Autorul pinzelor: „Curte venețiană”, „Canale Grande”, „Piața San Marco” etc. este, în felul său, un caz. Celebru în timpul vieții, după moarte a fost dat uitării și nu rareori a fost chiar nedreptățit: în secolul trecut unele dintre cele mai frumoase opere ale sale expuse la Luvru erau prezentate drept ale lui Canaletto! Pictura „Piața San Marco”, lucrată în plină maturitate — cam prin 1780 — a fost multă vreme proprietatea unui celebru colecționar, baronul de Beurnonville (colecția acestuia cuprinde nu mai puțin de 724 de capodopere de pictori europeni), care a scos-o la licitație în 1881. Tabloul lui Guardi — artist uitat și umbrat de alți maeștri — lucrare de o frumusețe incontestabilă, cu personajele miniaturale în plină mișcare prin celebra piață venețiană, cu aerul transparent care învăluie clădirile și oamenii, a atras un cumpărător care a plătit 6 500 de franci, sumă destul de ridicată pentru acea vreme. Și iată că acum panoul a fost achiziționat cu o sumă de 30 de ori mai mare!

Trei „capriccio” de Guardi, provenite din colecția D. Weill (la modă în secolul al XVIII-lea, „capriccio” sînt niște miniaturi pictate pe pînză sau lemn, de mărimea unei cărți poștale și care adeseori reprezintă personaje în mijlocul unor ruine care au drept fundal marea), au mai fost vindute la licitația de care aminteam la început, două constituind un pendant (de format 23x18), cu 153 000 de franci și un al treilea capriccio (format 15x11) cu 30 000 franci.

I. CORIBAN

despre românia și despre români

O broșură de propagandă turistică apărută la Beirut (Liban) — al cărei autor, profesorul Georges Berbéri, ne-a vizitat în mai multe rânduri țara — închină cîteva pagini României, cu o caldă invitație, adresată concetățenilor săi, de a o vizita: „Sînt pur și simplu îndrăgostit de România — scrie profesorul Berbéri. Este o țară frumoasă în care turistul găsește condiții excelente de cazare și hrană. Ce să mai vorbim de încîntătoare ospitalitate a românilor!”

După ce dă cîteva indicații practice în legătură cu o călătorie în țara noastră, autorul broșurii subliniază ușurința formalităților de obținere a vizei de intrare. Și, pentru a fi mai convingător, el citează pe un ziarist american care într-un articol publicat în „Washington Daily News” rezumă astfel formalitățile pentru obținerea vizei de intrare în România: „No fee, no picture, no waiting”, adică „nici taxe, nici fotografii, nici așteptare”.

Mai sînt de asemenea citați, dintre cei

ce și-au împărtășit impresii despre țara noastră, dl. Charles King din Anglia:

„...Stima și afecțiunea mea pentru poporul român au sporit în decursul celor cinci săptămîni petrecute în această țară...”

Dl. Ugo Tofani din Italia: „...Ceea ce m-a impresionat mai ales în cursul călătoriilor făcute în România este agricultura și în mod special acea ramură industrială nemijlocit legată de agricultură — industria alimentară”.

Dl. Jean Fr. Thesander din Franța: „...România este o țară minunată, cu peisaje încîntătoare, unde ne-am bucurat de o primire cordială... Moldova este o țară de vis; Delta — raiul pe pămînt; Mamaia — Florida europeană”.

Textele acestea, care ne recomandă atît de măgulitor turiștilor străini, sînt însoțite de două frumoase imagini fotografice din România: bd. Magheru din București în timpul nopții și, bineînțeles, o vedere de la Mamaia.

E. D.

„doddiada”

Ca un boxer în mare formă, care la fiecare ciocnire lovește în plin figura adversarului extenuat, cunoscutul ziarist Drew Pearson continuă să „puncteze” aproape zilnic, hărțuindu-l pe senatorul Dodd într-o bătălie neobișnuită, cu mult mai pasionantă decît oricare din meciurile lui Clay pentru titlul absolut.

Faptele inițiale sînt îndeobște cunoscute. Începînd din primăvară, Pearson, împreună cu Jack Anderson, asociatul său la rubrica „Merry-Go-Round” („Caruselul”) ce apare în *Washington Post*, *New York Post* și alte aproape 600 ziare americane, a publicat un număr de articole în care a relevat afaceri dubioase ale senatorului: primirea unor mari sume de bani pentru care nu a plătit impozitele legale, folosirea calității sale oficiale pentru a interveni în favoarea unor mari companii și a obține, în schimb, avantaje personale etc. „Doddiada” lui Pearson s-a buizat pe un mare număr de documente fotocopyate, pe care i le-au pus la dispoziție foștii funcționari ai biroului din Senat al lui Dodd.

Dezvăluirile au provocat un mare scandal. *New York Herald Tribune* a publicat un articol în care considera că imaginea despre Senat s-a întunecat în ochii cetățenilor americani... Au fost instituite anchete oficiale în cadrul unui comitet de etică al Senatului, al Serviciului pentru venituri și al F.B.I.; dezbaterile a trecut și în sfera justiției, Dodd dîndu-i în judecată pe cei doi ziaristi, cărora le cere daune de milioane dolari...

Cum spuneam, Pearson continuă să „puncteze” cu noi lovituri în plin figura adversarului său, ca și în cele ale unor prieteni și susținători influenți ai senatorului. Iată cîteva din titlurile ultimelor articole publicate la „Merry-Go-Round”: „Dodd și «Clubul»”, „Klein și foștii națiști” (generalul Klein este unul din lobbyștii cu care are legături senatorul — n.n.), „Onorariile senatorului Dodd”, „Fostii colaboratori ai lui Dodd”, „Călătoriile lui Dodd”, „Misterioasele picuri ale lui Dodd”, „În spatele ușilor închise” etc. În aceste articole sînt cuprinse noi amănunte cu privire la vizitele lui Dodd la New York, cu prilejul cărora senatorul a locuit de 40-50 de ori în elegantele apartamente ale lui Klein de la Essex

House. Cu cîțiva ani în urmă, într-o împrejurare asemănătoare, precizează Pearson, un alt senator a fost nevoit să-și dea demisia.

— Klein i-a scris lui Dodd cuvîntări pe care acesta să le rostească în Senat.

— Klein i-a cerut senatorului să intervină pentru ca Ministerul Apărării al S.U.A., unde generalul în retragere are prieteni, să încheie un contract de armament în valoare de 75 milioane dolari cu firma vest-germană Rheinmetall, care folosește în timpul celui de-al doilea război mondial munca forțată a zeci de mii de deportați.

— Avocații lui Dodd sînt în același timp avocați ai lui Standard Oil și ai altor mari companii americane. În timpul audierilor din comitetul senatorial, o parte dintre ei s-au așezat între martori, notîndu-și convorbirile acestora.

— Senatorul a primit o sumă de bani de la firma Brundage and Short pentru a-i facilita unele afaceri în statul Connecticut.

— Comitetul de etică al Senatului face mari favoruri lui Dodd în timpul audierilor.

„Doddiada” continuă, în timp ce anchetele în cazul senatorului se află și ele în curs de desfășurare...

U. VĂLUREANU

În timpul audierii fostei secretare a lui Dodd, Marjorie Carpenter, care a prezentat unele documente fotocopyate; în dreapta, senatorul.

ALL RIGHT! FOTBALUL E DIN NOU ACASĂ

Am fost cu toții — potrivit statisticilor — 400 de milioane de oameni, într-o comunitate insolită, cu ochii ținți la finala de pe Wembley. Așa cum am pronosticat în revista noastră, Anglia s-a pregătit temeinic și a readus gloria fotbalului «at home». O victorie meritată, pe care am aplaudat-o din toată inima. Am văzut, ne-am declarat satisfăcuți — de dirzenia luptei, de valoarea dăruirii, de frumusețea jocului — dar cine nu e bîntuit de curiozitatea de a vedea câteva din fazele meciului, câteva din imaginile fixate pe peliculă?

1) Haller (R.F.G.) deschide scorul; Banks e pentru prima oară bătut din fază directă. 2) Hurst (Anglia) egalează. 3) Peters (nr. 16) aduce conducerea echipei sale, sub privirile nepunctuoase ale lui Schnellinger și Tilkowski. 4) Cu 30 de secunde înainte de sfîrșitul meciului, talonat de Seeler, Weber egalează neașteptat. Ce a urmat, în prelungiri, se știe... 5) Apoteoza: căpitanul echipei Angliei, Bobby Moore, primește «Cupa Jules Rimet» din mîinile reginei Elisabeta a II-a. 6) Cele ce au fost numite «văduvele vesele»: soțiile jucătorilor englezi. 7) O mamă fericită: mama fraților Charlton (Jakie, în stînga, și Bobby) 8) ...și o soție care se pregătește să sărbătorească victoria: Tina Moore, soția lui Bobby.

